

КАРЛ МАЙ

РАЗБОЙНИЧЕСКИ КЕРВАН

Превод от немски: Веселин Радков, 1994

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА

ДЖЕСАР БЕЙ, УДУШВАЧА НА ХОРА

Африка!

Поздравявам те, страна на тайните! На благороден жребец и на бързонога камила ще яздя по твоите голи пусти степи, ще прекося своята жарка Хамада (Част от Сахара, покрита с едри камъни. Б. пр.), ще се разхождам под сянката на твоите палми, ще гледам твоите миражи и в някой зелен оазис ще мисля за миналото ти, ще тъгувам за настоящето ти и ще мечтая за бъдещето ти.

Поздравявам те, страна на знойното слънце, на тропическия пулс и на необятните простори! В ледения север чувствах топлината ти, вслушвах се в прекрасния свят на твоите приказки, долавях далечното шумолене на палмите, които своята завладяваща природа издига към небето. По твоите степи с тътен летят вълните на скокливата антилопа, хипопотамът блажено плава в дълбоката вода, гората се тресе под тежките стъпки на слона и на носорога, в тинята се валя крокодилът, а между храстите на трънливата мимоза похърква спящият лъв. И да са били вързани краката ми, душата ми е искала да полети към теб. Там гърмят пушките на бурите, чуват се ударите на хотентотските и кафърските копия в щитовете, черни човешки фигури се гърчат в жестока борба, дрънчат вериги, плачат роби, тежко натоварен керван се е проточил на изток, ала корабът се е устремил на запад.

В самотния дуар (Село. Б. пр.) ехти оглушителният хор на хариите (Музиканти. Б. нем. изд.), от високото минаре мюезинът призовава към молитва, синовете на пустинята обръщат поглед към слънчевия изгрев, а джелабът мелодично припява своето смирено „лубека Аллах хюмех — аз съм тук, о, мой Боже“!

Поздравявам те, страна на моите копнежи! Сега най-последно виждам как твоят бряг приветливо ми маха, вдишвам чистия ти въздух и се потапям в сладкия дъх на твоите благоухания. Твоите езици не са ми чужди и все пак не ме посреща нито едно приятелско усмихнато лице, и нито една ръка не се протяга да стисне моята, но откъм зеления

бряг ми кимат короните на палмите, а грейналите под слънчевата светлина хълмове сякаш дружески ме поздравяват със своето „хабакек“ — бъди ни добре дошъл, о чужденецо!...

Отвъд океана в „Далечния запад“ се бях срещнал с един човек, който също като мен, само от любов към приключенията, беше дръзнал съвсем сам да навлезе в „мрачните и кървави поля“ на индианската територия и във всички преживени опасности той си беше останал мой верен приятел. Сър Емери Ботуел беше рядко срещан човек — горд, благороден, хладнокръвен, мълчалив, съобразителен, смелостта му стигаше до дързост, беше силен борец, сръчен фехтовач, безпогрешен стрелец, а ако веднъж сърцето му се бе отворило за приятелски чувства, той бе способен на безусловна жертвоготовност.

Редом с тези многобройни положителни качества добрият сър Емери си имаше някои дребни чудатости, които веднага го бележеха като англосаксонец и дори бяха в състояние да отблъснат някой непознат човек. Но мен те никак не ме смущаваха, напротив, често ми бяха доставяли тайно съвсем невинно удоволствие и накрая се бяхме разделили в Ню Орлиънс като най-добри приятели. Бяхме си обещали отново да се срещнем. И тази среща трябваше да се състои в... Африка!

Решението ни да изберем Алжир не беше взето без основателна причина. Моят доблестен Ботуел беше също като мен онова, което хората обикновено наричат „скитник по света“. Кажи-речи беше обиколил всички най-затънтени краища на земното кълбо, но от Африка беше виждал само Капшат на юг и на север тъй наречения „Гарб“, както арабите са назовавали крайбрежието от Мароко до Триполи. Съвсем естествено беше желанието му да опознае и вътрешността на този континент, и то преди всичко Сахара и Судан. После се канеше през Дар Фур и Кордофан по Нил отново да се върне към цивилизацията. В Алжир живееше негов роднина, вуйчо, при когото преди години беше пребивавал по-продължително време, за да изучи арабски език. Този човек беше французин, казваше се Латреомон и беше управител на търговска къща, която поддържаше твърде плодородни връзки със Судан. Бяхме се уговорили да се срещнем при него.

Що се отнася до мен, аз вече от години имах особена слабост към арабския и се бях занимавал с него. Нашето съвместно скитане из

прериите ни беше дало чудесната възможност взаимно да се упражняваме в този език и затова се качих на борда на парахода „Вулкан“, собственост на спедиторска фирма „Империял“, в Марсилия с успокоителното убеждение, че няма да ми е никак трудно да се разбирам с децата на Сахара на техния роден език.

Както всички други хора, така и ние имахме представа за Африка като за страна на велики, все още неразгадани тайни, които щяха да ни предложат предостатъчно забележителни неща, а навярно и опасни преживявания. Но особено едно нещо ни изпълваше с големи очаквания и въодушевление. Тъй като вече бяхме убивали сиви мечки и бизони, много ни се искаше да опитаме пушките си и в стрелба по черни пантери и лъвовете. С чувство, доста наподобяващо ревност, Емери Ботуел беше слушал историите за Жерар, смелия ловец на лъвовете, и беше твърдо решил непременно да се сдобие с няколко лъвски кожи с хубави гривни.

Бяха изминали вече три месеца от раздялата ни, но той знаеше приблизителното време на моето пристигане, а и тъй като беше предварително уведомен, че ще дойда със споменатия френски параход, то аз изпитах известно разочарование, когато не го видях нито сред пъстрата тълпа, която очакваше на кея слизането на пътниците, нито сред хората в лодките, втурнали се да посрещнат приятели и познати.

Алжир е разположен на западния бряг на морски залив с формата на полумесец. Градът бе обърнат фронтално към кораба и предлагаше странна, почти призрачна картина. От зеления планински склон надолу към пристанището сякаш втренчено гледа тебеширенобяла компактна маса от сгради без покриви и прозорци, която прилича на варовикова скала, на огромна композиция от гипсови фигури или на огрян от слънцето глетчер. Високо горе, на върха на планината личат укрепленията на императорския форт, а в подножието на възвишенията се проточват зидовете както на крепостта Мерса Еддубен, тъй и редица други бастиони.

По кея се движеха различни групи от хора в бели бурнуси, негри и негърки в много пъстри одежди, жени, загърнати от глава до пети в бели воали или наметки, маври и евреи в турски носии, мелези с какви ли не цветове на кожата, дами и господа в европейски дрехи и френски войници и офицери с всякакви чинове и от всевъзможни военни части.

Оставих багажа си да го откарат в хотел „Париж“ на улица Баб ал Уад, самият аз се подкрепих според нуждите си в хотела, а после се отправих към улица Баб Азун, където се намира жилището на Латреомон.

Предадох визитката си и домакинът веднага се появи на прага на работния си кабинет.

— *Soyez le bienvenu*, (Добре дошли! Б. пр.) монсеньор, но не тук, не тук! Моля, елате с мен, за да ви представя на госпожата и на госпожицата! От доста време ви очакваме с болезнено нетърпение!

Това неочаквано посрещане не можеше да не ме изненада. Мен, непознатия, ме очакваха с болезнено нетърпение?! Защо ли?

Латреомон, дребен подвижен човечец, беше изкачил вече широките мраморни стъпала, преди още да бях оставил и половината от тях зад гърба си. Очевидно по-рано къщата е била дворец на някой богат мюсюлманин и съчетанието между арабската архитектура и френската мебелировка оставяше твърде особено впечатление. След като ме преведоха през луксозно и пищно подредена приемна, накрая попаднах в семейната всекидневна, едно необикновено оказване на чест, което сигурно беше в някаква връзка с болезнено нетърпеливото очакване на моята персونا.

Четейки някакъв роман, госпожата седеше на нисък стол. Беше облечена в рокля от черна коприна с европейска кройка. Госпожицата лежеше върху плюшен диван и носеше удобното ориенталско облекло. Широките ѝ копринени шалвари стигаха до глезените, а босите ѝ крака бяха обути в сини пантофи, везани със златни нишки. Гарнитура от фина дантела с втъкана златна и сребърна сърма закриваше врата и гърдите ѝ, а върху нея тя носеше турско елече от кадифе, което бе украсено със скъпи орнаменти и с две редици много ценни копчета. Черната ѝ коса беше сплетена с наниз от дребни златни монети и перли и беше вързана с кърпа от индийска коприна на сини и розови райета.

При влизането ми двете дами станаха от местата си. Трудно им беше да скрият изненадата си от това нарушаване на етикета от страна на домакина, който допускаше непознат човек да влезе в това помещение без предварително известяване за посещението му. Но веднага щом чуха името ми, неприятната им изненада отстъпи място на нескрита радост.

Госпожата се втурна към мен и ми хвана ръката.

— Какво щастие, монсеньор, че най-после дойдохте! Безграничен беше копнежът ни да ви видим. Е, сега вече можем да сме малко по-спокойни, защото вие ще догоните нашия храбър и доблестен Ботуел и ще му помогнете да намери Рено!

— Разбира се, мадам, ще го направя, щом така желаете. Само ви моля да ми кажете, кой е Рено и каква връзка има той с Емери, когото се надявах да заваря тук!

— Още ли не знаете, наистина ли не знаете? Mon Dieu (Боже мой! Б. пр.), та вестта вече отдавна се разнесе из целия град!

— Но, Бланш — намеси се Латреомон, — не забравяй, че във всеки случай монсеньорът току-що е пристигнал с кораба!

— Vraiment, наистина! Няма как да знаете. Моля, седнете! Клерон, поздрави нашия гост, де!

Младата дама се поклони, а майката ме заведе до отреденото ми място. Това посрещане бе твърде загадъчно и аз с любопитство очаквах да видя какво щеше да се случи.

— Намирате ни в едно такова положение — поде Латреомон, — което ни принуждава да се откажем от общоприетите формалности. Емери ни е разказвал толкова много за вас, а при неговия затворен характер този факт ни дава основание да ви се доверим напълно.

— Да, имате цялото наше непоклатимо доверие, монсеньор — потвърди и госпожата, използвайки според учтивия обичай на юга обръщението „монсеньор“ вместо простичкото „мосю“. — Заедно с нашия племенник сте се впускали в толкова дръзки и опасни приключения, че навярно няма да се изплашите да изпълните и настоящата ни молба.

Не можех да не се усмихна на начина, по който тези мили хорица набързо започнаха да се разпореждат с мен. Но вярно, че все още не знаех причината за това поведение, а ако се съдеше по думите на госпожата, цялата работа изглеждаше свързана с някаква опасност.

— Дами и господа, позволете ми изцяло да се поставя на ваше разположение! — отвърнах аз.

— Eh bien (Е, добре! Б. пр.)! Според всичко, което чухме за вас, не можехме и да очакваме нещо друго, макар в интерес на истината да трябва да ви кажа, че всъщност молбата ни идва от страна на Ботуел.

— Стига да е по силите ми, непременно ще я изпълня!

— Благодаря ви, монсеньор — каза Латреомон. — Понесохме голяма загуба, сполетя ни ужасно нещастие...

— Да, наистина страхотно нещастие, монсеньор — намеси се госпожата и очите ѝ се напълниха със сълзи.

Също и дъщерята Клерон извади носната си кърпичка, за да потисне своето хлипане.

— Моля ви, мадам, говорете!

— Не, не мога да ви го разкажа. Тревогата ми отнема способността да говоря.

Дребната нежна жена внезапно се показва толкова разстроена, че се притесних за нея. Затова се обърнах към Латреомон и го помолих:

— Монсеньор, нетърпелив съм да чуя от вас какво се е случило!

— Знаете ли ги имошарите? — попита той, но по оживения и припрян маниер на южняците веднага сам допълни: — Не, няма как да сте запознат с тях, понеже нали едва днес пристигнахте тук. Но аз ще ви кажа, че имошарите, или туарегите, са ужасен народ, а точно през техните земи минават пътищата на керваните, тръгнали от Аин ес Салах за Дженех, за Аир и Сокото, а именно те пренасят стоките ми до Судан. Моята търговска къща е единствената в Алжир, която поддържа непосредствени връзки с Тимбукту, Хауса, Борну и Удаи, ала тъй като сме далеч от всички търговски пътища и за съжаление чак през Аин ес Салах или Гадамес и Гат можем да се свържем с тях, то често поддържането на тези толкова несигурни търговски връзки е придружено от големи жертви и тежки загуби. Но най-жестокия удар понесохме с последния кафила (Търговски керван. Б. нем. изд.).

— Нападнали са го туарегите, така ли?

— Отгатнахте, монсеньор. Джумът (Разбойнически керван. Б. нем. изд.) ги е връхлетял и е изклал всичко живо. Избягал е единствен човек. Още в самото начало на схватката той се е престорил на умрял и по-късно ми донесе вестта за това страшно нещастие, сполетяло моето семейство.

— Монсеньор, сигурно вашата търговска къща ще го превъзмогне.

— Фирмата — да, но семейството — никога! Загубените стоки могат да се прежалят, но Рено, моят син, единственият ми син, беше с кервана и не се върна!

След тези думи жените избухнаха в силни ридания, а и Латреомон не бе в състояние по-дълго да прикрива мъката си. Оставих ги известно време, без да ги смущавам. После попитах:

— Не получихте ли някаква вест за неговата участ? Обикновено разбойниците на пустинята не щадят никого.

— Още е жив!

— А-а! На това трябва да гледате като на истинско чудо, освен ако не е вярно!

— Сигурен съм, че е жив, защото получихме вест от него.

— По какъв начин?

— По един туарег, изпратен от агида (Предводител на джума. Б. нем. изд.). Поиска ни и откуп.

— И платихте ли?

— Трябваше. Нямаше как.

— В какво се състоеше откупът?

— В стоки, които ми бе наредено да изпратя в Гадамес.

— И какво стана със сина ви?

— Въпреки това не се върна. Вероломните разбойници ми излязоха с ново искане.

— И вие го задоволихте?

— Да.

— Със същия успех, нали?

— Още не мога да кажа. Когато дойде вторият пратеник, Бот-уел току-що беше пристигнал. Това стана преди около два месеца. Дмери се появи тъкмо навреме!

— Подозирам какво се е случило по-нататък, монсеньор. Правителството с всичките си средства, с които разполага, не е могло с нищо да ви помогне. Били сте предоставен сам на себе си и Ботуел ви е предложил той да се нагърби с всичко...

— Така беше.

— Какви мерки взе той?

— Изпрати исканите стоки, но сам тайно тръгна подир тях.

— Смела постъпка! Кой го придружаваше?

— Само един водач и един-единствен слуга арабин.

— Накъде се отправи?

— Този път стоките бяха предназначени за Аин ес Салах.

— Какво ви поискаха?

— Готови бурнуси и кърпи за глава, дълги кремъклийки, ножове, одеяла, силно изрязани обувки, каквито обикновено носят арабите и куп други неща, които служат за опъване и оборудване на палатки и за нас почти нямат никаква стойност.

— Виждам, че джумът е решил да ви изнуди да изпратите всичко, от което се нуждае, и пак да не ви върне сина. Арабинът не смята, че върши грях, ако измами неверник, и иска ли човек да е сигурен, че той наистина ще изпълни дадено обещание, то трябва да го хване натясно, като използва някои от чувствителните му места. Но монсеньор, нали Емери е наредил всички стоки да бъдат белязани?

— Откъде го знаете? — изненада се французинът.

— Никой не ми го е казал. Но той и тук действа като истински уестман, а от тази страна и двамата се познаваме много добре. Онзи, който години наред е живял сред индианските племена на Дивия запад и кажи-речи всеки час над главата му е била надвиснала смъртна опасност, той е свикнал да бъде винаги предпазлив и находчив, а тези качества могат и в Сахара да са му извънредно полезни. Как белязахте стоките?

— С началните букви на името ми Андре Латреомон, тоест с А. Л. Накарах да ги поставят с нажежено желязо върху прикладите на пушките и върху дръжките на ножовете, както и да ги избродират с различни винетки върху бурнусите и в ъглите на кърпите и одеялата.

— По тях Емери ще разпознае разбойниците. Получихте ли от него някакво известие?

— Да, съвсем ясно и определено известие. То дойде още преди две седмици и оттогава очаквам пристигането ви с голямо нетърпение, защото всъщност то се отнася най-вече до вас, монсеньор.

— Искате да го последвам, нали?

— Така е. Ето ви няколко реда, които ми изпрати от Синдер.

Писмото лежеше върху масата, а това беше сигурен признак, че през тези четиринайсет дни тримата често го бяха препрочитали. То бе твърде късо. Ботуел все още не бе имал никакъв успех, но въпреки всичко молеше близките си да не се обезкуражават. Към мен пък отправяше настоящата молба веднага след пристигането си да го последвам.

— Кой ви донесе писмото? — осведомих се аз.

— Един арабин от племето кабабиши, който е получил заповедта да изчака пристигането ви и да ви служи като водач.

— Къде е той?

— Тук, при нас, у дома. Монсеньор, ще заповядате ли да го повикам?

— Моля ви за това!

Тайно в себе си би трябвало да се нарека щастливец, понеже още със стъпването си на африканска земя бях въввлечен в мистерия, чието разрешаване ми обещавахе какви ли не най-забележителни и примамливи преживявания. Латреомон позвъни да доведат арабина и в очакване на предстоящия разговор двете дами, макар и за кратко, забравиха своята мъка.

Кабашът (Ед. ч. от кабабиши. Б. нем. изд.) влезе в стаята. Арабите рядко надхвърлят среден ръст и обикновено са стройни или кльощави хора. Но този човек беше почти великан. Беше толкова висок и широкоплещест, че от устата ми за малко да се изтръгне учудено възклицание. Освен това неговата дълга гъста брада, както и фактът, че бе въоръжен до зъби с какви ли не оръжия, му придаваха извънредно войнствен вид. Във всеки случай той бе придружител, който надминаваше всичките ми очаквания и не можех да си пожелаая подобър от него, защото само гледката, която представляваше, несъмнено щеше да изплаши всеки неприятел.

Със скръстени на гърди ръце той се поклони ниско и с дълбок боботещ глас поздрави:

— Ес селям алейкум — мир вам!

— Мархаба, бъди ни добре дошъл! — отвърнах му. — Ти си уш на храбрите кабабиши, нали?

Святкащите му черни очи се спряха на мен с горд поглед.

— Кабабишите са най-прочутите чада на великия Абу Зет, сихди. Племето им обхваща над двайсет афрак (Мн. ч. от феркат, подразделение. Б. нем. изд.), а най-храброто измежду тях е ен Нураб, към което се числя и аз.

— И как се казваш?

— Името ми се изговаря трудно от езика на един ингилиз. То е Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули.

Не успях да сдържа усмивката си. Пред мен бе застанал един от онези араби, които към обикновеното си име прикачат цялото си родословно дърво. Смята се, че така те отдават почит на дедите си, но всъщност това става най-често за да се направи силно впечатление на всеки, който го чуе.

Ето защо му отговорих:

— Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули. Езикът на всеки френец може да изговори дори и име, което, ако се напише, ще стигне от Бенгази до Катсена, но все пак ще те наричам само Хасан, защото Мохамед е казал: „Не изговаряй десет думи, когато и една-единствена стига!“

— Сихди, викаш ли ми само Хасан, ушите ми ще останат затворени за теб. Всички, които ме познават, ме наричат Хасан ал Кебир, Хасан Велики, защото трябва да ти кажа, че аз съм Джесар Бей, Удушвача на хора!

— Аллах акбар — Бог е велик! Него познава всяко живо същество, ала за Джесар Бей, Удушвача на хора, никога не съм чувал и дума! Кой те нарича така?

— Всеки, който ме познава, сихди!

— И колко хора си удушил вече?

Той смутено заби поглед в земята.

— Степта трепери, а Сахелът (Равната пустиня. Б. нем. изд.) се тресе, когато Джесар Бей се появява, сихди, но сърцето му е изпълнено с милост, търпение и състрадание, защото благочестивият Абу Ханифа, комуто се подчиняват всички правоверни, учи: „нека ръката ти бъде силна като лапата на пантерата, но и нежна като стръкчето трева в полето“.

— Тогава името ти е макаш (Нищо. Б. нем. изд.) и аз ще го използвам едва след като се убедя, че го заслужаваш.

Започнах да подозирам, че въпреки великанското си телосложение и целия оръжеен склад, който бе накичил по себе си, добрият Хасан ал Кебир беше изключително безобидно човешко създание. Пустинята също си има своите самохвалковци и разказвачи на небивалици, както ги има в пивницата или по приемите.

— Заслужил съм го, иначе нямаше да го имам, сихди — гордо ми отвърна той. — Виж тази пушка,, тези пистолети, тези куса (Ножове. Б. нем. изд.), този мусра (Меч за две ръце. Б. нем. изд.) и това абу-тум

(Копие. Б. нем. изд.), пред което хуква да бяга дори и най-храбрият уелад олимани! И ти ще ми отказваш правото да нося името си? Даже и Сихди Емир ми го признава.

Сихди Емир? Да не би да превръщаше английското име Емери в ориенталската титла емир? Попитах го:

— Кой е Сихди Емир?

— Рабена калиек — Бог да те запази, сихди, теб и твоя разум! Нима не знаеш името на човека, който ме изпраща при теб?

Наистина, от нашия Емери той беше направил Емир! Не можеше да не ме развесели милото и любезно пожелание, което той ми изказа в голямото си учудване, но все пак си послужих с по-строг тон, за да му покажа, че не бива да прекрачва известни граници.

— Разкажи ми за Сихди Емери!

— Бях в Билма, откъдето поведох един кафила към Синдер. Ти трябва да знаеш, сихди, че Хасан ал Кебир е прочут кабир (Водач на керван. Б. нем. изд.), който знае всички пътища през Сахара и има такъв поглед, от който е невъзможно да се изплъзнат и най-малките дуруб и асар (Следи и дири. Б. нем. изд.)!

Ако това беше вярно, тогава наистина неговото присъствие щеше да е от голяма полза за мен. Реших веднага да го изпитам.

— Истината ли казваш, Хасане?

Той изпъчи гордо гърди и ми отговори с въпрос:

— Сихди, знаеш ли какво представлява един хафис?

— Човек, който знае Корана наизуст.

— Умен си, макар да идваш от страната Алмания. Е, добре, сихди. Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули е такъв хафис, който може да каже като по вода всичките сто и четиринайсет сури и всичките шест хиляди шестстотин и шест айат на Корана. Но ти си гяур. Нима ще се усъмниш в думите на един истински мюсюлманин?

— Внимавай какво говориш, Хасан, защото не съм свикнал да търпя някой да ме ругае, пък ако ще да е и десет пъти хафис и сто пъти мюсюлманин! Понапрегнеш ли паметта си, сигурно ще се сетиш, че християните не са неверници, защото и те също като вас са получили една свещена книга. Тъй казват и всички мъдреци, като се започне от първия Емир ал муминин, та стигнеш надолу чак до твоя благочестив Абу Ханифа. Ти си учил Корана, но запознат ли си и с Илм тефсир ал

Куран (Обяснения, тълкувания към Корана. Б. нем. изд.)? Там се казва, че само парсите и идолопоклонниците са гяури.

— Мъдър си като някой софта, (Студент по теология. Б. нем. изд.) сихди, но щеше да си още по-мъдър, ако вярваше на всичко, което ти казвам.

— Ще ти повярвам след като ми кажеш кои оазиси представляват ключ към северноафриканското крайбрежие.

— Аин ес Салах, Гадамес, Гат, Мурсук, Ауджила и Сиут.

— А към Судан?

— Агадес, Билма, Бергер, Хартум и Донгола.

— Как се пътува от Кордофан до Кайро?

— От Ал Обеид през Курси към Хартум. Това пътуване продължава десетина дни. Или пък от Ал Обеид до Дебех, като се мине през Бара, Кагмар, Джебел Хараса и Ум Белила. Този път е с осем дни по-дълъг, но е по-хубав от другия.

— А колко време е необходимо, за да стигнеш от Суакин до Бербер?

— Пътят минава през прочутия кладенец на Рауай и през земите на племената амерар, хадендоа и омараб, които без изключение са нубийски пастири. Можеш да го изминеш за дванайсет дни, сихди.

Арабинът ми отговаряше бързо, вярно и с такова изражение на лицето, в което явно се четеше удовлетворение от блестящия начин, по който издържа краткия изпит.

— Вярвам ти, Хасан — простичко отсякох аз. — А сега продължавай да разказваш! И тъй, ти поведе един кафила към Синдер.

— От Билма за Синдер. Там срещнах Сихди Емир. Той ми даде всичко, от което се нуждаех, и ме изпрати да дойда тук, където съм щял да заваря един храбър сихди от Алмания, когото ще трябва да заведа при него.

— Къде ще го намеря?

— При Баб ал Гуд (Врата на дюните. Б. нем. изд.), където от подвижните пясъчни хълмове се влиза сред скалите на Серира (Каменна (скалиста) пустиня. Б. нем. изд.). Ти чувал ли си за злите джинове на пустинята, сихди?

— Знам ги. Страхуваш ли се от тях, Хасане?

— Да се страхувам ли? Хасан ал Кебир, великият Хасан, не се страхува нито от шейтана, нито от злите джинове. Той знае, че те ще

избягат веднага щом започне да казва молитвите сурат ен нас и сурат ал фалак. Но ти си християнин и не можеш да се помолиш с нито една сура и затова те ще те изядат още щом се появиш в Серира, където живеят.

— Ами защо тогава си пуснал Сихди Емир да тръгне за Баб ал Гуд? Когато стигнем там, те сигурно вече ще са го изяли.

Това неочаквано възражение донякъде го смути, ала той бързо съумя да се измъкне от неудобното положение.

— Ще се моля за него!

— За един неверник? Добре, Хасане, че ти си благочестив син на Пророка. Моли се и за мен! За него ще кажеш сурат ен нас, а за мен — сурат ал фалак и тогава ние няма защо повече да се боим от джиновете на пустинята. Утре, още при изгрев слънце тръгвам на път.

— Аллах акбар — Бог е велик, сихди! Той може всичко и му е позволено всичко, ала човекът трябва да му се подчинява и не бива никога да започва пътуване на зазоряване. Времето за тръгване на път е в три часа следобед или пък когато е свещената Аср, тоест два часа преди свечеряване.

— Хасане, ти забравяш, че това време важи само за керваните. Самотните пътници могат да тръгват когато си пожелаят.

— Сихди, ти наистина си учен факих (Сведущ по законите, юрист. Б. нем. изд.) и аз оплаквам часа, който е направил един френец твой баща и една християнка твоя майка. Виждам, че си истински хафис, който знае наизуст не само Корана, но и Илм тефсир ал Куран. Ще ти бъда верен, ще ти се подчинявам и ще те водя накъдето поискаш.

— С какви животни разполагаш?

— С никакви, сихди. Тръгнах от Синдер с две джемал (Камили, мн. ч. от джемел. Б. нем. изд.). Едната падна в техама (Равна пустиня. Б. нем. изд.) и там си остана, а другата, с която пристигнах тук, бе толкова изтощена, че се видях принуден да я продам.

— Тогава от тук до Батна ще пътуваме със степната поща, а оттам пък ще вземем пустинната поща до осемнайсетте оазиса на Сибан, където още в Бискра ще можем да се снабдим с добри худжун (Ездитни камили — мн. ч. от хеджина. Б. нем. изд.). И така, бъди готов за път още при изгрев слънце и ако до Баб ал Гуд ме убедиш в твоята

храброст, с удоволствие ще се съглася да те наричам Джесар Бей, както и ал Кебир!

— Сихди, да не би да ме мислиш за тушан (Страхливец. Б. нем. изд.)? Не се боя нито от лъва, нито от самума. Ловя с ръце асалеа (Вид змия. Б. нем. изд.), както и птицата щраус. Ходя на лов за газели и за антилопата гну и убивам пантерата и скорпиона. Когато проехти гласът ми, всички се разтреперват и ти няма да ми откажеш името, което съм заслужил. Ес селям алейкум — мир вам!

След дълбок поклон той излезе от стаята.

Мадам Латреомон отново се приближи до мен и ми хвана ръката.

— Значи действително ще удовлетворите молбата ни, монсеньор, въпреки че тя е толкова голяма и тъй дръзка? И още утре искате да тръгнете на път, без да сте се порадовали на нашето гостоприемство?

— Мадам, изпаднали сме в такова положение, което изисква бързи действия, и ако ми разрешите, след като се завърнем с Емери, ще се възползвам от гостоприемството ви. Може би ще ми позволите дотогава да оставя при вас моя багаж, който няма да мога да взема със себе си.

— Sur, assurance (Разбира се, непременно. Б. нем. изд.), монсеньор! Веднага ще изпратя някой слуга да отиде на борда на кораба и да...

— Пардон, мадам, но вече съм отседнал в хотел „Париж“.

— Наистина ли така постъпихте? А знаете ли, монсеньор, че за нас това е голяма обида?

Първо трябваше да изслушам още няколко приятелски упреци, а после цялата разправа с багажа бе предоставена на един прислужник. Тъкмо се канех да се оттегля в отредената ми от домакините стая, когато ни бе съобщено, че някакъв арабин искал да говори с господин Латреомон. Приеха го в мое присъствие.

Той имаше слаба и жилеста фигура. Бурнусът му беше силно пострадал. Шнуровите от камилска вълна около главата му се бяха изпокъсали и провиснали, а всяка педя от него издаваше истинския син на пустинята, който не трепва пред никаква опасност и с безразличие умее да понася всички лишения.

— Сел — алейк! — поздрави той гордо, съкращавайки двете думи. Не забелязахме и най-незначителното свеждане на главата му. Прикладът на дългата му пушка безцеремонно изтрополя по

мраморните плочки, а черните му очи огледаха всички ни подред с такъв израз, който издаваше чувството за превъзходство на свободния правоверен мъж.

— Разговаряйте вие с него, монсеньор! — прошепна ми Латреомон. — Това е туарегът, който идва вече веднъж при мен заради Рено.

Нищо друго не можеше да ми бъде тъй добре дошло, както появяването на пратеника още този ден.

— Сел — ал...! — отвърнах аз още по-кратко. С този начин на изразяване бедуинът обича да оповестява степента на уважение или на неуважение към човека, с когото разговаря. — Какво искаш?

— Ти не си онзи, с когото трябва да преговарям!

— Аз съм единственият, с когото можеш да говориш!

— Не съм дошъл при теб.

— Тогава си свободен да си вървиш!

Обърнах му гръб. Останалите също се насочиха към изхода.

— Сихди! — обади се той. Не се спрях.

— Сихди! — извика той по-настоятелно.

— Какво има? — подхвърлих през рамо.

— Ще говоря с теб.

— Тогава помъчи се да бъдеш по-учтив, иначе ще се намериш пак на улицата. Как се казваш?

— Махмуд Бен Мустафа Абд Ибрахим Якуб Ибн Башар.

— Името ти е по-дълго от твоя поздрав. Вашият пророк, великият Мохамед Ибн Абдалах ал Хашеми казва: „Бъдете учтиви както с неверниците, така и с враговете ви, за да се научат да уважават вашата вяра и Каабата!“ Запомни тези думи! Ти си туарег, нали?

— Туарег и имошар.

— От кое племе си?

— Хеджан Бей, Удушвача на кервани, не позволява на воините си да казват на френците от кое племе са.

Изтръпнах. Значи Рено беше пленник на покрилия се с ужасна слава Хеджан Бей! Това беше най-лошото, което можех да науча. Самият аз, и то далеч от тези земи, бях чувал вече за този колкото жесток, толкова и дързък разбойник на пустинята и знаех, че се е превърнал в страшилище за всички кервани. Никой не бе в състояние да каже към кое племе принадлежи. Цялата необятна пустиня се бе

превърнала в негов ловен район. Името му бе известно от алжирските степи на юг до Судан и от египетските оазиси та чак до Уадан и Уалата в Западна Сахара. Той се появяваше внезапно ту на едно, ту на друго място, но винаги изчезваше също тъй бързо, както се и беше появил. Навсякъде набезите му струваха живота на много хора и загубата на големи количества различни стоки. Този човек сигурно разполагаше с тайни скривалища, пръснати из цяла Сахара. Несъмнено имаше и помагачи, които го осведомяваха за всеки по-значителен кафила и после му съдействаха при разпродаването на заграбените стоки. Но личността и деянията му бяха обгърнати в толкова тъмна тайнственост, че и до ден-дневен се бе оказало невъзможно да се хвърли върху тях дори и най-оскъдна светлина.

Все пак сметнах за по-уместно да се престоря пред пратеника му, че изобщо не съм чувал за него.

— Хеджан Бей ли? Кой е той?

— Нищо ли не знаеш за Удушвача на керваните? Нима ушите ти са глухи, та все още не си чул за него? Той е господарят на пустинята. Ужасен в гнева си, жесток в яростта си, страшен в омразата си и непобедим в боя. Младият неверник е негов пленник.

Изсмях се.

— Непобедим в боя? Тогава навярно той се сражава само с дребните чакали и страхливите хиени, а? Никой френец няма да се изплаши нито от него, нито от неговия джум. Защо не освободи пленника? Нали вече на два пъти получи откуп?

— Пустинята е голяма и Хеджан Бей има много воители, които се нуждаят от дрехи, оръжия и палатки.

— Удушвача на кервани е лъжец и измамник! Сърцето му не познава истината, а езикът му е коварен. Той е раздвоен като езика на змията, чиято глава човек размазва с крак. С каква вест те е изпратил при нас?

— Дай ни бурнуси и обувки, оръжия и барут, остриета за нашите копия и платно за палатките ни!

— Вече на два пъти сте получили каквото сте пожелали. Оттук нататък няма да видиш нито въгълчето на кърпа, нито пък зрънце барут!

— Тогава пленникът ще умре!

— Хеджан Бей няма да го пусне дори и ако получи всичко, което иска от нас.

— Той ще му подари свободата. Удушвача на кервани ще се омиловичи, щом види откупа.

— Колко иска?

— Колкото вече е получил

— Хич не е малко. Ти ли ще вземеш стоките?

— Не. Ти ще му ги изпратиш, както стана и предишните два пъти.

— Къде?

— Ще ги закарате до Баб ал Гуд.

Та това бе същото място, където Емери ми беше определил среща! Дали англичанинът бе узнал, че разбойникът ще се навърта наоколо?

— Там ли ще стане размяната на стоките срещу пленника?

— Да.

— Ти вече два пъти каза да, а ме излъга. Закълни ми се сега!

— Заклевам се!

— В душата на баща си?

— В... душата на... моя баща! — колебливо и с явно усилие изрече той.

— И в брадата на Пророка!

Този път той се смути и се опита да се измъкне:

— Заклех се и това е достатъчно!

— Ти се закле в душата на баща си, която едва ли струва повече от твоята. Ще се закълнеш ли в брадата на Пророка?

— Не.

— Значи думите ти пак са само лъжа и измама. Тогава няма да видиш повече звездите в пустинята. Очите му гневно засвяткаха.

— Знай, невернико, че ако не се върна навреме при Хеджан Бей, душата на пленника ще отиде в геената. В този случай мога да ти се закълна в брадата на пророка, който винаги съумява да защити своите правоверни!

— Но тогава твоята душа ще я изпревари, а не след дълго костите на Удушвача на кервани, както и костите на неговия джум ще останат да се белеят под слънчевия пек. Кълна ти се в това, а ти можеш да си съвсем сигурен, че френеът винаги спазва клетвата си!

С рязко движение той гордо изправи глава и зарови пръстите на дясната си длан под брадата си, което при бедуините е израз на презрение.

— Вие ще ни изпратите всичко каквото желаем. Вече два пъти идвам при вас и не се осмелихте да сложите ръка на пратеника на Хеджан Бей. Няма да го направите и днес. И сто мъже като теб няма да успеят да го победят, а и хиляда мъже от твоя сой няма да могат да се справят с неговия джум, защото ти си... гяур!

С вдигнат юмрук пристъпих към него.

— На теб главата ти да не е празна или пък умът ти се е изсушил, та се осмеляваш да ме хулиш с тази дума, ти, който не си нищо повече от чакал, страхливо животно, прогонвано само с ритници?

Той незабавно пусна пушката си на пода и вдигна двете си ръце. На всяка от китките му висеше по една островърха кама, чието острие бе дълго около двайсетина сантиметра. Докато обикновените бедуини носят само по един такъв нож, то тези разбойници на пустинята имат по два, които използват по следния начин: просто прегръщат неприятеля си с две ръце и забиват остриетата в гърба му. Явно моят туарег се приготвяше да използва този тъй „приятен“ способ за умъртвяване.

— Ще си вземеш ли думите обратно? — попитах го аз.

— Напротив, ще ги повторя — ти си гяур!

— Тогава падни на колене пред гяура!

Преди да успее да направи каквото и да било движение, юмрукът ми го удари в слепоочието. Краката му се подкосиха и той се свлече на земята в безсъзнание. Това беше един от онези мои прочути удари, заради които ми бяха дали прозвището Олд Шетърхенд — Поразяващата ръка.

— О, mon Dieu! — изпищя госпожата. — Убихте човека! Мъртъв е!

Госпожицата лежеше почти в несвяст на дивана, до който бе стояла допреди малко, а Латреомон бе направил такава физиономия, сякаш току-що пред него бе паднал гръм от ясното небе.

— Не се тревожете, мадам! — опитах се да я успокоя. — Този тип е все още жив, макар че за известно време ще остане в безсъзнание. Добре познавам юмука си. Ако исках да го убия, трябваше да замахна малко по-силно.

Думите ми накараха изплашения французин да се посъвземе.

— Но, монсеньор, та вие имате направо великанска сила! Ако бях на ваше място щеше да ми се наложи да го ударя поне стотина пъти, за да го пратя на земята.

Наистина, дребното човече, което едва ми стигаше до рамото и имаше почти детски ръчички, беше право. Можеше с часове да обработва с удари черепа на туарега, без арабинът да изпита особено силна болка.

— Моля ви, монсеньор — казах му аз, — погрижете се този бедуин да бъде вързан и предаден на полицията. Наистина, нейната власт не се разпростира над пустинята, но тук тя с удоволствие ще се постави на ваше разположение.

— Mon ciel (Небеса, о Боже! Б. пр.), не бива да поемаме такъв риск, защото тогава ужасният Хеджан Бей ще убие нашия нещастен Рено! Дори мисля, че и само този страхотен удар е една изключително рискована постъпка!

— Ще ви обясня основанията си, но дотогава най-наистина ви моля да действате така, както аз искам! Не казахте ли преди малко, че се ползвам с пълното ви доверие?

— Разбира се, разбира се, монсеньор! Ей сега ще повикам прислугата.

Той се завтече към шнура на звънеца и след необикновено силния му звън в стаята се втурна цялата прислуга, която се намираше в момента на разположение.

— Вържете този човек и го заключете в някое от подземните помещения със здрава врата. Нека стои там, докато дойде полицията да го прибере! — заповяда им домакинят с такава физиономия, сякаш самият той бе нанесъл онзи „страхотен удар“.

С истинска южняшка разпаленост и стръв хората се нахвърлиха върху изгубилия съзнание човек и за броени секунди така го овързаха с всевъзможни подръчни материали, които поне донякъде им вършеха работа, че след като се съвземеше, сигурно нямаше да му е възможно да помръдне и малкото си пръстче. После осем чевръсти ръце сграбчиха пленника и го повлякоха към вратата.

Един-единствен човек от прислугата обаче се беше спрял на входа и не взе участие в усилията на другите. Той имаше набита и широкоплещеста фигура, а лицето му никак не подходеше на

ориенталското му облекло. След като видя с какви огромни усилия четиримата мъже влачеха туарега към вратата, той пристъпи към тях и ги разбути настрани.

— Машаллах, мътните го взели, кво е туй блъскане и дърпане! Я се омитайте, некадърници такива, щото сам ще свърша таз работа!

Той сграбчи туарега и с мощен замах го метна на гръб.

От радост тъй неочаквано да чуя немска реч аз го оставих почти да излезе от стаята, без да го задържа, но след като вече отвори вратата и се намери да прекрачи прага, аз извиках:

— Чакай! Ти немец ли си?

Въпреки товара си човекът светкавично се извърна към мен. Широкото му добродушно и открито лице сияеше от едното ухо до другото.

— Ами тъй ми се струва, господине! Исусе! И вие ли?

— И аз. Откъде си?

— От Калтенбрун при Щафелщайн.

— Значи от Бавария. Но вашият диалект се различава от говора на хората от областта на Щафелщайн, където съм пил толкова хубава бира!

— Да, господине, туй е... абе я пак си го вземете този негодник! Замъкнете го където си щете! — прекъсна се той сам и пусна туарега на пода. Пленникът беше изнесен, а сънародникът ми отново се обърна към мен, сърдечно ми подаде ръка и продължи: — Тъй, сега ръцете ми пак са свободни. Помози Бог, господине, да се срещнем тук в Африка! Да, в Щафелщайн, там има бира, бира ви казвам, дето съвсем сама ти влиза в гърлото! Значи там сте били, а? Е, туй е хубаво, туй е чудесно! А за моя говор са виновни единствено хората от Баден и Райнпфалц, дето са тук, и кажи-речи ми развалиха чистия щафелщайнски език.

— Тук има и сънародници от Южна Германия, така ли?

— Предостатъчно, господине. Живеят извън града в селото Дели Ибрахим край Ал Биар, дето се намира манастирът на трапистите (Членове на църковен орган, основан през 1664 г. Б. пр.). Ами вий отде сте?

— Саксонец съм.

— Машаллах, мътните го взели, значи сме кажи-речи съседи! Мога ли да ви попитам колко дълго ще останете тук?

— Още утре рано сутринта ще отпътувам.

— Вече! Ами накъде, ако разрешите този въпрос?

— Навътре в Сахара.

— В онази пясъчна яма, дето е свърталище само на разбойници и убийци. И аз съм навлизал малко в нея, а именно до Фарфар и отдавна се канех пак да ида там. Машаллах, господине, не може ли и аз да дойда с вас?

Въпросът му ми беше добре дошъл. Наистина ми беше нужен слуга, а във всички случаи щях да предпочета един немец пред някой друг.

— Действително ли ще тръгнеш с мен?

— На часа, и то с голямо удоволствие!

— Можеш ли да яздиш?

— Да яздя? Като самия дявол, господине! Та нали стигнах дотук с Чуждестранния легион, а после бях и в редиците на Chasseurs d'Afrique (Африканските стрелци. Б. пр.).

— Разбираш ли арабски?

— Да, тъкмо колкото ми е нужно.

— Какъв си бил по-рано?

— Дърводелец. Но съм учил и по-хубави, и по-полезни неща, господине, и особено как да се бия. После просто тръгнах по широкия свят и така попаднах в легиона, дяволите да го вземат! След туй работих в Дели Ибрахим, докато ми дадоха тук тази служба. Питайте господаря де! Сигурно е доволен от мен.

— Ще дойдеш с мен. Ще издействам съгласието му!

— Машаллах, мътните го взели, та туй е също като коледен подарък! Ще ни придружава ли и Хасан Велики, дето има толкоз дълго име?

— Да, той ще ни бъде водач.

— Иха-а! Той ми харесва! Откакто е тук, ние двамата само се веселим и си мерим силите. Можете да разчитате на мен, господине! Идвам с вас! Иха-а, машаллах!

След като млясна с език и щракна с всичките си десет пръста, той бързо изхвъркна през вратата.

ВТОРА ГЛАВА

АСАД БЕЙ, УДУШВАЧА НА СТАДА

Степта!

На юг от Атласките планини, от Гариян и от планинските възвишения на Дерна се е ширнала тя, за която Фрайлиграт (Немски поет (1810–1876). Б. пр.) толкова сполучливо казва:

Между моретата — самата тя море
от пясък, с ужас помниш я така.

Човек тук няма поглед где да спре —
по-празна е от просешка ръка.

С изровени дерета на реки,
с дълбоки коловози от коли,
оставени от не един керван,
и с дирите на биволите сам
дълбал е Господ линиите там
на тази великанска длан.

(Стиховете са преведени от Славчо Донков и Веселин Радков.)

Простряла се от средиземноморските земи та чак до Сахара, а това ще рече между символа на плодородието, на цивилизацията, и самото олицетворение на неплодородието и варварщината, тя образува широка редица от плата и голи планински вериги, чиито лишени от всякаква растителност върхове се издигат над тъжната пуста равнина като жалобни въздишки на отчаяна молитва. Не се вижда ни дърво, ни къща. Най-много някой самотен полусрутен кервансарай да предложи на окото малко отмора и развлечение, и само през лятото, когато съвсем оскъдна растителност успее да пробие изсъхналата земя, някои от местните племена тръгват на път със своите стада и шатри нагоре към планинските склонове, за да потърсят за кльощавите си животни паша, която едва ли може да ги засити. Но през зимата степта напълно опустява под покривката на снега, който въпреки близостта на жарката Сахара засипва с бялата си пелена безжизнената пустош.

Наоколо не се вижда нищо друго освен пясък, камъни и голи скали. Дребен чакъл и по-едри остроръбести камъни покриват земята или, подхранвани от летящия из въздуха пясък, странстващи гудс (Дюни. Б. нем. изд.) пълзят метър по метър по безутешната равна пустиня. Ако някой път нейде се мерне застояла вода, то това ще е някой мъртъв шот (Езера със застояла вода най-често с високо съдържание на сол. Б. пр.), чиито води лежат в своя басейн като неподвижна безжизнена маса, лишена напълно от свежия син цвят, отстъпил място на мръсно сиво без следа от живот. По това време на летните жеги тези шотове пресъхват и на тяхно място остават само покритите със сол легла, където белите кристалчета така отразяват слънчевите лъчи, че причиняват непоносима болка на очите.

А някога и тук е имало гори. Но те са изчезнали и ето че сега напълно липсват тези благодатни посредници на тъй необходимите дъждове. През лятото коритата на потоците и реките, наричани уади, криволичейки, се спускат от височините като дълбоки прорези и диви каменисти клисури. През зимата дори и снегът не успява напълно да скрие ужасната им объркана плетеница. Но стопи ли се под въздействието на внезапно настъпващото горещо годишно време, то разбеснелите се водни маси най-неочаквано и с надалеч доловим тътен се спускат надолу, помитайки и унищожавайки всичко живо, което не намери време незабавно да избяга. В такива случаи бедуинът започва да премята деветдесетте й девет зърна на своята молитвена броеница, за да благодари на Аллах, че го е избавил от водата, а към застрашените хора предупредително извиква: „Мъже, бягайте, уади идва!“

Благодарение на тези редки временни наводнения, както и на застоялата вода на шотовете, по бреговете на тези езера и уади могат да виреят трънливи храсти и бодливи мимози, които камилите с твърдите си устни успяват да опасат и огризат, а под клоните им намират убежище лъвовете и пантери, където си почиват от своите нощни грабителски походи.

Както бяхме решили, още на следващото утро заедно с кабаша Хасан и Йозеф Корндьорфер напуснах град Алжир. И действително използвахме степната поща чак до Батна. Но там пред по-нататъшното ни пътуване се изпречи едно съвсем неочаквано препятствие.

Все още не бях забравил главоломното и опасно спускане от Алпите към Италия с един италиански „ветурино“ (Кочияш. Б. пр.), все още в ушите ми звучаха ужасяващите викове „алегро, алегрисимо!“, които той надаваше винаги когато го помолах да пътуваме по-бавно и по-внимателно. Теглена от препускащите в бесен галоп коне, старата раздрънкана бричка се спускаше надолу само на педя покрай ужасяващи пропасти, завивайки рязко около остороръбести скали, и то така, сякаш бях предприел това пътуване с единствената цел да свърша дните си с изпотрошени кости на дъното на някоя дълбока планинска клисура. А когато най-сетне стигнах здрав и читав в равнината, имах чувството, че съм се отървал от такава опасност, срещу която няхах ни оръжие, нито каквото и да било друго средство за защита и спасение.

Но какво ли представляваше дори и това „алегрисимо“ пътуване, в сравнение със степната поща! Пощенската кола се състои от едно малко вътрешно помещение, от купе и защитен покрив. Теглена от осем коня, като най-отпред са впрегнати само два, а после следват две тройки. За някакъв път и дума не можеше да става. Пътуваше се все в пълен галоп през дупки, опасни дерета, стръмни проходи, надолу, по внезапно спускащи се склонове, а час по час се виждахме принудени да слизаме и с трогателно търпение да обединяваме усилията си с усилията на нещастните коне, защото трябваше или да измъкваме колата от някоя дупка, или пък да я избутваме по такава стръмнина, която бе трудно преодолима даже и за пешеходец. Още след първите няколко часа се почувствах като смазан, Корндьорфер неспирно ругаеше, повтаряйки едно подир друго „машаллах, мътните го взели“, а пък Хасан ал Кебир с все сили се беше отдал на онова забавно занимание, което обикновено се практикува, когато те хване морска болест. Добрият човечец от славното племе на кабабишите и на ферката ен Нураб никога през живота си не беше седял в такава пощенска кола. Неволно си спомних неговото величествено уверение: „Степта трепери, а Сахелът се тресе, когато Джесар Бей се появява!“ Ето че сега самият той целият трепереше и се тресеше и още от пръв поглед му личеше, че тук, в степта, се чувстваше повече от отвратително.

Той даде израз на яростта си от това недостойно за него състояние чак в Батна:

— Аллах керим — Бог е милостив, да му благодарим, че запази кожата ми здрава, за да не се разпадна! Нима Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули е някаква си пиявица, та да трябва пак да връща онова, което вече е погълнал? Кълна се в брадата на Пророка, че Хасан ал Кебир никога повече няма да се качи в такава колиба на колела! Мястото на Джесар Бей, Удушвача на хора, е на серджа (Седло. Б. нем. изд.)! Сихди, ти ще успееш да го заведеш до Баб ал Гуд само ако му разрешиш да язди!

— Хасан е прав — съгласи се с него Корндьорфер. — Машаллах, мътните го взели, ама кво тръскане и кво трополене беше в тоз стар сандък. И на таквоз чудо му викат дилижанс! Да пътуваш с осем коня и накрая сам да те карат да се впрегнеш? Кой ще, да го търпи, аз не мога! Бил съм сред Африканските стрелци и предпочитам да яздя на най-злонравния звяр, отколкото пак да вляза в таз раздрънкана бричка.

Не можех да не дам право на двамата озлобени пътници, още повече че вече и самият аз бях решил да се откажа от по-нататъшните услуги на пощенската кола. Не можехме да си позволим престой в Батна и затова веднага наех един бедуин, за да откара на коне мен и двамата ми спътници до Бискра, където смятах да закупя камили за останалата част от пътуването. Ала бедуинът ме разубеди от това мое намерение и ме посъветва заедно с него да прехвърлим планините Аурес и да отидем до един арабски дуар (Село от шатри. Б. нем. изд.), където сме щели да намерим по-хубави и по-евтини камили, отколкото в Бискра.

Приех предложението му, но при условие да стигнем до планините през Фам ес Сахар (Уста на пустинята. Б. нем. изд.), за да следваме обичайния път на керваните колкото бе възможно по-дълго. Наистина, близо до ума беше, че в дуара щяхме да получим по-свежи и по-силни животни, отколкото в града, където може би щеше да има само изтощени камили, които след оскъдно хранене криво-ляво бяха възстановили силите си. Освен това съществуваше и още една причина, която ме накара да последвам съвета на водача. В дивите клисури на планините Аурес лъвът не е чак такава рядкост и макар да не хранех надежда за лична среща с царя на животните, защото трябваше да бързаме, все пак не беше изключено да видя следите му или даже да чуя неговия глас. Впрочем вече бе изминала кажи-речи цяла вечност, откакто бях стрелял за последен път, и бях закопнял

отново да чуя гласа на пушката си, както и да взема на мушка някое подходящо за лов животно. Несъмнено сред онези планини ми се предлагаше такава възможност и затова извадих от багажа си моя Мечкоубиец и карабината „Хенри“.

Бяхме тръгнали преди пощенската кола и не ѝ дадохме никаква възможност да ни догони. Конете, които яздехме, бяха от онази дребна берберска порода, чиито ръст съвсем не отговаря на големите ѝ възможности и на добрите ѝ качества. От дванайсет часа не бяхме слизали от седлата и въпреки това животните неуморно продължаваха да следват в тръс посоката, в която трябваше да яздим още цели четири часа. Даже сивкаво-бялото конче, от чиито нисък гръб безкрайно дългите крака на Хасан Велики се влачеха по земята, изглежда нямаше особени затруднения със своя тежък товар и не изоставаше нито на метър.

Пред и около нас се простираше степта в своите жълтеникави багри. Докъдето ти стигаше погледът, платото беше съвсем голо, но днес в този пейзаж се забелязваше известно оживление. Фам ес Сахар, Устата на пустинята, се беше отворила, за да избълва по обширната степ безброй бедуини-пастири, които бяха подкарали своите стада към споменатите уади и шотове, за да пасат оскъдната растителност около тях. На бързоноги коне с развени бурнуси и проблясващи копия, кръжейки непрестанно около своите камили и овце, те бавно се придвижваха във всички посоки на равното плато, следвани от жените и децата си, седнали върху покритите с пъстри черджета едногърби камили, оставяйки за несвикналото око на новака впечатлението за някакво съновидение, запленило човешкия дух в полудрямка.

Оттук нататък планинските вериги, обградили обширното равно плато, започнаха да се приближават и най-сетне образуваха една все по-стесняваща се скалиста клисура. Погледът, който доскоро можеше свободно да се рее из необятната шир, вече се спираше от голите каменни склонове, които се издигаха почти отвесно нагоре. Тук яздехме между скалисти стени и пропасти, в чиято бездна погледът можеше да съзре сивожълтеникавите води на буйна планинска река. След като се спускахме известно време надолу по много стръмен наклон, най-сетне се добрахме до нея и трябваше четири пъти да се прехвърляме на отвъдния ѝ бряг. Това бе реката Уед ал Кантара, в чиито бързеи бе намерил смъртта си Жул Жерар, смелият ловец на

лъвовете. На мястото, където е навлязъл във водите ѝ, едно минаващо оттам поделение френски войници беше издигнало скромен паметник от натрупани един върху друг камъни.

Направих знак на другите да спрат.

— Йозеф, чувал ли си за Жерар, изстребителя на лъвовете? — попитах щафелщайнеца.

— Разбира се, господине! — отвърна той. — Бил е французин, накрая взел че паднал в реката и мизерно се удавил.

— А ти, Хасане, знаеш ли Емир ал Арет, Господаря на лъва? — обърнах се към кабаша.

— Бил е неверник, но кажи-речи също тъй храбър като Хасан ал Кебир — гордо отговори той. — През нощта съвсем сам е тръгвал да търси Господаря с голямата глава (Лъва. Б. нем. изд.), за да го убие. Ала Уангил ал уах (Царя на оазисите. Б. нем. изд.) все пак успял да го разкъса и изяде, защото не е бил мюсюлманин, а човек от Дар ал харб (Немохамеданска страна, букв.: къща (дом) на войната. Б. нем. изд.).

— Лъжеш се, Хасане! Емир ал Арет не е бил разкъсан от лъва, който по-скоро ще удуши стотина мюсюлмани, отколкото един християнин, а е умрял ей тук, във водите на Уед ал Кантара, и после неговите братя му издигнали този паметник. Хей, вие, мъже, вземете пушките си! Нека гласовете им известят на неговия дух, че минаващите оттук пътници са си спомнили за повелителя на Господаря с голямата глава!

— Трябва ли и гърмът на моята пушка да стигне до слуха на един дух, който не познава Ер Раит, (Бог, lika Божи. Б. нем. изд.) сихди? — възрази ми Хасан.

— Всеки човек продължава да живее в Ер Раит след като умре, защото Бог е навсякъде, на всички звезди и във всички небеса. Отвори Корана и прочети какво ни учат мъдрите тълкуватели на словото на Пророка! И тогава в бъдеще ти ще отсъждаш по-обективно и по-правилно.

— Сихди, защо не си сайид (Потомък на Хасан и Хосеин. Б. нем. изд.)! Ти знаеш Фам ал Куран (Уста на Корана. Б. нем. изд.) също както ученият знае Светото писание! Твоят глас е като гласа на катиба (Човекът, който пръв казва молитвите в джамията. Б. нем. изд.), който говори само истината. Ще направя каквото искаш от мен!

От четири цеви проехтя трикратен залп в чест на Ловеца на лъвовете, посмъртен поздрав от един „райфълман“ към друг, който отекна многократно от каменните стени. После продължихме да яздим към прохода Кантара.

Когато стигнахме до него, скалите от двете ни страни се приближиха до самите брегове на реката, която всъщност изпълваше тук целия проход. Почти четвърт час бяхме принудени да яздим в разпенените ѝ води, докато най-сетне се озовахме в дива и величествено красива котловина.

Отвесни и непристъпни към небето се издигаха до възбог черножълтеникавите стени от шисти, които долу, в подножието си, покрай реката, бяха покрити с довлечен от водите речен камънак. На юг с една друга огромна скалиста стена те образуваха тясна и дълбока клисура, която приличаше на зейнала рана в планинския хребет.

Това беше Фам ес Сахар. Надолу тя водеше към оазисите на Сибан. Отвесните скали отляво спадаха към планинската верига на Аурес. Тъмните шисти отдясно представляваха началото на Джебел Султан. Точно между тях беше разположен кервансараят Ал Кантара, където отседнахме, за да пренощуваме.

Сарайджията ни приготви истинско турско „кааве“ и след като изядохме скромната си вечеря, бяха запалени лулите. Облегнах се поудобно назад, за да слушам разговорите на присъстващите пътници. С изключение на нас и на двама евреи, дошли от Толга, всички те бяха араби, чиито пътища се бяха срещнали тук, при Устата на пустинята.

Човекът, който най-много приказваше, беше моят добър Хасан ал Кебир, който полагаше неимоверни усилия да втълпи в главите на слушателите си, че всички трябва да го наричат Джесар Бей, Удушвача на хора. А пък Йозеф Корндьорфер седеше тихо и кротко до мен и от скука беше затворил очи. Отваряше ги само от време на време и тогава долавях или някоя уморена въздишка, или едно гневно „машаллах!“ заради самохвалствата на кабиша от ферката ен Нураб.

Но ето че накрая стана дума за нещо, което изключително силно привлече вниманието ми. Сарайджията притежаваше малко стадо овце и макар че през нощта ги прибираще в кошара съвсем близо до къщата си, вече няколко нощи подред една пантера отмъквала по някое животно.

— Сарайджи! — подвикнах му.

— Какво, сихди? — отвърна той, като се приближи.

— Сигурен ли си, че е била пантера?

— Да, сихди. Видях следите й. Те са големи и ясни. Женска е, дано Аллах я прокълне! Аз съм един беден кааведжи и имам само дваисет и три овце. Не може ли тази убийца да отиде при някой по-богат? Едно мъжко животно не би плякосвало стадото на някой бедняк!

Изглежда разгневеният мюсюлманин нямаше особено добро мнение за чувството за справедливост и благоприличие на женските същества.

— Защо не я убиеш? — попитах го.

— Да убия жената на черната пантера ли, сихди? Не знаеш ли, че под кожата й живее шейтанът, който разкъсва всеки човек, опитал се да я повреди?

— А ти знаеш ли, че под твоята кожа живее ал Шубак, сатаната на страха, който е изял сърцето ти и е изпил кръвта ти? Ти си мъж, а се боиш от някаква си женска! Аллах да закриля дома ти, защото иначе в сарая ще дойде султаната на пантерата, за да спи на твоя диван и да пие кааве от черепа ти!

— Тя ще изяде стадото ми, но до къщата ми няма да припари, сихди! Ти не знаеш ли, че от дивите зверове няма защо да се бои човек, който три пъти на ден се моли със сурата ал ихлас?

— Сурата ал ихлас е полезна за вас, понеже на нея ви е научил Пророкът и докато я казваш три пъти на ден, черната котка няма да те изяде. Аз обаче имам една друга сура, която е по-могъща от всичките айати на вашата свещена книга. Тя унищожава всеки враг.

— Сихди, кажи ми я, за да я науча и да се моля с нея!

— Няма да ти я кажа, ами ще ти я покажа! Взех пушката си и се прицелих с нея в него.

— Това е моята сура, която ми помага срещу всички врагове. Изплашен, той побърза да отскочи настрана.

— Бием иллахи, иа риджа — за Бога, мъже, бягайте! Този сихди си е изгубил ума. Той смята пушката си за сурата ал ихлас и иска да ни убие!

Оставих пушката си настрана.

— Мъже, спокойно си седете! Съвсем не съм си изгубил ума и за мен женската пантера не е никакъв шейтан, а просто една котка, която

ще убия с моята сура — казах аз и ставайки от мястото си, добавих: — Сарайджи, покажи ми кошарата, където са затворени овцете ти!

— Сихди, ти да не си луд, та да искаш да дойда с теб до кошарата!? Нощта е тъмна и жената на пантерата не ходи да краде месо чак призори, както другите зверове, а винаги се промъква в полунощ. Нека изяде овцете ми, но не ми се ще и мен да разкъса!

— Тогава ми опиши мястото, където се намира кошарата!

— Тя е на стотина крачки от къщата ми. Право на север, където са камъните.

Преметнах през рамо Мечкоубиеца, а карабината „Хенри“ взех в ръка. Ножът ми беше затъкнат в колана. Вярно, че с карабината „Хенри“ не можех да дам толкова точен изстрел по далечна цел, както с Мечкоубиеца, но тя щеше да ми е необходима, ако двата куршума от тежката пушка не убиеха веднага животното.

Едва бях направил първата крачка, когато Хасан бързо скочи на крака и извика:

— Аллах акбар — Бог е велик, сихди! Той може да убие лъва и да унищожи пантерата. А ти си само един човек, чието месо се услажда на котките. Стой си тук, иначе ще те изядат и на сутринта ще намерим от теб единствено подметките ти!

— На сутринта ще видиш здрави и читави не само обувките ми, ами и онзи, който ги носи. Вземи си оръжията и ме последвай!

Великанът изплашено отскочи назад. Протегна срещу мен ръце, като разпери и десетте си пръста, сякаш искаше да се защити.

— Хамдулиллах — слава на Бога, че съм жив! Никога няма да подаря живота си на някой див звяр!

— Нима Хасан ал Кебир се страхува от една котка?

— Аз съм Джесар Бей, Удушвача на хора, а не съм Хасан, Унищожителя на пантери, сихди! Поискай от мен да се бия срещу стотина неприятели и всичките ще ги изколя! Но правоверният смята, че е под достойнството му посред нощ да се изправи срещу някаква женска, която на всичко отгоре е и султаната на един див звяр.

— Тогава остани тук!

Бях си поставил за цел само да го изпитам и затова веднага тръгнах да излизам от къщата. Но ето, че чух нечии стъпки зад мен. Беше Корндьорфер.

— Мога ли да дойда с вас, господине?

— Защо?

— Защо ли? Машаллах, мътните го взели, да не би да искате да зяпам как ви разкъсва котката? Що ми са тогаз пушкалото и ножът? Дето е господарят ми, там трябва да съм и аз. Туй се разбира от само себе си.

— Благодаря ти, Йозеф, но нямам нужда от теб.

— Че що, ако ми разрешите да попитам?

— Защото не си ловец. Съвсем ненужно би се изложил на опасност или в по-благоприятния за теб случай само би ми прогонил животното.

Наистина положих големи усилия, за да накарам верния и храбър Йозеф да се откаже от намерението си, а после излязох навън в нощната тъмнина, за да потърся кошарата.

В споменатата посока и на споменатото разстояние от кервансарая се намираха хаотично струпани един върху друг огромни скални блокове. Точно в тях опираше кошарата. От другите три страни тя бе направена от колове и пръти, свързани помежду си с въжета от леф (Влакно от финикова палма. Б. нем. изд.). Овцете лежаха кротко и мирно вътре зад тази най-обикновена ограда и изобщо не се смутиха от приближаването ми. Небето беше обсипано със звезди и аз ясно можех да различавам очертанията на скалите. Между две от тях имаше тесен процеп, който горе се затваряше и беше тъкмо толкова широк, колкото в него да се побере някое не особено едро човешко тяло. Това място бе твърде подходящо, за да изчакам там появяването на хищника. От три страни то ми предлагаше сигурна защита, а откъм четвъртата ми откриваше свободен изглед към кошарата. В случай, че пантерата наистина дойдеше, оттук можех най-спокойно да я взема на мушка, без кой знае колко да се опасявам за собствената си безопасност. Убиването ѝ съвсем не беше никакво геройство.

Настаних се в цепнатината възможно най-удобно. С Мечкоубиеца в ръка и с карабината „Хенри“ на коленете си зачаках, като надавах ухо и към най-слабите шумове, идващи откъм смълчаната степ. Мина полунощ. Ако животното бе решило да дойде тази нощ, то това трябваше да стане скоро.

Ето че по едно време забелязах раздвижване сред овцете. Издавайки съвсем ясни признаци на страх, те се скупчиха възможно по-близо до скалите, като събраха глави. Напрегнах зрение, за да

открива причината за уплахата им, ала не успях нищо да забележа. Но след малко точно над мен долових лек шум от пълзящо тяло. Животното се намираше на скалите и се канеше с един скок да връхлети своята жертва. В същия миг дочух как взе да точи ноктите си в камъка... последва скок... някакъв тъмен силует полетя надолу към овцете... кратък блеещ предсмъртен стон... и пантерата се изправи сред кошарата, затиснала под дясната си предна лапа убитата овца. Тя бе необикновено голям и силен звяр и действително беше женска.

Хищникът вдигна глава и нададе победния си рев, онзи ужасен гърлен рев „а-ууу-а-ооррр“, което най-често завършва с дълбоки, сърдити, мъркащи звуци. Но ревят ѝ все още не беше заглъхнал, когато Мечкоубиецът изгърмя. Широко отворените очи, които горяха със зеленикава светлина, ми бяха предложили чудесна цел. Веднага след изстрела ревят на пантерата замря. Животното направи рязък скок към цепнатината и рухна съвсем близо пред краката ми. Както видях по-късно, куршумът ми бе попаднал точно в окото му.

Но изстрелът ми има и един друг ефект. Неяде в далечината проехтя див дрезгав рев и само след секунди разбрах, че накъсаните кратки ужасни звуци се приближават. Привлечена от гърмежа на моя Мечкоубиец, мъжката пантера идваше на помощ.

От предпазливост и за да си спестя втория куршум на тежката пушка, бях взел в ръка карабината „Хенри“, но отново бързо грабнах Мечкоубиеца и го вдигнах в положение за стрелба. Едно стройно и гъвкаво животинско тяло се приближи с пъргави дълги скокове и се спря извън оградата, точно срещу мен и убитата женска. Въпреки слабата и несигурна звездна светлина пантерата несъмнено ни забеляза и двамата, защото с яростно фучене приклезна и се сви на земята, готова за скок. Все още виждах пламтящите ѝ очи, но само след броени мигове, по време на скока, тя трябваше да ги затвори. Натиснах спусъка. На краткия блясък от изстрела видях как животното излетя с мощен скок и се приземи съвсем близо пред цепнатината в скалата. Но вече бях грабнал карабината „Хенри“. Насочих дулото ѝ право към главата на пантерата и три пъти натиснах спусъка. Още първият изстрел беше смъртоносен. Тялото на животното потрепери, а после остана да лежи безжизнено в краката ми.

Най-напред отново заредих и едва след това се измъкнах навън. Двата хищника лежаха един върху друг и особено женската беше

толкова едра и тежка, че само с голямо напрежение на силите можех да я помръдна от мястото ѝ. Някъде в тъмнината зала чакал със своето жаловно „йа-оу — йа-оу“. Той знаеше, че пантерите са наблизко и се надяваше, че ще му оставят нещичко от плячката си. Чакалът е верен, но страхлив придружител на едрите хищници от животинското царство и няма нищо против да се задоволява с трохите от богатата трапеза на силните.

Когато се върнах в кервансарая, заварих всичките му гости все още будни. За тези хора бе направо невероятно, че посред нощ съвсем сам човек може да дръзне да се изправи срещу пантерата, от която те се бояха почти толкова, колкото и от лъва. Страхът, съчетан с любопитство, не им беше позволил да мигнат. Те несъмнено бяха чули моите изстрели и те им бяха доказали, че поне не съм се оставил на „ужасната женска“ да ме излапа без съпротива.

Щом влязох, всички ме погледнаха така, сякаш бях призрак.

— Машаллах, мътните го взели, ей го на, жив-живеничък! — извика Йозеф Корндьорфер зарадван и се приближи до мен.

— Мархаба, сихди — добре дошъл, господарю! — обади се великият Хасан. — Ти постъпи мъдро. Ние чухме изстрелите ти и жената на пантерата, която сигурно също ги е доловила, тази нощ няма да посмее да дойде при стадото.

— Благодаря ти, сихди — намеси се и сарайдджията, — че защити стадото ми. Онези разбойници няма да се появят тази нощ, защото ти се осмели да излезеш навън в тъмното и да ги предупредиш с гласа на своята пушка.

Значи хората си мислеха, че съм стрелял само за да изплаша хищниците.

— Жената на пантерата дойде заедно с мъжа си, кааведжи — отвърнах аз, — и уби една от овцете ти. Трябва да отидеш да я вземеш, защото чакалът е наблизко и иначе той ще я изяде.

— Нека я изяде! Опазил ме Аллах да взема да изляза навън в царството на смъртта, където ще бъда разкъсан!

— Никой няма да те разкъса, защото султаната на черната пантера е мъртва, а нейният господар лежи до нея с разбито чело.

— Аллах керим — Бог е милостив! Истината ли казваш, сихди?

— Думите ми са верни. Виж тези обувки, Хасан. Целицеленички са, а и от главата ми не е паднал косъм. Но моята сура

прозвуча и ето че двете пантери лежат проснати на земята от юмрука на смъртта. Мъже, елате и ми помогнете да ги довлечем тук!

Думите ми предизвикаха голямо вълнение сред хората. Просто не искаха да повярват и ми струваше немалко усилия да ги склоня най-сетне да тръгнат с мен.

Запалиха факли от палмово лико и ме последваха. Когато се приближихме до кошарата, овцете, изплашени от пламтящите факли, страхливо се скупчиха в един от ъглите ѝ. Невъзможно ми е да опиша последвалата сцена. Щом съзряха двете убити животни, арабите веднага се нахвърлиха върху тях, започнаха да ги удрят с юмруци, да ги ритат и да ги ругаят с всевъзможни обидни думи, на които арабският език е кажи-речи неизчерпаем.

Хасан ал Кебир беше най-гръмогласен. Най-накрая той се обърна към мен:

— Сихди, ти си най-великият ловец, когото са виждали очите ми! Ти си още по-велик и от Емир ал Арет (Има се предвид Жерар. Б. нем. изд.), който беше господар на лъвовете. Когато възпявам сирет ал муджахедин (Подвизи на бойците. Б. нем. изд.) и когато разказвам за сирет ал пехливан (Подвизи на героите. Б. нем. изд.), аз никога няма да забравям името ти и ще го прославям пред всички правоверни!

Арабинът обича да говори възторжено и многословно и с удоволствие изразява чувствата си, като реди суперлативи след суперлативи. Корндьорфер също не можа да скрие удивлението си.

— Машаллах, мътните го взели, ама че изстрели! Едната котка е ударена право в окото, а и другата е уцелена не по-зле! Досега изобщо не бях виждал таквоз добиче и не можех да си представя, що за звяр е таз пантера. Ако бях тук, мойта пушка сигур щеше да се разтрепери в ръцете ми!

С ликуващи викове двете животни бяха завлечени до кервансарая, където им одрах кожата. После легнахме да спим.

На следващото утро, преди да тръгнем на път, между Хасан ал Кебир и Корндьорфер се разгоря лют спор и аз побързах да изляза навън, за да сложа край на свадата им. Йозеф беше сложил кожата на женската пантера под моето седло, а кожата на мъжката — под своето, с което обаче кабашът съвсем не беше съгласен.

— Ти си само един френец, който никога не е стъпвал в джамия — гневеше се той, — а искаш да ме лишиш от правото,

полагащо се на мюсюлманите! Нима си виждал някога неверник да язди върху кожа от пантера?

— А ти ли я уби, Джесар Бей, ти ли Удушвачо на хора? — изсмя се някогашният *Chasseur d'Afrique*.

— Ефендите я уби, и то защото при него беше Хасан ал Кебир, пред когото животните треперят. Мястото на кожата е под моето седло, какво си ти в сравнение с кабаща ен Нураб? Нима не съм бил прислужник в прочутия университет Ал Азхар в Кахира, който град вие наричат Кайро? Виждал съм всички мъдри мъже, които влизаха и излизаха там. А ти кого си видял и в кое училище си бил?

— Видял съм нашия ефенди, в чиято глава има повече мъдрост, отколкото в целия ваш Ал Азхар в Кайро и съм бил в училището в Калтенбрун край Щафелщайн, където твоите учени мъже биха седели на последния чин — защити се баварецът, като не преставаше да се смее.

— Е, добре! Но знаеш ли името ми? Казвам се Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули. Ами ти как се казваш? Моето име е дълго като реката, спускаща се буйно от планините, а твоето е малко като мръсната капка вода, отърколила се от някое листо.

— Я не ми цапай името, защото то е като твоето! Казвам се също Юсуф.

— Знаеш ли, че само някой правоверен има право да носи това име? Ти си френец и те наричат Юсеф. Запомни го! И имаш само това единствено име!

— Охо! Ти не чу ли, че се казвам и Корндьорфер?

— Но къде е името на баща ти?

— И той се е казвал Корндьорфер.

— А неговият баща?

— Също Корндьорфер.

— Ами неговият баща?

— Пак Корндьорфер.

— И къде е живял той?

— В Калтенбрун.

— В Ка ал брун? Тогава ти се казваш Юсеф Ко ер дарб Бен Ко ер дарб Ибн Ко ер дарб Абу Ко ер дарб ал Ка ал брун. Не те ли разсмива

собственото ти име? И ти ли ще ми отказваш кожата на пантерата? Дай я!

— Слушай, Хасан! Юсеф Ко ер дарб, Бен, Ибн и Абу Ко ер дарб от Ка ал брун ще задържи кожата за себе си. Ей там идва нашият сихди, обърни се към него!

Кабашът така и направи. Хасан много искаше с това конско покривало да се перчи пред хората, които щяхме да срещнем по пътя. Използвах този случай, за да го накажа заради страхливостта му, проявена миналата вечер.

— Юсуф — отсякох аз, нарочно подчертавайки името Юсуф вместо Юсеф — пожела заедно с мен да се изправи срещу пантерата, а теб те беше страх от котката. Ето защо кожата се полага на него!

С недоволно мърморене той се видя принуден да се подчини на решението ми и с недоволно мърморене ни последва, когато напуснахме кервансарая.

Скоро се озовахме сред клисурите и скалистите дефилета на Аурес, като почти до вечерта продължихме да яздим по продължение на планинската верига, за да се прехвърлим после през хребета ѝ и да се спуснем в Сахара. В подножието на планината се намираше селце от шатри, което беше целта на днешното ни пътуване. Хората ни посрещнаха много гостоприемно и преди още напълно да се беше спуснала нощта, аз вече притежавах три ездитни и също толкова товарни камили заедно с всички други предмети и хранителни провизии, които ни бяха необходими за пътуването ни до Баб ал Гуд или поне до Аин ес Салах.

На следващото утро продължихме да следваме подножието на планините, избягвайки така Бискра, за да се доберем до пътя на керваните извън града и после да се отправим към Аин ес Салах. Беше горещ ден, а по пладне слънцето взе да сипе такава жар върху главите ни, че в противоречие с обичая реших да направим малка почивка. Потърсихме си подходящо сенчесто място. Ето че яздецят начело Хасан, който все още се сърдеше на Йозеф заради кожата, спря камилата си и сочейки надолу с ръка, каза:

— Сихди, виж, една собха (Голяма локва вода. Б. нем. изд.)!

Все още се намирахме в предпланините на Аурес. В подножието на една от тези планински вериги пред нас се откри блестящата повърхност на някакво езеро, по чиито брегове забелязах тук-там

хилави лентискови дръвчета (Вид ниско дърво (Cercocarpus, Rosaceae). Б. нем. изд.).

— Хасане, това не е собха, а е шот или биркет (Езеро. Б. нем. изд.), което се простира ей зад онзи хълм и затова виждаме само един негов залив. Веднага ще ти кажа името му.

Разтворих картата, която винаги ми беше подръка, и скоро намерих на нея езерото. То беше от онези, в чиито неподвижни безцветни мъртви води не можеше да се види нито риба, нито жаби, а най-много десетки хиляди от отвратителните червеи, наричани от бедуините „тхуд“.

— Това е Биркет ал Фехлатн (Мъртвото езеро. Б. пр.). Хайде да се спуснем долу!

— Сихди, тази твоя заповед струва повече и от десет камили. Моят сердж, наричан от теб седло, така гори под мен, сякаш съм седнал върху късче от геената. Ще се съблека и с една гусл (Баня. Б. нем. изд.) ще придам нови сили на тялото си.

Насочихме се към езерото и след около четвърт час стигнахме до него. Хасан беше избързал пред всички. Нямаше търпение да се изкъпе час по-скоро. Ала щом се озова на брега му, той се обърна към нас с разочарован израз на лицето и каза:

— Сихди, това не е вода за гусл, а е Бахр ед дидан (Море на червеите. Б. нем. изд.), а я виж, ей там има някакъв дуар с над двайсет шатри, които ще ни дадат възможност да си починем на сянка!

Между горния край на езерото и хълма действително забелязах редица от шатри, сред които лежаха множество коне и камили. Малко по-настрани друга групичка от пет камили пощипваха месестите листа на сололюбивите растения, които благодарение на водата вирееха на тази иначе неплодородна земя. Още от пръв поглед разбрах, че те не са обикновени товарни камили, каквито човек може да купи за четиристотин пиастри, а без изключение бяха ездитни животни, истински хужуни, които струват по няколко хиляди пиастри. Може би дори бяха и бишаринхужуни, най-благородната раса камили, които без храна и вода в продължение на цяла седмица могат всеки ден да изминават от четиринайсет до шестнайсет немски мили (Немската или пруската миля е равна на 7,532 м. Б. пр.). Да, при туарегите се срещат дори и такива камили, чиито възможности са още по-големи. Разпознах споменатата порода по грациозните форми, по умните очи,

широкото чело, провисналата долна устна, малките щръкнали уши, по късия гладък косъм, както и по неговия цвят, който при бишарините е или бял, или светлосив, а понякога светложълт. Рядко те са дори целите на петна, също като жирафите.

Тези скъпоценни животни сигурно не бяха собственост на малкото и бедно селце от шатри, а навярно принадлежаха на минаващи оттук бедуини, които бяха отседнали като гости в някоя от шатрите.

Забързахме към дуара.

За собственика на първата шатра би било непростима обида, ако я бяхме подминали, за да потърсим подслон в някои от следващите палатки. Обитателят на африканската степ е роден крадец и разбойник, ала за него законът за гостоприемството е свещен и е също тъй тачен и почитан, както е бил и по времето на библейските праотци, от които произхожда и самият той.

След като спряхме, изпокъсаното платнище, което закриваше входа, бе дръпнато настрани и навън се показва една девойка, за да ни поздрави. Тя не беше забулена. Изобщо жените на живеещите в пустинята араби не са толкова последователни в спазването на подобни обичаи, както жените и дъщерите на мюсюлманите от градовете. Тя носеше дебели джудул (Плитки — ед. ч. — джедил. Б. нем. изд.), в които бяха вплетени червени и сини панделки. Талията ѝ беше пристегната с рахад, един тесен колан, от който чак до коленете ѝ се спускаха многобройни кожени ресни, образувайки нещо подобно на пола, богато украсена с корали, късчета кехлибар и охлювчета каури (Порцеланови охлювчета (*Surgrea moneta*), използвани в Средна и Източна Африка както като украшения, така и вместо пари. Б. пр.). На врата ѝ висеше обичайната карас, огърлица от няколко наниза с мъниста и най-различни монети. На раменете ѝ имаше съвсем лека наметка. На малките ѝ уши се полюляваха златни обици, а на глезените ѝ блестяха сребърни халки. На китките на нежните ѝ ръце, чиито нокти бяха оцветени с къна, се виждаха дебели гривни от слонова кост, а техният матово бял блясък контрастираше много красиво с топлия шоколадов тен на кожата ѝ, чиито кафеникав нюанс по нищо не отстъпваше на най-красивия флорентински бронз.

— Мархаба иа, сихди — бъди ни добре дошъл, о господарю! — напевно ни поздрави тя и в същото време, за да придаде тежест на думите си, подаде на камилата ми шепа фурми уаеди.

След нея се показва някакъв старец, който ни огледа с нескрито учудване и любопитство. Лицето му, загоряло от слънцето, бе цялото покрито с бръчки, а сякаш изсушеното му тяло беше силно прегърбено. Навярно бе на около деветдесет години.

— Ес селям алейкум — поздравих го аз, като сложих ръка на гърдите си. — Имаш ли за нас малко място, където можем да си отдъхнем?

— Мархаба иа, сихди! Бъди добре дошъл, о, господарю! Нашата бедна шатра е подслонила вече трима гости, но и за теб ще се намери място. Слез от седлото и ми позволи да заколя един овен за теб!

— Сърцето ти е изпълнено с благотелност, а шатрата ти е отворена за всеки странник. Ти си добър син на Пророка и си любимец на Аллаха, който те е дарил с много години живот. Но нека все пак онези твои трима гости изцяло се възползват от добрината на душата ти. Разреши ми да отида в някоя от другите шатри!

— Нима желаш да ме обидиш и опозориш, сихди? Какво зло съм ти сторил, че отказваш гостоприемството ми? Слез от камилата, която вече е гост на дъщерята на моя син, и легни да си починеш в моята шатра!

Той улови животното за оглавника и с обичайното гърлено "кхе, кхе! "му заповяда да коленичи.

Стъпих на земята и бях заведен в шатрата, където Йозеф и Хасан скоро ме последваха. От всички страни покрай стените ѝ се проточваше серирът, нещо като съвсем нисък миндер, скован от леко дърво във формата на решетка, покрит с рогозки и овчи кожи. Това представляваше и диванът, и леглото за цялото семейство заедно с всички посрещнати гости. В дъното на шатрата се съхраняваха седла и щитове. На коловете висяха оръжия, мехове, кофе от кожа и какви ли не домакински уреди, а самите стени бяха украсени с изкусно изплетени чаши, жирафски кожи, снопчета от щраусови пера и особено с различни звънчета и чанове. Тези хлопатари са нещо обичайно в бедуинските шатри и през бурните нощи предлагат на морния странник твърде неприятна „музика“. Вятърът разклаща цялата шатра, металните звънчета започват да издават своите типични звуци, които са съпроводът на тътена на гръмотевиците, на стоновите на камилите, на блеенето на овцете, на кучешкия лай и на рева на дивите животни. Седнах върху рогозките. Старецът беше видял кожата

от двете пантери. Законът на гостоприемството му забраняваше да ме разпитва как се казвам, откъде идвам и накъде отивам, ала нищо не му пречеше да се опита да узнае как съм се сдобил с тези скъпоценни трофеи. С хитрост, присъща на неуките и прости хорица, той съумя да насочи разговора ни към тази тема:

— Почини си, сихди, докато месото и кускусу станат готови. Кускусу е едно от любимите яденета на арабите и се приготвя от едро смляно пшеничено брашно.

— Благодаря ти, татко! — отвърнах аз. — Месо и кускусу ям само вечерта, след като вече съм спрял да нощувам. И на мен, и на моите слуги дай само вода и малко бсиса (Хляб от брашно и сушени фурми. Б. нем. изд.).

Момичето ни донесе бсиса.

— Водата от биркета е лоша, сихди. Не искаш ли да пийнеш чаша камилско мляко или лагми (Сок от фурми. Б. нем. изд.)? — попита тя.

— Еддини лагми, иа Амбр ал банат — дай ми лагми, о, ти украшение на всички момичета!

Тя ми донесе кожена чаша, пълна с освежителното питие. Старецът изчака да я изпия и тогава ме попита:

— Много ли дни ще останеш в шатрата на твоя приятел?

— Ще я напусна веднага щом си отпочина.

— Значи ще яздиш през нощта, когато се разнасят гласовете на дивите животни, а пантерата разкъсва хора и камили? Остани при нас, сихди, защото смъртта ти ще тегне на моята душа!

Реших да улесня обстоятелствения разпит на добрия старец.

— Пантерата няма да ме разкъса. Не видя ли дрехата ѝ върху гърба на моите животни?

— Видях и дрехата на пантерата, и на нейната султана.

— Е, добре, и двете животни убих на звездна светлина при Фам ес Сахар.

— Убил си страшната пантера при Фам ес Сахар, нея, която е покръвожадна от всички пантери на степта? Сихди, ти си герой и велик воин! Колко мъже те придружаваха?

— Нито един. Съвсем сам разговарях с мъжката черна пантера и нейната жена.

— Съвсем сам ли? Аллах акбар, Бог е велик, а ти си аху (Брат, другар. Б. нем. изд.) на прочутия Емир ал Арет, който се удави в Уед ал Кантара!

— И аз съм френец като него, и аз имам пушка, която говори на същия език като неговата.

— И ти си френец и ловец също като Емир ал Арет? Тогава трябва да ти кажа нещо, което ще зарадва душата ти!

Изведнъж той стана много сериозен и със загадъчен израз на лицето се приближи до мен. После сви двете си длани, прилепи ги до ухото ми като слухова тръба и ми прошепна съвсем тихо:

— Чувал ли си за Асад, Всяващия ужас? Кимнах и го погледнах очаквателно.

— Значи си чувал за Асад Бей, Удушвача на стада? — повтори той.

Кимнах за втори път.

— Вече от дълго време той следва стадото ни и отвлича най-хубавите ни животни. През миналата нощ пак грабна една крава за себе си и за своята жена. Айб алейху — позор за него!

Неговият шепот съвсем не беше необясним за мен. Арабинът изпитва изключително голям страх от лъва. Докато могъщото животно е още живо, той го нарича с най-високопарните и с най-почетните имена, за да не би да го обиди или да го предизвика да му отмъсти. Но след като го убие, синът на пустинята започва да го обсипва с най-унизителни ругатни и проклетия, към които прибавя и всевъзможни обиди. Той се бои от силата и издръжливостта на Царя на животните и дълго време търпи неговите разбойнически набези, преди да се реши да го нападне. И понеже това става по обичайния за арабите начин, много често струва живота на няколко души.

Иначе толкова храбрият и неустрашим син на пустинята никога не дръзва като смелия европейски ловец да нападне лъва съвсем сам. Нещо повече — събират се всички мъже от дуара или дахерата (Села с къщи от камък или тухли. Б. нем. изд.), които са годни да носят оръжие, издирват леговището на животното, подмамват го да излезе навън с шумни викове, крясъци, свиркане, изстрели и тракане на какви ли не предмети и щом се появи, с дългите си неточни кремъклийки изпращат в тялото му колкото е възможно повече куршуми. Но дори и когато е смъртно ранен, лъвът често има още достатъчно сила и

издръжливост, за да се нахвърли върху един или пък повече от нападателите и кърваво да отмъсти за близката си гибел.

Страхът, който арабите изпитват от Царя на животните, стига дори дотам, че при обсъждането на подготовката за подобно нападение хората разговарят съвсем тихо, защото смятат, че е възможно той да ги чуе и да се подготви да ги посрещне. Затова и старецът шептеше тъй тайнствено. Иначе не бе изключено Асад Бей, Всяващия ужас, Удушвача на стадата, да долови думите му.

Едва сега ми направи впечатление и фактът, че в цялото селце не бях забелязал нито един мъж, годен да носи оръжие. Само няколко любопитни женски глави се бяха показали иззад завесите на входовете на някои шатри.

— Мъжете ви са отишли да го убият, нали?

— Всички наши мъже и младежи заедно с нашите гости, които са храбри синове на уелад слиманите.

При тази вест цялата ми умора и изтощение изведнъж изчезнаха.

— Тогава и аз ще отида да посетя Сахиб ес селселе, Господаря на земетресението.

Знаех, че заради мощния му рев арабите така наричат лъва.

— Бием иллахи — за Бога, говори по-тихо! — помоли ме изплашеният старец. — Ако те чуе, загубен си! Ще дойде тук и ще те разкъса на парчета.

— Сихди, ти луд ли си — завайка се Хасан ал Кебир, — че искаш да отидеш при Господаря с голямата глава, който е по-силен и от десет шейтана взети заедно, та да разкъса месата ти и да изпотроши костите ти? Ти уби мъжката пантера и нейната жена, ала Асад Бей се подиграва на твоите куршуми и се присмива на ножа ти!

— От устата ти говори страхът, а думите ти издават обзелия те ужас, Хасане! Аллах е сътворил една жена и ѝ е дал твоята фигура!

— Сихди, ако ми го беше казал някой друг, щях да го удуша на място. Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули не знае що е страх и ужас, защото той е Джесар Бей, Удушвача на хора. Но той не е нито млад, нито достатъчно тлъст и лъвът изобщо няма да иска да го изяде!

— Не, наистина няма да те изяде. Ти оставаш тук с Юсуф при камилите! — успокоих го аз.

Изглежда той бе изключително доволен от тази заповед, но съвсем не беше така с моя сънародник.

— Тая няма да я бъде, господине — възрази той на решението ми. — Просто идвам с вас. Не ми разрешихте да ви придружа, като тръгнахте за пантерата, и затуй поне днес искам да изпитам пушката си. Ако лъвът не изяде вас, тогаз нека опита дали съм му по вкуса. Аз съм ваш слуга и мястото ми е там, дето е и моят господар.

— Тогава ще дойдеш с мен — реших аз, зарадван от смелостта му.

Хасан продължи с опитите си да ме задържи. Впусна се в най-цветисти и страшни описания на опасността, която ни очаквала.

Нищо не му помогна. Затова пък домакинът ни се обади:

— Хамдулиллах — слава на Аллаха! Бог е милостив. Той те е изпратил при нас и ще благослови оръжието ти, за да избавиш нашите мъже от ноктите на онзи звяр, на Господаря на земетресението! —

Ориенталецът смята всеки френец, който носи пушка, за отличен стрелец, а радостта на стареца несъмнено бе причинена и от тайната надежда, че лъвът ще разкъса Йозеф и мен вместо някой от неговите хора. Попитах го:

— Къде е лъвът?

— Ела пред шатрата, сихди! Ще ти покажа!

Взех оръжията си и го последвах.

От езерото започваше едно дере, което, насочвайки се към хълма, ставаше все по-широко и по-дълбоко. Това бе пресъхналата в момента уади. Все още шепнешком старецът посочи към осеяното със скални отломки корито на уади и каза:

— Най-горе в този Батн ал Хаджар, в този Корем на камъните, е леговището на Асад Бей. Мъжете се изкачиха горе, за да го изгонят оттам на открито. Тичай по-бързо, сихди, за да не закъснееш и да го изпратиш час по-скоро в геената!

— Хайде, Йозеф!

Бях сигурен в моя Мечкоубиец. Никога досега не беше засичал и всеки от конусовидните му куршуми си беше изпълнявал дълга. Бях убеден, че и този път нямаше да ме изостави в беда.

За да се добера възможно по-скоро до горния край на дерето, реших да не следвам завоите му, а от шатрите поех право нагоре по височината. Когато стигнах до горната част на уади, аз чух ужасен

шум, който долиташе от нея. Бързо изтичах към ръба ѝ, намиращ се недалеч пред мен, откъдето с един поглед успях да схвана цялото положение.

Точно срещу мен по стръмния склон растяха нагъсто хвойнови храсталаци и трънливи мимози, които бяха обградени от арабите. Сигурно там се криеше лъвът, понеже застаналите откъм горната им страна мъже търкаляха големи камъни, насочвайки ги към гъсталака, за да накарат животното да излезе навън. Хората размахваха пушките си и танцуваха от вълнение и възбуда, като с кресливи подвиквания се окуражаваха един друг. Много странно впечатление ми направи този хаотичен начин на лов на дивеч, който може да бъде убит най-добре през нощта, като без излишен шум застанеш очи в очи срещу него.

И ето че в този момент забелязах леко раздвижване в храсталака. После то се засили и след броени секунди лъвът се появи. Бавно, със сигурни, величествени крачки. Голямата гъста и тъмна грива покриваше главата и гърдите му. Опашката с дебелия пискюл се влачеше подир него. Наистина бе великолепно гледка да видиш с какво самочувствие това благородно животно се изправи срещу насочените към него пушки и на мен действително ми се стори, че в големите му пламтящи очи забелязах презрителни искрици. Много бях чувал и чел за Царя на животните, но бях виждал само няколко екземпляра в различни менажerii и зоологически градини. Всички те изобщо не можеха да се сравняват с този могъщ Сахиб ес селселе. Тази внушителна глава с толкова високо и широко чело, чието бавно разтърсване сякаш бе белег на учудване, предизвикано от дръзкото намерение на арабите, този мощен врат, който не се превива пред нищо, този къс и широк гръб, тези могъщи хълбоци, тези лапи, по които си личеше, че един-единствен удар ще е достатъчен да просне мъртво някое говедо, както и застрашителното оголване на зъбите — в това животно природата беше събрала всичко, за да представи дивата физическа сила в цялото ѝ величие и благородство. И ето че в този миг лъвът вдигна глава и нададе онзи страшен рев, заради който синовете на пустинята са му дали името Господаря на земетресението. За него поетът пише следното:

На сянка там, под палма скрит,
е мавър на земята проснат.
Камилата пощипва стрък превит,

останал от самума недокоснат.
Животът там е, в извора студен,
и гнуто пие дълго, до насита,
и спира, мъчена от жажда всеки ден
газела, след гонитбата копита.
Там и лъвът излиза в ранина —
готов за битка винаги е царят —
и в необятната пустиня кат вълна
разлива се гласът на Господаря.
Страхът сковава стихналата степ,
треперещи треви до корен лягат,
обезумели от рева свиреп и хора,
и животни в ужас бягат.

(Стиховете са преведени от Славчо Донков и Веселин Радков.)

Имах чувството, че земята потрепери при този рев, който отначало започва тихо, после нараства, достигайки до неописуема сила, а след това замира в ядовит тътен, наричан от арабите толкова сполучливо с думата „рад“, гръмотевица.

Изведнъж от всички страни дулата блъвнаха огън. Лъвът бе улучен от няколко куршума, ала раните му бяха леки. Той се сниши, а после с един дълъг скок се озова сред нападателите. Двама от тях се намериха на земята под лапите му. Не биваше да се бавя повече. По-скоро пръзалайки се, отколкото слизайки, аз се втурнах надолу, по стръмния склон на уади, последван от Корн-дъорфер. Арабите, които нададоха пронизителни крясъци и вдигнаха оглушителен шум, не забелязаха приближаването ми. Един от тях все още не беше изстрелял пушката си. Явно по-смел от останалите, повечето от които веднага след залпа се разбягаха, без да помръдне от мястото си, той се прицели и натисна спусъка. Куршумът му улучи целта, но не и смъртоносно. Животното потрепна, ала още в следващия миг излетя във въздуха и събори стрелеца на земята. След като притисна гърдите му с двете си предни лапи, лъвът отново нададе рев, който бе може би още по-ужасяващ и от предишния. Нямаше съмнение, че още в следващия миг човекът щеше да бъде разкъсан.

С бързи скокове аз се приближих и се отпуснах на едно коляно само на няколко крачки от Царя на животните. Той ме забеляза и отстъпи от жертвата си, нещо, което обикновено става много рядко.

Прицелих се. В този миг не изпитвах нито страх, нито тревога. Няма наименование чувството, изпънало всеки нерв и всеки мускул в мен. Пламтящите очи на хищника ме изгаряха с унищожителен огън, опашката му издайнически се сви. Могъщите лапи се прибраха към корема, приготвяйки се за скок, снишеното тяло на лъва потрепна за секунда и... точно тогава натиснах спусъка и изваждайки ножа от канията, веднага се отърколих настрани.

Хищникът се извиси във въздуха в самия миг на изстрела. Ала посред своя скок той се строполи на земята, отърколи се няколко пъти насам-натам, а после остана неподвижно да лежи. Моят куршум беше попаднал точно в окото му — лъвът беше мъртъв.

— Хамдулиллах, Аллах акбар — слава на Бога, Господ е велик! — разнесоха се викове от всички гърла. — Хаса несиб — такава била Божията воля! Той позорно падна, рухна и умря като неверник, без слава и почести. Ал тиб, чакалът, и ал дабу, хиената, ще го изядат. Ал бюдж, огромният брадат лешояд ще разкъса страхливото му сърце, а ал газал, газелата, ще го обругае заедно с всичките му прадеди, него, който без борба и съпротива напусна света на живите. Той, който се нарича ал Джаф, Жестокия, ще трябва да изостави кожата си. Извикайте харири, музикантите! Нека известят на своите ногара неговия позор и да посвирят с рабаба за безчестието му!

Такива ликуващи и подигравателни викове се разнасяха от всички страни. Арабите ритяха мъртвото тяло, удряха го с юмруци, блъскаха го с приклади и презрително го заплюваха. Бях се освободил от напрежението си. Имах усещането, сякаш се бях изплъзнал от някаква неизбежна смъртна опасност и след като си поех дълбоко дъх, започнах да наблюдавам суетнята на темпераментните синове на тази изгаряща под слънчевата жар страна, които, увлечени в трескавата си радост около убитото животно, изобщо не ме бяха забелязали.

— Машаллах, мътните го взели! — обади се Корндьорфер. — Ама ква шумотевица и кви крясъци! Ще си гледам само сеира, дали ще се сетят да благодарят!

— Ама ди бахт — какво щастие, че се появи толкова навреме! — разнесе се глас зад мен.

Беше човекът, който се бе озовал под лапите на лъва в миговете, преди да го убия. Имаше висока, слаба, но жилеста фигура, а лицето му изглеждаше кажи-речи черно от силния слънчев загар. В тъмните

му пронизващи очи гореше странна светлина. Един гневен поглед от тях лесно можеше да накара дори и някой смелчак да загуби самообладание.

— Не на мен, а на Бога се пада прославата, че те избави! — отвърнах аз, може би малко по-недружелюбно, отколкото всъщност желаех. Чувствах, че на този човек никога не бих се доверил.

— Да, на Аллах прославата, а на теб благодарността! — съгласи се той като плъзна по мен остър и изпитателен поглед. — Ти си чужд сред чадата на пустинята, нали?

— Дошъл съм от Алмания, за да убия Асад Бей, Удушвача на стада.

— Ти го уби. Аллах те е дарил с благословията си и със своята милост.

След тези думи той се обърна към все още крещящите и ликуващи араби:

— Оставете на мира Господаря с голямата глава! Той вече чу колко голям е позорът му и душата му ще се всели в кожата на бълха. Хайде, мъже, да благодарим на Аллаха, че ни спаси! Коленичете и се помолете със свещената фатиха.

Ал фатиха е първата сура от Корана, която играе главна роля при всички по-важни и благочестиви начинания на мюсюлманите. Мъжете коленичиха с лица, обърнати на изток, и монотонно започнаха да се молят.

В името на всемилостивия Аллах! Хвала и слава на господаря на вселената, всемилостивия, който ще властва на съдния ден. Само на теб искаме да служим и на теб искаме горещо да се помолим, за да ни поведеш по правия път, пътя на онези, които са огрени от милосърдието ти, а не по пътя на онези, на които се гневиш, нито по пътя на заблудените!

След като свършиха молитвата си, те най-сетне ми обърнаха внимание.

Въпросите и хвалебствията им нямаха край и продължиха, докато най-послед един от тях ме хвана за ръката и ме дръпна настрана.

— Ти си искал само да си отпочинеш под покрива на арабина, но ще трябва да останеш при нас още много дни! Аз съм старейшината на бивака и ще ти дам шатрата си, за да живееш тук, докато ти харесва.

— Благодаря ти, приятелю на странника, но пътят ми е дълъг, а целта ми е още далече. Ще взема кожата на лъва и ще продължа.

— А коя е твоята цел? — попита ме човекът, който пръв ме беше заговорил.

— Тимбукту — отвърнах аз, защото не смятах, че ще е много уместно да спомена Баб ал Гуд.

— Тогава би могъл да яздиш заедно с мен, тъй като се числя към воините на уелад сдиманите, които живеят на юг. Но съм принуден да чакам тук един от нашите мъже, който отиде с едно поръчение до града на френците.

Последните му думи ме накараха да застана нащрек. Той беше един от гостите, споменати от стареца.

— Не мога да чакам. Но ти и без друго яздиш по-хубави камили от мен и ще успееш да ме догониш.

— Колко мъже те придружават?

— Двама.

— И не се ли боиш да навлезеш в Бахр фила ма, в Морето без вода (Пустинята. Б. нем. изд.), с толкова малко хора?

— Аз никога не се страхувам.

— А не се ли страхуваш и от Хеджан Бей, Удушвача на кервани? Колко лесно можеш да срещнеш неговия джум!

— Той сигурно ще ме остави в мир да яздя по пътя си, защото иначе го очаква участта на Асан Бей, Удушвача на стада.

При тези думи очите му някак странно заблестяха, а погледът му сякаш искаше да ме прониже.

— Чуждоземецо, ти уби Асад Бей, ала Хеджан Бей може да те смачка. Той е много по-страшен от Арет с гръмовния глас.

— Ти познаваш ли го?

— Него го познава всеки туарег и тебус. Защо и аз да не го познавам? Нима не говорят всички за него?

— Тогава навярно познаваш и имошара Махмуд Бен Мустафа Абд Ибрахим Якуб Ибн Башар? — попитах аз, като гледах да не се издам, че внимателно наблюдавам лицето му.

Въпреки тъмния си тен той явно пребледня.

— Кой е този мъж?

— Той не е мъж, а жена, чийто език не умее да мълчи. Когато го срещнах, ми каза, че е пратеник на Хеджан Бей и отива при някакъв

френец, за да му поиска откуп.

Арабинът смръщи вежди.

— Аллах инхал ал келб — дано Бог погуби кучето! И ти отиде при онзи френец, за да го предупредиш, така ли?

— Защо аз? Нали имошарът сам ще разговаря с него!

— Ефенди, постъпил си разумно и мъдро, защото говоренето е сребро, но мълчанието е злато.

Вече знаех достатъчно. Несъмнено този арабин бе един от хората на Хеджан Бей и изчакваше тук завръщането на пратеника, който беше задържан в Алжир, а пък старейшината на дуара навярно бе таен съюзник на Удушвача на кервани. Не можех да приема гостоприемството на тези хора, срещу които може би щях да бъда принуден да се изправя като враг и затова реших незабавно да продължа пътя си.

С помощта на Йозеф набързо одрах кожата на лъва и после, придружаван от всички ликуващи мъже, се върнах в дуара.

Успешният лов не беше струвал нито един човешки живот, защото и онези двама араби, които лъвът най-напред бе проснал с лапите си, бяха само ранени, макар и толкова тежко, че се наложи да ги носят до селото.

Хасан Велики зарадвано се завтече да ме посрещне.

— Ти си жив, сихди, ти пак си тук и успя да убиеш Господаря с голямата глава? Хамдулиллах, хвала и слава на Аллаха, който те е закрилял! Треперих за теб като стръкчето трева, когато над оазиса минава самумът.

— Машаллах, мътните го взели, ама че сравнение! Стръкче трева и Джесар Бей, Удушвача на хора! — отвърна му Йозеф вместо мен. — Не се ли срамуваш, Хасан ал Кебир, което би трябвало да означава Великия страхопъзльо? Качвай се бързо на камилата, защото пътуването ни продължава!

Когато се наках да се сбогувам с хората от дуара, уелад слиманът ме заведе при камилите си.

— Господарю, ти нямаш такава джемел, от каквато се нуждаеш. Твоята ръка ме спаси от смъртта. Погледни това животно! То е бишаринхеджина, каквато няма да намериш и в цялата Сахел. Мактуб ала саламтек — вземи я със здраве!

Това беше много скъп подарък. Нима този човек разполагаше със средствата за подобни подаръци? Понечих да възразя, понеже трябваше да гледам на него като на мой враг, но с властнически жест той ми направи знак да мълча, а после измъкна от джоба си парче корал с твърде особена форма и каза:

— Ти си се научил да си държиш устата затворена. Вземи този „алама“ и ако срещнеш джума на Хеджан Бей, покажи им го! Той ще ти гарантира закрила, защото ти избави един правоверен от ноктите на Сахиб ес селселе. Качвай се на камилата и пътувай без страх!

За да не го разгневя, бях принуден да приема животното. В ъгъла на покривалото под седлото видях избродирани красиви орнаменти, сред които личаха инициалите А. Л. — началните букви на името Андре Латреомон.

Благодарих на стареца и на дъщеря му, в чиято шатра бях намерил подслон, а после старейшината на дуара и неколцина от хората му ме придружиха на известно разстояние. Когато се сбогувах с него, той каза:

— Сихди, ти си храбър воин, но Хеджан Бей е по-могъщ от теб. Обаче аз видях, че ти получи неговия алама. Ще бъдеш в безопасност докъдето се простира пустинята. Ес селям алейкум — върви си в мир и бъди жив и здрав!

ТРЕТА ГЛАВА

ХЕДЖАН БЕЙ, УДУШВАЧА НА КЕРВАНИ

Пустинята!

Само с някои кратки прекъсвания от северозападното крайбрежие на Африка, та чак до Азия нагоре към могъщите хребети на планините Хинган (Планинска верига в Азия, която разделя Монголия от Манджурия. Б. нем. изд.) се простира цяла редица от пусти, негостоприемни територии, коя от коя по-ужасни. Големите пустини на африканския континент се прехвърлят през Суецкия провлак и преминават в неплодородните равнини на каменистата Арабия, подир които следват голите безводни земи на Персия и Афганистан, а те пък продължават нагоре, навлизайки в Бухарското емирство и Монголия, за да образуват там страшната Гоби.

Заемайки повече от сто и двацет хиляди квадратни мили, Сахара се е ширнала от Кап Бланко до планинските скатове на Нилската долина и от Риф до горещите и душни гори на Судан. Подразделят я на какви ли не части. Граничещата със земите по поречието на Нил Либийска пустиня преминава на запад в същинската Сахара, за която поетът пише следното:

дотам, где в слънчевия зной
пустинната Хамада се простира,
във жаркия ѝ пясък той
едничко свежо стръкче не намира...

а оттам нататък пък започва Сахел и стига чак до крайбрежието на Атлантическия океан. Арабите различават: обитаемата пустиня — Фиафи, необитаемата — Кела, покритата с по-ниски храсти — Хайтия, горската част — Гоба, каменистата — Серир, осеяната с по-големи каменни блокове — Сахел или Техама и най-накрая пустинята, из която се простират подвижните странстващи дюни, наричат Гуд.

Съвършено неправилен е възгледът, че Сахара представлява низина, която е разположена по-ниско от морското равнище. По-скоро пустинята е обширно плато с надморска височина между триста и

седемстотин метра и съвсем не е с толкова еднообразен релеф, както се е смятало по-рано.

Последното се отнася най-вече до източната част на същинска Сахара, защото тя посреща странника малко по-дружелюбно от западната Сахел, която е истинската сцена на ужасите, разиграващи се в пустинята, и на страшните летящи пясъци, струпвани от вятъра във формата на придвижващи се напред вълни, които бавно странстват из пустинята. Оттам идва и името Сахел — Странстващо море. Естествено, подвижните пясъци извънредно много пречат на развитието на каквато и да било растителност, особено като се има предвид и липсата на извори и кладенци, без които е немислимо възникването на оазиси. Изсъхналата пясъчлива почва успява едва-едва да изхрани няколко вида съвършено безполезни сололюбиви растения, както и най-много още тук-там някой и друг сух храст тимиян (Вид храстово растение, от което се получава етерно масло. Б. пр.), магарешки тръни, както и хилави бодливи мимозови храсти. През нажеженото пясъчно море не се скита дивият лъв, макар поетът да твърди: „Лъвът е царят на пустинята“. По напечената от жаркото слънце земя намират удобно съществуване само змии, скорпиони и чудовищни бълхи, а даже и мухите, придружаващи керваните на известно разстояние навътре в пустинята, скоро измират по пътя. И въпреки всичко човекът дръзва да навлезе под този слънчев зной и да се опълчи срещу опасностите, които го заплашват от всички страни. Вярно, твърде често описанието им е пресилено, но все пак от тях остава достатъчно, за да ви охлади копнежа по една „езда в пустинята“, чиито жертви могат да се видят в Сахела по-често, отколкото в по-богатата на вода същинска Сахара. Там лежат изсушените от слънчевите лъчи трупове на хора и животни един до друг и един върху друг в най-ужасни пози. Един от тях все още държи в останалата си без плът ръка празния мех за вода. Друг пък като обезумял е разровил земята под себе си, за да намери някаква прохлада и влага. Трети мумифициран труп продължава да седи върху избеления скелет на своята камила, а тюрбанът още покрива голия му череп. Четвърти пък е коленичил на земята с лице, обърнато на изток към Мека, и със скръстени на гърди ръце. Както подобава на благочестивия мюсюлманин, последната му мисъл е била отправена към Аллаха и неговия Пророк.

И въпреки всичко на пустинята е отредено да изпълнява строго определена функция в огромния дом, съграден от природата на земята. Тя представлява пещта, от която нажежените въздушни маси се издигат и биват отнесени далеч на север, за да се спуснат там отново на земята и да дадат на северните райони необходимата топлина и живот. Мъдростта на Твореца не търпи разточителство и още отначало тя се е погрижила за благодатното уравновесяване на силно контрастиращите крайности.

Спечелилата си ужасна слава Баб ел Гуд се намира приблизително на двайсет и един градуса северна ширина на границата между Сахара и Сахел, където се срещат земите на туарегите или имошарите с територията на племената тебу или теда.

Граничните условия на тези земи придават и на обитателите им нещо като постоянна готовност за борба. Непрестанният западен вятър непрекъснато тласка на изток странстващите пясъчни хълмове на Сахел, докато най-сетне при Баб ал Гуд те се натъкнат на скалите на Серира, издигат се нависоко и изпълвайки с неумолимо постоянство долини, клисури и всякакви падини, образуват дълбоки пясъчни натрупвания, на които липсва всякаква влага, тъй че те не могат да се слегнат и да се превърнат в по-здрава земна маса. Тежко и горко на пътника, попаднал в такова коварно пясъчно море! Само преди броени мигове камилата му е чувствала сигурната камениста земя под копитата си, но изведнъж тя потъва до корем във финия лек пясък. Животното прави мощно усилие, за да се изтръгне и да се върне обратно, но така само пропада още по-надълбоко в нажежената огромна маса от песъчинки. Ездачът не смее да слезе от седлото, защото така неминуемо и бързо ще потъне. Започва да се бори срещу ноктите на пясъка, които го сграбчват все по-здравео и по-здравео. Камилата продължава да прави отчаяни движения и затъва все повече и повече, докато накрая цялата изчезва. Бахр ал Гуд, Морето на дюните, пълзи нагоре по тялото на ездача, обгръща краката, хълбоците му, стига до раменете. Нещастникът не може вече да се движи. Обръща глава към свещената Кааба, „Аллах керим, да бъде волята Божия, Аллах е милостив!“ шепнат бледите му сухи устни, преди пясъкът да ги затвори завинаги. Дюната стяга гърдите му, очите се затварят, с лек шум долита ангелът на смъртта, високо горе се рее брадатият лешояд. Той е наблюдавал последната борба на странника,

но бавно размахвайки могъщите си криле, птицата се отдалечава във все по-нависоко издигаща се спирала, защото много добре знае, че пясъците изцяло ще погълнат жертвата си, без да благоволят да ѝ отстъпят макар и малка част от плячката.

Ето това е Баб ал Гуд. Онзи, който се одързости да навлезе между нейните скали и пясъчни вълни, сигурно е принуден на тази опасна стъпка поради изключително важни причини.

И все пак се намират буйни глави и отчаяни смелчаци, които не се плашат от това рисковано начинание. Обикновено те черпят куража си от страшните думи „ед дем бед дем, ен нефс бен нефс“ — кръв за кръв, живот за живот. Редом с гостоприемството кръвното отмъщение е другият пръв закон на пустинята и ако се случва между хората от родеещи се племена едно убийство да бъде изкупено с изплащането на „дизе“, на кръвна дан, то това навярно никога не е ставало в случай, че престъплението е извършено от член на някое чуждо или вражески настроено племе. Тогава вината се изкупва само с кръвно отмъщение. А то се прехвърля от едната страна на другата, разраства се все повече и повече, докато накрая може да обхване и цели племена и да доведе до открита или тайна касапница. Арена за ожесточени схватки между туареги и тебуси е именно Баб ал Гуд. Тук законът за кръвното отмъщение е по-силен и от природата, събрала на едно място всички свои ужаси, за да раздели враговете, и все пак изглежда тъкмо тези ужаси придават на враждата между племената такава жестокост, по-страшна от която не могат да предложат дори и кървавите битки на индианските племена в Америка.

От нашето последно приключение бяха изминали вече няколко седмици и бях разбрал, че Хасан наистина е отличен водач, едно обстоятелство, което ми бе достатъчно, за да се примиря с липсата на смелост у него. Той не само знаеше всички пътища много добре, но и винаги съумяваше да вземе такива предварителни мерки, че до този момент не ни се беше наложило да изпитваме никакви лишения. Лека-полека, за моя радост, неговата привързаност към мен се беше засилила толкова много, че с удоволствие бих го дарил с пълното си доверие, ако не ми беше направило впечатление неговото необикновено обезпокоително, силно възбудено състояние, в което, както изглежда, изпадаше от известно време, и то само сутрин. Тогава той оставаше да седи на своята рогозка, от която никой не можеше да

го помръдне, плачеше и хълцаше, смееше се и ликуваше, наричаше се ту герой, ту страхлива фуста, ту добър мюсюлманин, ту безбожник, който непременно щял да отиде в геената. Сигурно го беше хванала някакъв по-особен вид лудост. Но на водачеството на един душевноболен човек можех да се доверявам само с изключително голяма предпазливост, заради което много съжалявах, още повече, че иначе той беше благонадежден човек и водач.

Продължавахме да яздим само ние тримата, като разполагахме с достатъчно товарни камили, за да можем добре да разпределим между тях всички стоки. Ето защо пътувахме двойно по-бързо от един обикновен керван и със сигурност очаквахме да стигнем до Баб ал Гуд след три дни усилена езда. Тъй като моята хеджина бе по-бърза и по-издръжлива от другите животни, аз имах навика да тръгвам на път по-късно от Йозеф и Хасан, а после, след като ги догонех, продължавах и ги изпреварвах на известно разстояние. Докато ме настигнеха, аз или с удоволствие си пушех чибука, или пък се занимавах с обогатяване на моята природонаучна сбирка.

И този път яздех напред съвсем сам между дюните, като от време на време карах моето животно да спира и се заслушах в странните звуци, издавани от пясъка, които, кажи-речи недоловими, все пак можеха да бъдат чути от човек с остър слух. Отделните зрънца се докосваха, гонеха се едно друго напред, изкачваха се по западната страна на дюните, за да се спуснат пак по източната, като причиняваха онзи чудноват мелодичен шум, който със своите нежни метални звуци наподобява сякаш потаен шепот от милиони миниатюрни устни. Безбройните пясъчинки се движеха, без да усетя никакъв по-осезаем полъх на вятъра. Те просто бяха веднъж приведени в движение и вече не се спираха.

Изведнъж между две възвишения аз забелязах малка пясъчна могила, която едва ли се беше образувала по естествен път. Накарах моята хеджина да коленичи и слязох от нея, за да се огледам. Подозренията ми се оказаха оправдани! Тук лежеше трупът на някакъв арабин заедно с убитото си животно. Подвижните пясъци го бяха вече засипали. Животното беше истинска бишарина и ... наистина, както видях в този миг, тя беше застреляна право в челото. Дали не е било някакво кръвно отмъщение? Продължих да разравям пясъка, за да огледам по-подробно и ездача. Намерих го напълно облечен и с цялото

си въоръжение. На качулката на бурнуса му бяха избродирани инициалите А. Л. и същите две букви открих гравирани както на приклада на пушката му, така и върху дръжката на неговия нож. Точно на два пръста над основата на носа му забелязах малка кръгла дупчица с остри ръбове, направена от куршум, който беше пронизал челото на човека и после бе излязъл откъм тила му.

— Емери Ботуел! — възкликнах изненадано.

Познавах този майсторски изстрел. Вече бях виждал такива дупки в челата на не един и двама индианци, осмелили се да се приближат твърде много до безпогрешната карабина на моя английски приятел. Ето защо можех с голяма сигурност да предположа, че неговото огнестрелно оръжие си беше казало тежката дума и тук. Без съмнение бяха изминали най-малко три седмици, откакто бяха дадени тези изстрели — разбрах го по височината на натрупания пясък, както и по някои други белези. Казах си, че този тук едва ли ще е единственият мъртвец, убит от куршума на тайнствения отмъстител, мъртвец, чиито кости щяха да останат да се белеят в пустинята. Сигурно съдбоносните инициали щяха да носят смърт на всеки, по чиито дрехи или оръжия ги забележеше отмъстителят.

И наистина, на известно разстояние от първия открих втори, а после и трети труп. Всичките бяха застреляни с куршум в челото на два пръста над основата на носа. Хеджан Бей си беше намерил страшен и неумолим враг, който сигурно нямаше да се успокои, докато не освободеше Рено Латреомон, или пък... докато не отмъстеше за него.

Малко по-нататък забелязах прясна диря, която пресичаше нашата посока. Тя беше оставена от самотно животно и отпечатъците бяха толкова малки, та предположих, че са от бишаринхеджина или поне от някоя мехари, една камила от онази превъзходна порода, която отглеждат туарегите. Такава мехари често превъзхожда по бързина, издръжливост и по способността си да понася жажда и глад дори и бишаринхеджините и особено за женските се плащат извънредно високи цени.

Животното, минало оттук, е било женска камила, понеже задните му крака оставяха по-широка диря от предните. Отпечатъците не бяха дълбоки, но не бяха и много плитки. Следователно то е имало средно тежък товар. Явно на гърба си е носело само своя ездач. А той е бил

или преследван човек, или пък разбойник, а може би даже и някой от онези бързи пратеници, които кръстосват пустинята във всички проходими посоки на бързоногите си животни. Последното ми предположение не изглеждаше особено вероятно, защото човекът се беше насочил към самия център на Серира, където един бърз куриер нямаше никаква работа. Но какво ли пък щеше да прави и един разбойник там, където не бе възможно да намери каквато и да било плячка? Значи все пак оставаше да е някой беглец, който търсеше уединено място, за да се скрие, а може би беше и кръвен отмъстител, открил някой усамотен бир (Кладенец. Б. нем. изд.), откъдето предприемаше злоещите си набези.

Следите бяха свършено ясно очертани, а в задната част на нито един от отпечатъците не се забелязваше „опашка“, което неизбежно става при по-бърз бяг на животното. Следователно човекът беше яздил бавно и беше минал оттук най-много преди пет минути. Без съмнение този самотен ездач бе необичайно явление на това място и естествено привлече цялото ми внимание. Направих на моите дири един знак, който сочеше на спътниците ми спокойно да продължат в нашата стара посока и после, като свърнах настрани, поех по новооткритата следа.

— Х-хайн, х-хайн!

При този вик моята хеджина отхвърли назад глава и се понесе като вихрушка между дюните. Ако теренът беше равен, сигурно само след десетина минути щях да забележа преследвания от мен човек, но тъй като пясъчните хълмове ми пречеха да виждам по-надалеч, успях да го зърна едва след като се намирах вече твърде близо подир него.

— Ррр-е — стой! — подвикнах му аз.

Той чу вика ми, незабавно дръпна поводите на животното си, една много красива мехари, и я обърна към мен. Щом ме забележа, веднага грабна дългата си кремъклийка от ремъка на седлото.

— Ес селяме алейкум — да бъде мир между теб и мен! — поздравих го аз, без да посегна към някое от оръжията си. — Закачи си пушката пак на сърджа, защото ти разрешавам да ме наричаш свой приятел!

Той ми хвърли смаян поглед.

— Ти ми позволяваш? А откъде знаеш дали аз ще ти дам подобно разрешение?

— Не е необходимо да ми го даваш, човече, понеже вече си го взех.

— Как ти е името, как се казва племето, към което принадлежиш?

Моята външност, облеклото и цялото ми снаряжение наистина му даваха право да ме смята за арабин. А както забелязах още от пръв поглед, самият той беше тебус. Тъмният, почти черен, цвят на кожата му, късата, силно къдрава коса, големите месести устни, както и леко изпъкналите скули ясно го отличаваха от бедуините и туарегите. Дали някое кръвно отмъщение го беше подтикнало да навлезе в Бахр ал Гуд? Не можех да си представя, че е възможно някъде сред странстващите дюни да има извор и все пак той нямаше никакъв голям мях за вода, а от задния издигнат край на седлото му висеше само един малък земземийе (Съд за вода. Б. нем. изд.), направен от кожа на газела. Редом с дългата кремъклийка човекът разполагаше с пълно бойно снаряжение. Под широкия си бял бурнус той носеше тесен елек от биволска кожа, който му служеше като броня срещу всякакви хладни и метателни оръжия.

— Идвам от далечната страна Алмания, където няма нито племена, нито афрак. Ти тебус ли си?

Той се направи, че не е чул въпроса ми, и учудено възкликна:

— От Алмания? Познаваш ли Сихди Емир?

— Познавам го. Виждал ли си го?

— Да, видях го. Ти да не си шейхът от Алмания, когото той очаква?

— Аз съм.

— Хабакек, тогава ми бъди добре дошъл, сихди! Той ме изпрати да те посрещна.

— Къде е той?

— В обширната Баб ал Гуд. Там ще откриеш неговия знак, който ще ти покаже къде стъпват краката му.

— Тогава благодари на Аллаха, че забелязах твоята диря и я последвах. Иначе щях да мина близо край теб и нямаше да можеш да ме намериш.

— Щях да те намеря, сихди. Искях само в Серира да напоя моята мехари и да взема вода и за себе си. После щях да се върна на пътя, по

който ти трябваше да дойдеш. Щях да открия следите ти и щях да тръгна подир теб, за да разбера дали си очакваният от нас човек.

— Тогава ти знаеш къде има извор в тази пустиня?

— Знам много извори, които са забелязани само от моите очи, сихди.

— Ти си тебус, нали?

— Отгатна. Аз съм тебус от племето бени амалех.

— Как се казваш?

— Аз нямам име, сихди. Името ми остана погребано под покрива на моята шатра и ще бъде така, докато изпълня клетвата, с която се заклех в брадата на Пророка и във вечния съд. Наричай ме Абу била ибна — Бащата без синове.

— Убили са синовете ти, така ли?

— Трима сина, сихди, трима сина, които бяха моята радост, моята гордост и моята надежда. Бяха високи и стройни като палмите, умни като Абу Бекир, храбри като Али, силни като Халид и послушни като Садик, Чистосърдечния. Те откараха моето стадо до бира, а после намерих трупове им, но не и животните.

— Кой ги уби?

— Хеджан Бей, Удушвача на кервани. Той отмъкна моите мехара, за да носят на гърба си неговите разбойници, отмъкна и моите говеда и овце за храна на убийците. Напуснах моя дуар, моето племе, моята жена и моите дъщери и започнах да го преследвам от един уах (Оазис. Б. нем. изд.) до друг. Копието ми прониза трима от неговите хора, стрелите ми — четирима, а ножът ми — шестима, но самия него го закриля изглежда шейтанът, защото не успях нийде да го зърна и ръката ми не можа да го достигне. Ала той въпреки всичко ще отиде в геената, понеже, ако моята ръка се окаже твърде къса, то ти сигурно ще го догониш, ти и Сихди Емир, когото тук всички наричат Пехливан Бей, Героя на героите, Удушвача на разбойниците.

— Ти къде се срещна с него?

— При кладенеца Кхоол, където куршумите му убиха три худжуни, на които имаше знака на смъртта.

— Кой го придружаваше?

— Двама мъже — неговият слуга и неговият водач. Ти не намери ли по пътя си трупове, които са застреляни право в челото? Както ездачите, тъй и животните?

— Да.

— Това е работа на Сихди Емир, на Пехливан Бей. Неговият куршум е като гнева на Аллах — никога не пропуска целта си. Хеджан Бей и неговият джум добре познават пушката на отмъстителя. Те го проклинат, но мирните пастири го благославят. Отмъстителят язди по асар на разбойниците. Те много искат да го заловят и убият, ала неговият Бог е не по-малко могъщ от Аллах. Той го прави невидим и го закриля от всички опасности. Във всеки уах ще чуеш да го хвалят и край всеки бир се носи славата му. Пустинята се гордее с името му, а ветровете разнасят подвизите му и ги възхваляват. Той е съдия на грешниците и щит за праведниците. Появява се и пак изчезва, без някой да може да каже откъде и накъде. Но аз ще те заведа при него, за да може и твоето име да се прочуе също като неговото.

Та това беше цяло похвално слово в чест на моя доблестен Емери Ботуел! Несъмнено този тебус имаше по-смело сърце от великия Хасан и съвсем спокойно можех да се доверя на неговото водачество.

— Колко път има още до баб ал Гуд?

— Един ден и още един ден. И когато после сянката ти падне на изток и стане три пъти по-дълга от стъпката ти, твоята бишарина ще коленичи при Баб ал Хаджар (Порта (врата) на камъните. Б. нем. изд.), за да можеш да си отпочинеш на сянка.

Обитателят на пустинята не познава нито компаса, нито часовника или транспорта. Звездите му показват пътя, а времето определя по дължината на сянката. Постепенно той достига такова умение в тези неща, че рядко се лъже.

— Тогава ела да се присъединим към моите хора!

— Водата ми свършва, сихди!

— При мен ще намериш колкото искаш вода.

Той ме последва. Скоро ние догонихме Йозеф и Хасан, които бяха разбрали правилно моите знаци и бяха продължили в предишната си посока. Те се учудиха немалко, като видяха, че наскоро пустинята съм се сдобил с компания.

— Машаллах, мътните го взели! — обади се моят сънародник от Щафелщайн. — Бре че мило, имаме си нов спътник! Че кой е тоз чернокож, господине?

— Това е Абу била ибна, който ще ни заведе до Баб ал Гуд. При тези думи Хасан смръщи вежди.

— Кой е този тебус, та да смята, че знае пътя по-добре от Хасан ал Кебир, когото всички чада на пустинята наричат Джесар Бей, Удушвача на хора? Коя майка го е раждала, какви и колко са прадедите му? Остави го да върви накъдето си иска, сихди, аз ще те заведе до Баб ал Гуд и без него! Виж само лицето и косата му, страните и устата му! Нима може да е истински потомък на Исмаил, който е бил същинският син на праотеца Авраам?

Спокойно усмихнат, тебусът го гледаше право в очите.

— Ти се наричаш Хасан ал Кебир и Джесар Бей, Удушвача на хора? До ухото на моята джемел никога не е достигало подобно име. Ами как се казва племето и феркатът ти?

— Аз съм кабаш от ферката ен Нураб. Ние убихме мъжката пантера заедно с жена ѝ, както и Асад Бей, Удушвача на стада. А ти кого си убил? Ти си Бащата без синове и тебусът без смелост и геройски подвизи. Аз ще водя моя сихди, а ти ще се държиш за опашката на моята джемел!

И към тази обида тебусът остана безразличен.

— Какво име имаш? — попита го той.

— То е по-голямо от броя на роднините ти и е по-дълго от твоята памет. Казвам се Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули.

— Е, добре, Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули, слез от твоята джемел, защото искам да си поговорим!

След тези думи тебусът скочи на земята, извади ножа си и седна на пясъка.

Арабски двубой! Бях очаквал нещо подобно и затова останах спокоен и не се намесих в тази малка свада. Знаех, че великия Хасан го очакваше голямо унижение. Той също забеляза каква заплаха надвисна над главата му и недоволно промърмори:

— Кой ти позволи да слизаш от камилата? Не знаеш ли, че тук има право да заповядва единствено този сихди, който бърза час по-скоро да стигне до Баб ал Гуд?

— Хасане, разрешавам ви да слезете от седлата — кимнах му аз. — Ти си храбър кабаш ен Нураб и имаш остър нож. Защити честта

си!

— Но сихди, ние нямаме никакво време! Сенките стават все по-дълги.

— Точно затова слизай и побързай!

Той вече нямаше друг изход. Скочи на земята, седна срещу тебуса и също извади ножа си.

Без да си губи времето в излишни приказки, тебусът вдигна единия си крачол нагоре, допря острието на ножа в прасеца и после го заби до дръжка в месото. След това погледна Хасан нямо и очаквателно.

За да спаси честта си, кабашът трябваше да направи същото. По този начин двама съперници често пронизват различни мускули от телата си, без да им мигне окото, въпреки извънредно болезнените рани. Побеждава онзи, който издържи най-дълго. Синовете на дивата пустиня смятат за голям позор, ако някой отстъпи пред болките.

Бавно-бавно Хасан разголи своя прасец и допря острието на ножа си до кожата. Ала още при съвсем лекия опит да си забие острието, Джесар Бей, Удушвача на хора, забеляза, че това е много болезнено. Той направи ужасена физиономия и вече се нагани да остави настрана оръжието, когато изведнъж се случи нещо, което той най-малко очакваше. Междувременно Йозеф Корндьорфер също беше слязъл от камилата си, за да може по-удобно да наблюдава двубоя, и беше застанал съвсем близо зад гърба на кабаша и когато разбра, че великанът се кани да се откаже от двубоя, следвайки импулса на моментен гняв, той бързо се наведе и с юмрук удари дръжката на ножа толкова силно, че острата стомана прониза целия прасец и излезе чак от другата му страна. С ужасен вик Хасан скочи на крака.

— Бием иллахи — в името на Бога! Негоднико, полудя ли? Какво общо имаш ти с моя крак? Да не би този прасец да е твой бе,⁴ гнида такава, въшка, бълха, таралеж, баща на таралеж, братовчед и чичо на дядо таралеж? Да не би да съм ти дал на заем моя крак, че за сметка на прасеца ми да искаш да докажеш колко си храбър, гяур такъв, син и внук на гяурка, ти... ти... ти Юсуф Ко ер дарб Бен Ко ер дарб Ибн Ко ер дарб Абу Ко ер дарб ал Ка ал брун?

Това беше страшен изблик на ярост, но аз наистина не успях да се сдържа и се разсмях на глас при тази полутъжна, полуразвеселяваща гледка, която великанът, който с все още забития в

прасеца си нож изпълняваше най-причудливи скокове на един крак и въпреки че се беше страшно разлютил, не смееше да се нахвърли върху моя сънародник.

— Машаллах, че засрами се до дъното на душата си, о, Джесар Бей, ти Удушвачо на хора! — отвърна му Крондърфер. Във всеки случай той бе имал намерение само малко да го бодне по крака, но неговата физическа сила му бе изиграла тази лоша шега. — Я си дай крака, трябва веднага да извадя ножа!

Той хвана здраво кабаша и под подновените крясъци на „Удушвача“ измъкна ножа от раната. Веднага щом видя рукналата кръв, Хасан се просна на пясъка с цялата си великанска сила и дойде в съзнание едва след като кракът му беше вече превързан.

Естествено, Йозеф получи сериозно смърряне, което той обаче прие без особено разкаяние. После отново продължихме пътуването си, прекъснато по толкова странен и неочакван начин.

Привечер спряхме между дюните. Опънахме шатрите, постлахме рогозките, нахранихме животните и след скромна вечеря, състояща се от шепа брашно, няколко фурми и чаша вода, легнахме да спим.

Както винаги, от предпазливост реших през цялата нощ да се редуваме да стоим на пост. Както обикновено, Хасан помоли да му определим последния пост. Надеждата в най-скоро време да се срещна с Емери ме накара да се събудя по-рано от обикновено. Станах и излязох от шатрата, за да си плисна на лицето шепа вода от меха.

И тогава пред очите ми се откри много странна гледка. При струпания на едно място багаж с гръб към мен седеше исполинският кабаш, долепил до устата си ... моето буренце с винен спирт. Грижливо увито в рогозка от лико, аз го носех със себе си, за да събирам в него и да пазя от разложение в спирта какви ли не животинки, определени за колекцията ми. Освен голямото разнообразие от насекоми и най-различни земноводни вътре имаше отровни змии, скорпиони, степни саламандри, крастави жаби и ето че сега Хасан, правоверният мюсюлманин, беше седнал на земята и смучеше гадната течност, в която плуваха тези животни. Пиеше я с такова наслаждение, сякаш бе попаднал на любимото питие на боговете от Олимп. Същевременно забелязах, че това жертвено пийване, на което се беше отдал, не беше първото, защото му се налагаше да надига буренцето твърде нависоко, за да се добере до още

някоя глътка през отвора му. Сега вече изведнъж ми стана ясна причината за неговото редовно умопомрачение в последно време. Изглежда то не беше нищо друго освен обикновено... пиянство.

Промъкнах се до него и го тупнах с длан по рамото. От уплаха той подскочи и изпусна буренцето. Попитах го:

— Какво правиш тук?

— Пия, сихди! — отвърна ми с несигурен глас.

— И какво пиеш?

— Ма ал Зат.

Мюсюлманите, които тайничко си посрѣбват вино и други спиртни напитки, ги наричат с най-различни имена само и само за да успокоят съвестта си. Според начина им на мислене виното вече не е вино, ако му дадеш някакво друго име.

— Ма ал Зат — вода на Провидението? Кой ти е казал името на питието, което се съдържа в този съд?

— Знам го, сихди! Едно време, когато хората били тъжни, Провидението пуснало върху земята една „катра“, една капка на веселието. Тя напоила страната и оттогава по нея виреят най-различни растения, в чиито сок се съдържа частица от онази капка. Ето защо питието, което развеселява хората, се нарича Ма ал Зат, вода на Провидението.

— Аз пък ти казвам, че това не е никаква Ма ал Зат, а е винен спирт, който има много по-лошо въздействие и от виното, което ти поначало също не бива да пиеш.

— Но аз не пия нито вино, нито спирт. Опитах само споменатите Катрат ал Зат.

— Обаче на теб и тези капки са ти забранени!

— Лъжеш се, сихди, мюсюлманинът може да ги пие.

— Ти не си ли чувал думите на Пророка: „Кулу мускирюн харам“ — всичко, което опива, е забранено?

— Сихди, ти си по-мъдър от мен, ти знаеш дори Илм ат таухид, учението за единния Бог, както и законите на благочестивия Шафи, обаче аз имам право да пия Ма ал Зат, защото тя не ме опива.

— Тя ти размътва разсъдъка вече от доста дни, а и сега душата ти е в плен на духа на спирта.

— Душата ми е свободна и бодра, сякаш съм пил от земземийе.

— Тогава ми кажи сурата Ал кафирун!

Това е сто и деветата сура на Корана, която мохамеданите често използват по твърде странен начин. Когато смятат някой мюсюлманин за пиан, те го карат да каже наизуст именно този текст. Отделните стихове се различават само по това, че едни и същи думи в тях си сменят местата и пияният много рядко ще успее да не ги обърка. В превод тази сура гласи: „Изговори: о, вие неверници, аз не почитам това, което вие почитате, и вие не почитате това, което аз почитам, и аз няма да почитам това, което вие почитате, а вие никога няма да почитате онова, което аз почитам. Вие си имате вашата вяра, а аз — моята“. Но правилното възпроизвеждане на този текст на арабски е много по-трудно, отколкото си личи в този превод.

— Сихди, ти нямаш право да искаш от мен да казвам наизуст сурата Ал кафирун, защото не си мюсюлманин.

— Но ти и не си в състояние да я кажеш. Мислиш си, че един мюсюлманин не бива да се подчинява на някой християнин. А защо тогава стана мой слуга? Не считаш за престъпление пиенето на Ма ал Зат, но че си я откраднал от мен, това не можеш да отречеш. Коранът наказва крадците и ти също ще си получиш наказанието!

— Сихди, нима можеш ти да накажеш един правоверен? Върви при кадията!

— Не ми трябва никакъв кадия!

Хасан беше само наш водач и понеже Корндьорфер имаше задачата да надзирава багажа ни и товарите, то добрият кабаш нямаше никаква представа, че освен спирт буренцето съдържа и други неща. Взех ножа си. За броени секунди отстраних горните обръчи, с един удар отворих дъното и тикнах под носа на Удушвача на хора отвратително изглеждащите и още по-отвратително смърдящите гадини.

— Ето ти твоята Ма ал Зат, Хасане!

Той се разкрачи широко, вдигна ръце и разпери срещу мен и десетте си пръста, като същевременно направи такава гримаса, в която ми се стори, че виждам отразено цялото отвратително съдържание на буренцето.

— Бием иллахи, сихди, какво съм пил само! Аллах инхал ал рушар — Аллах да погуби туй буре, защото чувствам как в гърлото ми нещо е заседнало, сякаш съм погълнал цялата геена с всичките й десет милиона дявола и джинове!

— Това е само едната част от наказанието ти, а другата нека бъде раната, която вчера Юсуф ти направи с ножа. Значи с него сте квит!

— Сихди, раната нищо не е в сравнение с тази Ма ал Зат. Ти само гледай, тя ей сегичка ще ме убие!

Нямах желание да се наслаждавам повече на тъжната гледка, която представляваше опечаленият Джесар Бей, и наредих на Йозеф, който междувременно се беше събудил и се беше приближил, да прехвърли животинките в едно резервно буренце, намиращо се, за щастие, сред багажа ми. Във всеки случай то бе в безопасност от посегателствата на Хасан, защото той сигурно доста дълго нямаше да изпита никакво влечение към такива „катрат“ на веселието.

Тръгнахме на път и продължихме да яздим почти до обяд, когато за наше учудване се натъкнахме на следи от голям керван.

— Аллах акбар — Бог е велик — обади се Хасан, който съвсем не беше вече толкова наперен. — Той никога не изпитва жажда и знае всички пътища в пустинята. Но какво търси този кафила тук в Гуд, където едва ли ще се намери достатъчно вода и за две камили?

— Пребройте следите! — наредих аз.

Открихме отпечатыци от хора, коне и камили. Повечето джемали бяха тежко натоварени. Следователно пред нас се намираше търговски керван. След един по-обстояен оглед разбрахме, че оттук са минали шейсет товарни камили, единайсет ездитни животни, както и двама пешеходци до трима ездачи на коне, което окончателно ни убеди, че керванът несъмнено се е заблудил, понеже на няколко дни път наоколо нямаше вода дори и за един-единствен кон.

— Този кафила идва от Аир и е тръгнал за Гат — отсече тебусът.

— Тогава се е доверил на някой много некадърен водач, иначе не е възможно да обърка пътя и толкова да се отклони от вярната посока.

— Кабирът не е некадърен, сихди — отвърна той, като дебелиите му устни се разтеглиха в странна усмивка. — Хеджан Бей никога не приема в джума си хора, които не познават пустинята.

Какво ли искаше да каже? Мисълта, която ми мина през ума беше зловеща и страшна.

— Значи ти смяташ, че кабирът нарочно води кервана по погрешен път?

— Така е, сихди. Един кабир може да се заблуди с няколко стъпки от сянката, но не може да обърка Баб ал Гуд с пътя за Гат Ако

се случи да не знае съвсем точно нещо, то той има възможност да попита своя шейх ал джемали (Предводител на камиларите, най-главният измежду тях. Б. нем. изд.). Погледни тези дуруб сихди! Джемалите вече са си влачили краката. А това там не е ли празен мях, втвърдил се като дърво? Този кафила няма никаква вода. Кабирът го води право към Хеджан Бей и ако не му се притечем на помощ, всички ще загинат.

— Тогава напред, хора, за да ги догоним по-бързо! Наканих се да препусна, но тебусът хвана оглавника на камилата ми.

— Рабена калиек — Бог да те пази, сихди, защото отиваш срещу голяма опасност, която не си погледнал с очите на твоя разум. Какво ще кажеш на кабира, когато те попита какво правиш в Пясъчното море?

— Ще му кажа, че идвам от Агадес и че съм се заблудил Или пък ако не желая, може и нищо да не му кажа. Надсмивам се над опасността, която би могла да ме заплаши от страна на този кабир! Х-хайн!

Йозеф и Хасан нямаха толкова бързи животни като тебуса и мен. Затова им казах да ни следват бавно, а ние поехме напред в бърз тръс. Керванът пред нас действително бе изпаднал в голяма беда защото тук-там срещаме по някакъв предмет, захвърлен просто от умора или пък от отчаяние. По отпечатъците разбрахме че движенията на животните стават все по-уморени и по-бавни а особено конете изглежда скоро щяха да рухнат на земята, тъй като често се бяха препъвали.

Ето че най-сетне между дюните пред нас съзряхме да се мяркат няколко бели бурнуса и скоро догонихме последните ездачи от кервана, чиито животни бяха най-изтощени и едва смогваха да следват останалите. Нашето бодро и енергично появяване предизвика радостната им изненада и те оживено отвърнаха на поздрава ни.

— Кой е кабирът на този кафила? — попитах аз.

— Дай ни вода, сихди! — бе единственият отговор.

Бях взел със себе си един от моите големи мехове и им го подадох. Мигновено около мен се скупчи кажи-речи целият керван и всичко живо поиска да пие. Само двамина не се присъединиха към тази молба — един туарег, възседнал превъзходна бишаринхеджина, и един бедуин, който бе вървял пеша начело на върволицата от товарни

животни и ездачи. Предположих, че той е шейхът ал джемали. Двамата ме измериха с учудени и мрачни погледи.

На всеки от керванджиите дадох да пие само по толкова, че водата да стигне за всички. После повторих въпроса си:

— Кой от вас е кабирът?

Човекът на бишарината се приближи и рече:

— Аз съм. Какво искаш?

— Поздрав от теб. Ти не чу ли, че устата ми поздрави целия кафила, а ръката ми даде вода на всеки, който имаше нужда от нея? Откога устните на правоверните остават затворени, когато някой пътник им пожелае мир и всичко добро?

Тебусът ме изгледа смаяно. Той беше храбър човек, ала навярно нямаше да си позволи да разговаря с такъв тон с туарега. Но изглежда кабирът беше по-слисан и от тебуса.

— Сел... алейк — кратко поздрави той, също като пратеника на Удушвача на кервани в град Алжир. — Колко живота имаш, че езикът ти изрича такива думи? — добави той гордо.

— Сел... ал — отвърнах още по-кратко и продължих: — Само един-единствен, също като теб, но изглежда моят живот ми е по-мил, отколкото твоят на тебе.

— Защо? — кипна той. Налагаше се да променя тона.

— Защото, ако не намериш верния път, ще се загубиш в тази пустиня и ще умреш от жажда.

— Никога не съм се губил — отговори той, като не успя да скрие, че е сериозно разтревожен. Естествено кабирът не можеше да предположи нещо друго, освен че незабавно щях да кажа пред всички, че керванът е поел в погрешна посока. После продължи: — Аллах ни даде много сух и горещ въздух и водата ни бързо свърши. Но още утре той ще ни заведе до един извор.

— Накъде е тръгнал този кафила?

— Към Гат.

— И аз искам да отида там. Ще ми разрешиш ли да пътувам с вас?

Той си отдъхна с облекчение, макар да му личеше, че не знаеше как да си обясни защо си замълчах за предателството му.

— Как се казваш и от кое племе си? — попита той.

— Аз съм френец, чието име езикът ти не може да изговори.

— Ти си френец, значи християнин? — попита той. И обръщайки се към другите, добави: — Вие сте приели да пиете вода от ръката на един гяур!

Всички се отдръпнаха от мен, но аз смуших камилата си да се приближи плътно до неговата и казах:

— Кабир, не забравяй тази дума, защото ще трябва да си платиш за нея!

Откакто открито си признах, че съм „неверник“, туарегът се чувстваше по-сигурен. И да изкажех някакви подозрения срещу него, фанатизираните мохамедани, каквито бяха керванджиите до един, въпреки всичко нямаше да ми повярват. Ето че сега той издаде и причината, поради която още с появяването ми ме беше изгледал толкова подозрително.

— Откъде имаш тази бишарина? Никой мюсюлманин няма да продаде такова животно на един неверник.

— Получих я като подарък от един правоверен, когото спасих от лапите на лъва.

— Лъжеш! Гяурите се страхуват от Господаря на земетресението, а и онзи, комуто е принадлежала тази бишаринхеджина, никога няма да попадне под лапите на лъва.

Взех в ръка камшика си.

— Слушай, кабир! Кажеш ли още веднъж, че лъжа, ще те шибна с камшика си през лицето, а ти добре знаеш следните думи от корана: „Микаил, Джебраил, Израфил и Азраил, четиримата архангели, не пускат да отиде в рая нито един правоверен, който е бил бит от християнин.“

Това беше най-страшната обида, която можех да му нанеса. Изтощените ездачи, които току-що бяха получили вода от ръката ми, се скупчиха заплашително около мен, а кабирът измъкна от пояса си пистолет.

— Гяур, слизай от джемела, защото, преди още да си поверил душата си в ръцете на Бога, шейтанът ще те отнесе в геената!

Той запъна петлето. Храбрият тебус, който стоеше съвсем близо до мен, грабна копието си, за да ме защити. Хрумна ми, че в този случай можех да изпробвам силата на онзи алама, който бях получил при Биркет ал Фехлатн. Кабирът познаваше моята бишарина, следователно сигурно познаваше и човека, който ми я беше подарил.

Впрочем, както по някои негови вещи, така и по оръжията и бурнуса на шейха ал джемали забелязах издайническите инициали А. Л., които ми обясниха всичко останало.

Извадих от джоба си късчето корал и му го показах.

— Прибери си оръжието, иначе шейтанът ще получи твоята душа, а не моята! Ще се подчиниш ли, или не? Той видимо се изплаши.

— Аллах акбар, Бог е велик, сихди, а ти си под такава закрила, която е по-могъща даже и от силата на дявола. Виждам, че ми казваш истината, ти си спасил един правоверен от ноктите на лъва и затова той ти е дал своята хеджина. Можеш да яздиш с нас докъдето искаш!

Точно това желаех. Разрешението на водача ме правеше член на кервана и ми даваше право да говоря и да действам срещу кабира в името на общото спасение.

— Тогава да продължаваме нататък. Моите слуги ще ни догонят.

— Колко слуги пътуват с теб, сихди? — попита той, отново обзет от подозрения.

— Освен този още двама. Те присъстваха, когато убих Господаря на земетресението. Щом ни настигнат, ще можеш да видиш кожата му, а също и кожата на пантерите, улучени от моите куршуми.

— Каква работа имаш тук, в пустинята?

— Искам да убия Асад Бей, а и да си поговоря с някои други бейове.

Отговорът ми го задоволи и той направи знак на хората да продължат прекъснатата езда.

Заедно с тебуса останахме на опашката на бавно влачещия се керван.

— Аллах керим — Бог е милостив, сихди, той закриля правоверните. Но ти си християнин и рискуваш живота си, макар че не можеш да очакваш помощ от Аллах.

— Аллах не е по-могъщ от моя Бог, който е на небето. Той е всевластен, а ние сме негови чада.

— Но никой мюсюлманин не би казал такива думи на кабира. Ангелът на смъртта витаеше над главата ти. Ти си силен и смел също като Сихди Емир, наричан още Пехливан Бей.

— Винаги може да се разчита повече на храбрец с голи ръце, отколкото на страхливец, въоръжен до зъби. Ти също си смел и верен

човек и аз ще го спомена пред Сихди Емир. Ще намерим ли вода в Баб ал Гуд?

— Там има два тайни извора, от които могат да пият десет камили.

— В такъв случай този кафила може да издържи, докато му се притечем на помощ, в случай че преди това Хеджан Бей не го унищожи.

— Какво ще направиш, за да го спасиш?

— Първо трябва да размисля. Сихди Емир при Баб ал Гуд ли е?

— Да, там ни очаква. Но тъй като не знае кога ще дойдеш, възможно е за кратко време да се е отдалечил.

— Дали керванът ще стигне до Портата на дюните?

— Не. Кабирът ще го отведе настрани сред дюните, където ще го нападнат.

Имах основателни причини да се съглася с това предположение и започнах да търся най-сигурния начин, по който да спася кервана и да заловя разбойниците.

Разбира се, можех просто да застрелям кабира и шейха ал джемали, но така, първо, нямаше да постигна истинската си цел и второ, заради останалите араби това бе твърде опасно, преди безспорно да се докаже, че са съюзници на Хеджан Бей. Трябваше да заловя Бея, за да освободя Рено Латреомон и да се стремя да се срещна с Емери, преди да предприема подобна решителна крачка, и то без тя да е абсолютно наложителна.

Междувременно Йосиф и Хасан ни догониха. Наредих им да скрият за нас един от меховете, а останалата вода да разпределят между керванджиите. Твърде скоро великият Хасан се сприятели с тях, започна да се хвали и да величае името си, а както забелязах, правеше и какви ли не опити да им внуши полагаемата ми се възможно по-голяма почит.

По едно време водачът спря своята камила, пропусна кервана да мине покрай него и когато двамата останахме сами, ме попита:

— Сихди, знаеш ли името на човека, който ти подари тази хеджина?

— Християнинът помага на ближния си, без да го пита как се казва.

— Тогава значи не знаеш какъв е той?

— Той е такъв, какъвто си и ти.

— А също и ти, сихди. Ти притежаваш неговия алама и си длъжен да направиш за него всичко, каквото ти заповяда. Известен ли ти е пътят, по който ви вода?

В случая този човек изказваше едно мнение, което не съвпаднаше съвсем с моите възгледи. Значи заради аламата трябваше да съм техен съучастник! Но аз ни най-малко не изпитвах подобно желание. „Ти притежаваш неговия алама“, беше ми казал той. Дали думата „неговия“ не Означаваше, че онзи, от когото бях получил кораловото късче, не беше самият Бей? В такъв случай наистина бях изпуснал чудесен улов. Едва сега тази възможност ми се стори твърде вероятна, защото някой от подчинените му бандити едва ли щеше да има пълномощията да раздава аламата и едва ли щеше да разполага с такива средства, че да подарява толкова ценни животни като бишаринхеджината. Трябваше да поразпитам кабира.

— Известен ми е. Той не води към Гат, а към Баб ал Гуд.

— Няма да стигнем чак до Баб, а още днес след залез слънце ще спрем да бивакуваме сред Пясъчното море. И тогава ще дойде Бея.

— Бея ли? А той не чака ли в онзи далечен дуар, където беше попаднал под лапите на Господаря с голямата глава?

— Не ти ли каза, че съществуват двама Хеджан Бея, които са братя?

Това беше значи обяснението за факта, че разбойникът се появяваше с такава бързина в най-различни местности! Бях имал възможност да заловя единия от братята и го бях изпуснал. Но затова пък трябваше с толкова по-голяма сигурност да сложа ръка на другия!

— Нямахме време за много приказки — отвърнах аз. — Бея знае ли къде ще намери този кафила?

— Той го очаква вече от няколко дни. Когато всичко живо заспи, той ще се приближи, за да говори с мен и да му кажа какъв е броят на керванджиите. Джумът е силен, сихди, и Хеджан Бей няма да срещне съпротива. Но възможно е да се появи един враг, който е по-страшен от всяка друга опасност. Ще ни подкрепиш ли с десницата си и срещу него?

— По всяко време ръката ми е готова да помогне на моите приятели — отговорих двусмислено аз. — И кой е този върл враг?

— Пехливан Бей. Чувал ли си за него, сихди?

— Кой е той?

— Никой не знае. Тръгни да яздиш през Серира, през Белад ал Гуд, Страната на дюните, през Сахела, и навсякъде ще видиш костите на нашите хора, убити от неговите куршуми. Той се появява навсякъде и въпреки това никой не го вижда. Неговата джемел има осем крака и четири крила, бърза е като светкавицата и не оставя никакви следи. Той не се нуждае нито от храна, нито от вода, а въпреки това е великан, висок колкото трима обикновени мъже. Той е самият шейтан, той е Иблис, непокорният ангел, отказал да се хвърли пред нозете на Адам, и ето че сега броди по земята, за да убива душите на правоверните.

Забавно ми беше да слушам с какви небивали качества кичеше суеверието, а и нечистата съвест на тези араби, моят добър приятел Ботуел, но, разбира се, внимавах много да не оспоря мнението на кабира дори и с една-единствена дума. Името му беше Пехливан Бей, Героя на героите, което показваше достатъчно какво огромно уважение си бе спечелил Емери сред обитателите на пустинята.

— Мислиш ли, че ще се появи? — попитах аз.

— Не знам. Той идва винаги когато са готови куршумите му, отлети в геената. Той познава всяко животно и всеки човек от джума, знае всички наши кладенци и места за почивка. Все още не е бил само в Ал каср (Замък. Б. нем. изд.), защото един благочестив марабут (мюсюлмански отшелник. Б. пр.) го е направил неуязвим срещу всякакви зли духове.

Това беше за мен извънредно важно сведение. Оказа се, че аламата има далеч по-голяма власт и сила, отколкото можех да си представя. Доверявайки се на кораловото късче, непредпазливият кабир се увлече да ми разкрие такива неща, които бяха много опасни за неговия повелител.

Древните римляни са навлизали по-навътре в Сахара, отколкото обикновено се приема. Докато войнствените орди на халифите са връхлитали през Суецкия провлак, пустинята е била залята от едно истинско преселение на народите. В онези древни и средновековни времена в не един и два усамотени оазиса, както и в много отдалечени и по-безопасни уар, са били издигнати различни постройки, изоставени по-късно от хората, тъй че постепенно са били засипани от летящия пясък или пък от тях са останали само развалини, които все пак са доста подходящи за скривалища на разбойническата паплач от

пустинята. Вече бях виждал няколко такива кусур (Мн. ч. от каср. Б. нем. изд.) и винаги бях откривал, че между зидовете им или пък наблизо имаше кладенец или някакъв друг водоизточник.

Ако джумът разполагаше тук с някакво подобно убежище, то едва ли се намиреше в Баб ал Гуд, а несъмнено трябваше да се търси нейде в Серира и с доста голяма сигурност можеше да се очаква, че никъде другаде, а само там държаха в плен Рено Латреомон. Затова казах:

— Искам да отида при бея в Ал каср. Колко време е нужно на моята хеджина, за да стигне дотам?

— Застанеш ли при Баб ал Хаджар, при Портата на камъните, сихди, и ако оттам продължиш да яздиш право в посоката, накъдето пада сянката ти, веднага щом при изгрев слънце тя стане два пъти по-дълга от цевта на пушката ти, тогава привечер на следващия ден ще стигнеш до Джебел Серир, върху която се издигат зидовете на нашия каср.

Искаше ми се да продължа да го разпитвам, обаче присъствието на водача при кервана изведнъж се оказа твърде необходимо, понеже Хасан Велики беше забъркал голяма каша. Въпреки нареждането ми на първо време да не се обяснява на хората, че пътуват в погрешна посока, той се беше раздрънкарал и с шейха ал джемали беше започнал шумен спор, за чието заглаждане извикаха кабира.

— Ти не каза ли, че си от племето на кабабишите? — опитваше се да се защити предводителят на камиларите. — Техните дуари са в Кордофан. Как тогава ще знаеш по-добре пътя за Гат от един туарег, който стотици пъти е яздил по него? Думата кабабиши означава овчари. Те пазят овците си, разговарят с овците си, ядат овците си и дори се обличат в кожата и вълната на овците си. Ето защо в края на краищата сами са се превърнали в овце, които нямат нито разум, нито душа и само бляят глупости като собствените си животни. Дръж си устата затворена, кабаш, и се засрами!

Хасан се наежи и тъкмо се канеше да му даде пиперлив отговор, когато се случи нещо, което го накара да си замълчи и изцяло погълна вниманието на останалите.

В пълен галоп зад нас се зададоха четирима ездаци, които, щом зърнаха спрелия керван, дръпнаха поводите на животните си, и след като ни наблюдаваха известно време, най-сетне се приближиха. Те

седяха върху бишаринхеджини и аз веднага познах ... уелад слимана, подарил ми своята джемел, както и пратеника, когото бяхме пленили в Алжир. По някакъв начин явно му се беше удало да се освободи. Сигурно се беше върнал в дуара край планините Аурес и единият от братята разбойници незабавно го беше взел и заедно с другите си хора беше тръгнал на път, за да съобщи за провала на неговата мисия. Може би те знаеха целта на моето пътуване. Но дори и да не беше така, в момента очевидно се намирах в голяма опасност и затова направих знак на Йозеф и на тебуса да не се отделят от мен.

— Ес селям алейкум — поздрави уелад слиманът със силен глас, без да забележи нито мен, нито Йозеф, защото се прикривахме зад другите. — Кой е кабирът на този кафила?

— Аз — отвърна туарегът, като в очите му се появиха лукави искрици.

— Накъде сте се отправили?

— Бием иллахи, това е добре. Аз също съм тръгнал за Гат и ще яздя заедно с вас.

В думите му не се съдържаше нито въпрос, нито молба. Този човек не си губеше времето. Той гледаше вече на кервана като на своя собственост.

Ето че в този миг той зърна великанския Хасан, който стърчеше с една глава над всички други. Разбойникът веднага смуши камилата си и се приближи до него.

— Ти беше заедно с френеца, който уби лъва, нали?

— Да.

— Къде е господарят ти?

— Ей там! — отвърна кабашът, посочвайки към мен. Беят ме видя, а после се обърна към пратеника:

— Този ли беше?

— Да, той ме повали с юмрука си.

Последван от другите трима, Бея насочи животното си към мен. Кабирът и шейхът ал джемали също се приближиха. Срещу себе си имах шестима добре въоръжени мъже, без да се смятат хората от кервана. Корндьорфер взе пушката си в ръка, а тебусът държеше в свития си юмрук своето метателно копие от еластично балсово дърво. С лявата си ръка измъкнах под широкия бурнус револвера си от колана, докато в десницата си държах камшика. Така имах вид на

човек, който не е подготвен да се защити срещу светкавично нападение.

— Познаваш ли ме? — попита той, без какъвто и да е поздрав, като пронизващият му поглед заплашително се спря върху мен.

— Познавам те — отвърнах спокойно и студено.

— Моят алама е все още в теб, нали?

— Да.

— Върни ми го!

Подхвърлих му кораловото късче. Той го улови във въздуха и го прибра.

— Ти ме спаси от лъва, а аз ти подарих моята най-хубава хеджина. Сега сме квит!

— Добре! Значи животът ти не е по-ценен от една камила. Наистина си прав, ние сме квит!

В очите му се появиха гневни мълнии. После той посочи към пратеника и попита:

— Познаваш ли този човек?

— Познавам го.

— Ти си го ударил така, че за известно време духът му го е напуснал. Дошъл е като пратеник, а вие сте го пленили. Коранът казва, че гяур, който удря един правоверен, загубва дясната си ръка. Ти ще си понесеш наказанието.

— А Библията, свещената книга на християните, казва, че ще бъде пролята кръвта на онзи, който пролива човешка кръв. Ти ще си понесеш справедливото наказание, Хеджан Бей!

Сякаш гръм падна сред керванджиите при споменаването на това име. От преумора, жажда и лишения те бяха съвсем изтощени и обезкуражени и сигурно бе, че нямаше да им е възможно да се противопоставят на джума, щом като само пред едно-единствено име кажи-речи изпопадаха от седлата.

Уад слиманът също бе изненадан. Той нямаше как да знае, че кабирът се беше раздрънkal. Ала разбойникът видя какво въздействие оказа името му, видя се заобиколен от петима храбри мъже, несъмнено знаеше, че брат му е наблизко с целия джум. Всичко това му придаде дързостта да си признае, че действително той е човекът, чието име бях споменал.

— Аллах керим — Бог е милостив, а аз съм Хеджан Бей. Този кафила ще стигне до Гат по живо по здраво, ако ми предаде френеца заедно със слугите му. Гяурино, слизай от джемела и ми целуни обувките!

Всички араби отстъпиха назад от нашата група, толкова голям бе страхът им от този човек.

— Въпреки това ти ще унищожаш кервана — възразих най-спокойно. — Този кабир е предател. Той го е повел към Баб ал Гуд, където още тази нощ джумът ще го нападне.

— Лъжеш! — с гръмовен глас извика той.

— Човече, само да си посмял още веднъж да ме наречеш лъжец и ще...

— Агреб — скорпион! Езикът ти е истинска отрова — прекъсна ме той, изпаднал в ярост. — Лъжеш!

Камилата ми стоеше съвсем близо до неговата. Едва бе изрекъл последната дума, когато камшикът ми, изработен от кожа на хипопотам, изплющя във въздуха и шумно го шибна през лицето така, че от носа, устата и страните му рухна кръв. Още в същия миг избягалият пратеник, който се намираше до него, вдигна пушката си и се прицели в мен, но аз го изпреварих — насочвайки револвера си към челото му, натиснах спусъка.

— Познат ли ти е този изстрел на два-три пръста над основата на носа, Удушвачо на кервани? Ти си братът на Хеджан Бей, а аз съм братът на Пехливан Бей. Върви в геената и съобщи на шейтана, че джумът ще те последва!

Вторият ми изстрел улучи и него право в челото. Третият ни противник бе съборен от камилата си от куршума на Корндьорфер, а пък гърдите на четвъртия бяха пронизани от копието на тебуса.

Всичко това ни отне само две-три секунди, тъй че останалите двама, кабирът и шейхът ал джемали, изобщо не намериха време да използват оръжията си. Насочих револвера към тях.

— Предайте оръжията си, иначе куршумът на Пехливан Бей ще ви изяде!

Един знак, даден на Корндьорфер, се оказа достатъчен. Той се приближи до тях и ги обезоръжи.

— Вържи ги, за да не могат да избягат!

Моят сънародник изпълни нареждането ми, а те изобщо не се възпротивиха. „Пехливан Бей“ оказа върху тях същото съкрушително въздействие, каквото има и „Хеджан Бей“ върху керванджиите. Сега вече можех да започна да ги разпитвам.

— Хей, мъже, слезте от животните и внимателно слушайте как един френец умее да съди разбойниците и предателите на пустинята!

Хората се подчиниха и образуваха кръг около мен и двамата обвиняеми. До този момент Хасан ал Кебир се беше крил зад другите, но ето че сега смелостта му се възвърна. Той извади своята дълга сарас, която изглежда произхождаше от оръжейния арсенал на Метусаил, със заплашителен израз на лицето се изтъпанчи пред пленниците и с гръмовития си бас ги предупреди:

— Чуйте гласа ми и изслушайте думите ми, разбойници такива, убийци, негодници, подлеци, гадна паплач, синове на паплач, потомци и бащи на паплач! Аз съм кабаш от прочутото феркат ен Нураб, а името ми е Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули. Потомците на храбреците ме наричат Джесар Бей, Удушвача на хора, и направите ли нещо, което да не ми хареса, ще ви удуша и смажа. Аллах ви изпрати в ръцете ми и ще наредя да бъдете съдени от този сихди от Алмания, който уби Господаря на земетресението, както и мъжката черна пантера, заедно с нейната жена. Отворете устата си и говорете истината, иначе ще бъдете смазани от гнева ми и унищожени от яростта ми, защото аз съм Хасан ал Кебир!

— Не сме извършили нищо лошо — каза кабирът.- и няма да позволим да ни съди неверник. Ако ни обвинявате в нещо, тогава ни изправете пред кадията и неговия адул (Съдебен заседател, съветник, помощник. Б. нем. изд.). Ще отговаряме на него, но не и на вас.

— Ти ще отговаряш на мен — отсякох аз, — иначе камшикът ми ще ти отвори устата.

— Нямах право да биеш един правоверен!

— Че кой ли ще ми попречи? Нима камшикът ми не шибна дори и Удушвача на кервани?

— Тези хора няма да го допуснат. Те са мюсюлмани.

— Те са мюсюлмани и знаят закона, който гласи: „кръв за кръв“. Ти искаше да ги отведеш на сигурна смърт. Животът ти им принадлежи.

— Водих ги по верния път. Нима не го потвърди и Хеджан Бей?

— А не ми ли каза ти самият, че джумът ще се появи още тази нощ, след като всички заспят?

— Нищо не съм казвал. Ти си неверник и искаш да ни погубиш.

— Не лъжи, кабир! Смъртта протяга ръката си към теб, а Пророкът ни учи: „Ако никога не казваш истината, то кажи я, когато умираш, за да те види Аллах неопетнен!“ Ние сме близо до Баб ал Гуд, а Гат се намира на север оттук. Ти чу, че аз съм брат на Пехливан Бей, който е по-могъщ от джума. И той, и аз притежаваме един дух, който ни казва всичко, каквото пожелаем да знаем. Ето, виж го! Той живее в тази малка кутийка и аз ще го попитам: къде се намира Гат?

С тези думи извадих компаса си.

Обитателите на пустинята са изключително суеверни и предварително знаех, че непознатият предмет щеше да им направи много по-силно впечатление от всякакви предупреждения и заплахи.

— Виждаш ли как сочи на север? Вижте го и вие, мъже! Накъдето и да завъртя жилището му, той показва все същата посока.

Всички оглеждаха компаса боязливо, с учудване и страхопочитание. Даже и исполинът Хасан, който досега не му бе обръщал внимание, не успя да скрие смайването си.

— Сихди, ти си велик вълшебник! Никой не може да ти се противопостави!

— Кабир, ти виждал ли си такъв дух у някой правоверен? — продължих аз. — Християните са по-мъдри и по-могъщи от мюсюлманите и ако не ми се подчиняваш, ще изтръгна духа ти от тялото и ще го затворя в още по-малка кутийка. На времето ей този тук също беше такъв вероломен кабир като теб и ще си остане пленен во веки веков, за да показва пътя на керванджиите.

— Питай ме, сихди, и ще ти казвам самата истина! — увери ме разтрепераният от страх човек.

— Признаваш ли, че двамата с шейха ал джемали сте от хората на Хеджан Бей?

— Да.

— И джумът трябваше още тази нощ да нападне този кафила?

— Да.

— При което всички мъже щяха да бъдат убити?

— Да — колебливо отговори той.

— Колко души наброява джумът?

— Не знам, сихди, дали са се събрали всички, или не. На различни места джумът разполага с различни хора.

Тези думи хвърлиха допълнителна светлина върху загадката за голямата бързина и подвижност на разбойническия керван. Хеджан Бей яздеше сам от място на място и навсякъде го очакваха готови за грабеж хора и тъй като бяха двама братя, то всички оставаха с впечатление, че ужасният бандит и неговата шайка наистина са вездесъщи.

— Познаваш ли младия френец, когото Бея държи в плен?

— Да. Той се намира в Ал каср.

— Колко входа има замъкът?

— Единият е през портата, сихди, а другият е по подземните стъпала, които водят надолу към шота.

— А джумът къде ще изчака този кафила?

— Ако тръгнеш сега срещу изгрев слънце, ще го видиш пред себе си, когато сянката ти стане два и половина пъти по-дълга от твоята височина.

— Нали Бея се канеше да те потърси, за да разговаряте преди нападението. Къде щяхте да се срещнете?

— Той ще забележи приближаващия се керван и ще разбере къде ще нощува. Щом всички заспят, ще се разнесе зовът на хиената и така ще знам къде да го намеря.

— Това първият керван ли е, който водиш към гибел? Туарегът замълча.

— Кабир, ти си голям грешник, но ако ми се подчиняваш и ме заведеш до замъка, няма да бъдеш убит.

— Ремаллах — опазил Бог! — извика тебусът. — Сихди, ти виждал ли си синовете ми и сълзите в моите очи? Почувствал ли си мъката на сърцето ми и чул ли си клетвите на душата ми? Заклех се в осемте небеса на Аллах и в седемте пъкъла на шейтана, в устата на Озаир (Езра. Б. нем. изд.) и в главата на Сейида Йайа (Св. Йоан. Б. нем. изд.), като дадох обет, че ще умре всеки, който е в съюз с убиеца. Ед дем б'ед дем, ен нефс б'ен нефс! Кръв за кръв, живот за живот! Ще ми дадеш ли тези мъже, сихди?

— Аз не се разпореждам със живота им и не мога да го подарявам.

— Е, добре, значи е мой!

Преди да успее да му попреча, той прониза с копието си гърдите на кабира, а още в следващия миг преряза гърлото на шейха ал джемали.

— Хамдулиллах — слава на Бога, който съди справедливо и на небето, и на земята! — ликуващо извика той. — Отмъщението ми ще продължава да изяжда убийците, докато целият джум отиде в геената!

Не можех да осъдя постъпката му, макар че двамата убити сигурно щяха да ми бъдат полезни. Наказанието, сполетяло ги толкова бързо и неочаквано, несъмнено бе заслужено особено ако човек помислеше за жертвите, които са изпратили на гибел в ръцете на Хеджан Бей.

— А не знаеш ли, Абу била ибуа, че Пророкът е казал: „Нека делата ти са бързи, но мисълта преди тях да е бавна?“ Нуждаехме се от тези предатели, за да заловим джума. Но сега устата им е затворена завинаги, а краката им не могат да ни заведат при разбойниците.

Цялата собственост на мъртъвците се намираще вече в ръцете на арабите. Уелад слиманът бе носил със себе си значителни запаси вода и провизии. Наредих да ги разпределят между керванджиите, а бишаринхеджините на убитите задържах за себе си като законна плячка. Прибрах в джоба си и кораловото късче на Хеджан Бей, защото може би пак щеше да ми окаже неоценими услуги.

Керванджиите се събраха на едно място и започнаха тихо да се съвещават. После един от тях се приближи до мен.

— Стани наш кабир, сихди! Ти имаш един дух, който ще ни заведе до Гат.

— Ще се подчинявате ли на този дух?

— Да. Само ни кажи заповедите му!

— Няма да стигнете до Гат, ако оставите джумът да ви следва по петите. Той няма да се отклони от дирите ви и ще ви унищожи. Но ако проявите храброст, ние ще избием разбойниците и поклонниците ще могат в бъдеще спокойно и мирно да пътуват през пустинята.

— Ние сме смели, сихди, и не знаем що е страх, но джумът има повече мъже от нас и ще ни победи. Трябваше да вдъхна на хората кураж.

— Моят дух ми казва, че джумът няма да ни победи. Аз съм брат на Пехливан Бей, който ни чака при Баб ал Гуд. Той поваля

разбойниците като суха тръстика. Я погледнете тук! Тези два револвера ще изядат дванайсет души, тази тежка пушка ще изпрати още двамина при шейтана, а тази карабина „Хенри“, чието име сигурно още не е стигнало до ушите ви, ще вземе живота на два пъти по десет и на още пет разбойника. Ако ще ставам ваш кабир, то казвайте ми по-бързо съгласни ли сте, иначе заедно със слугите си тръгвам да търся джума и ви оставям сами да се оправяте в пустинята.

— Ще ти се подчиняваме, сихди!

— Да, ще ти се подчиняваме, сихди — въодушевено потвърди и Хасан Велики. — Ти си най-мъдър сред мъдрите, най-умен сред умните и най-голям герой сред героите. Погледнете ме, мъже, аз съм Джесар Бей, Удушвача на хора. Тази сабя ще разпори коремите на десет разбойника, тази джанбийе (Кама. Б. нем. изд.) ще пререже гърлата на двайсет убийци, а тази пушка, това копие и тези пистолети ще унищожат всичко останало. Вие ще имате единствено задачата да възхвалите храбростта ни и да възпеете геройските ни подвизи. И когато се върнете при вашите синове и дъщери, от шатрите ви ще се понесе славата на Хасан ал Кебир, както и славата на великия сихди от Алмания, който уби Арет и победи мъжката черна пантера заедно с нейната жена!

— Машаллах, мътните го взели, ама че уста има! — обади се ядосаният щафелщайнец. — Ама кат' се почне пукотевицата, „великият“ Хасан изведнъж ще се смали толкоз много, че човек изобщо няма да може да го забележи.

Слънцето бе изминало вече три четвърти от небесния си път и аз подканих хората да тръгнем на път. Оставихме труповете да лежат където си бяха, защото гробокопачите на пустинята, пясъчният и брадатият лешояд щяха да ни спестят работата по заравянето им в земята. Знаех, че много малко можех да разчитам на арабите и все пак ми се струваше, че опасността, срещу която бяхме тръгнали, нямаше да е по-голяма от някои други, с които неведнъж успешно се бях справял. За мен Хеджан Бей не беше по-страшен от всеки обикновен арабин, а там, където откритата смелост нямаше да се окаже достатъчна, щях да потърся спасение в използването на хитрост.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ПЕХЛИВАН БЕЙ, УДУШВАЧА НА РАЗБОЙНИЦИ

Миражът!

През нажежената пустош бавно се влачи джелабата (Керван от поклонници. Б. нем. изд.). Той е на път вече от месеци и от присъединяващите се към него от всички посоки поклонници е набъбнал значително и наброява много хора. Богати мюсюлмани яздят редом до бедняци, тръгнали пеша, които са принудени да разчитат на милосърдието на правоверните и не притежават нищо друго освен един-единствен сребърен талер, за да могат да си платят прехвърлянето през Червено море. Младежи, оставили не толкова отдавна момчешките години зад гърба си, вървят редом с изморени старци, които искат преди смъртта си да видят свещената Кааба. Бедуини с жълтеникав цвят на кожата, кафяви туареги, тъмнокожи тебуси и текрури със ситно накъдрени коси, както обикновено наричат чернокожите поклонници, тръгнали за Мека, меланхолично мърморят богоугодни молитви или пък взаимно се ободряват, подвиквайки мохамеданското „Ла иллаха илла’лях, уе Мохамед расулу’лях — няма друг Бог освен Аллах и Мохамед е неговият Пророк!“

Небето сипе жар, сякаш е море от врящ метал, а земята гори като разтопено желязо. Самумът съвсем е изсушил меховете за вода, а до най-близкия оазис има още много път. Някой самотен бир не може много да помогне, защото застоялата му солено-сладка вода едва ли ще стигне и едва ли ще смогне да освежи езиците на хората и бърните на камилите. Отначало непрекъснатата върволица на кервана отдавна вече се е разпаднала на отделни групи, които с мъка се влачат една подир друга. Хляб, брашно и бела (Сухи фурми. Б. нем. изд.) има достатъчно, ала за глътка вода или за паничка мериса (Освежително възкисело питие, правено от ферментирала каша от дура (вид просо). Б. пр.) измъчваните от жажда хора биха дали няколко месеца от живота си. В

големите си страдания те непрекъснато посягат към празното земземийе, допират го до пресъхналите си устни и пак го свалят с жалното „кали!“ — празно!

Молитвите стават все по-тихи, а подвикванията — по-редки. Залепналият за небцето език тежи в устата като олово. Той едва успява да промълви сурат Ясин, трийсет и шестата сура от Корана, която мюсюлманите наричат „Калб ал Куран“, Сърцето на Корана и се молят с нея при смъртна опасност.

Но ето че изведнъж се разнася силен радостен вик.

Над забуления в мараня хоризонт изникват очертанията на тъй дълго жадувания оазис. На дълги стройни стволи се извисяват една над друга внушителните корони на финикови палми и леките им перести клони се полюшват на току-що надигналия се пустинен вятър. Между зелени горички се вижда да проблясва нещо като накъдрената от вълнички повърхност на прекрасно езеро, а въздухът изглежда вече влажен от изпаренията на водата. По-нататък короните на палмите се оглеждат в искрящата водна повърхност. В прохладното езеро нагазват камили и проточили дългите си вратове, с удоволствие пият живителната течност.

— Хамдулилах — слава на Бога! Това е оазисът! Господ ни спаси! Хвала и благодарност Нему!

Ликуващите хора се опитват да накарат камилите си да преминат в по-бърз ход, ала животните не се оставят да бъдат измамени. Острото им обоняние отдавна щеше да ги предупреди, ако наблизо наистина имаше вода.

— Хауен алейкум, иа Аллах — помогни им, о Господи! — започва да се моли опитният водач на кервана. — От жажда и жегата са си загубили ума и вземат за истина опасния мираж, наречен фата моргана.

Думите му съкрушават с двойна сила измамените хора. Все по-обезкуражено и все по-бавно продължава да се влачи нататък върволицата от хора и животни, които все повече губят сили, отивайки може би право към ужасната участ на водата от някоя уади, която под непоносимата жар на слънцето се стопява и изчезва в мъртвешката пустиня. Не след дълго джелабата влиза в една Мека, която е изградена високо над звездите, а не сред пясъците на Арабия.

Миражите се явяват по-рядко, отколкото обикновено мислят хората. Виждал съм ги само два пъти, и то поне първия път също бях измамен като другите. Но този ден ми било писано да се убедя, че при определени обстоятелства миражът може и да не е страшен за човека и дори да му донесе полза.

Според указанията на кабира бях продължил да яздя в нашата предишна източна посока. Сенките ни ставаха все по-дълги и по-дълги, докато най-сетне надхвърлиха двойния човешки бой. И точно тогава над хоризонта изплува странен мираж.

Имах чувството сякаш слънчевите лъчи бяха образували над земята море от най-фина искряща и пламтяща слюда, дълбоко десетина стъпки. Въпреки че вечерта приближаваше, жегата беше кажиречи непоносима и напълно изтощеният кафила заплашваше да затъне във все по-дълбокия пясък и да не помръдне повече оттам. Наближавахме арената на вечни битки между Гуд и Серир, между дюните и скалите, като под краката на силно потящите се животни се редуваха ту писти и голи каменисти равнини, ту опасни дълбоки и поддаващи пясъчни натрупвания. И ето че бавно и постепенно високо във въздуха пред нас изникна гигантска планина. Очертанията на великанските масиви се размиваха в трептящата мараня, но в подножието им ясно видяхме да блести повърхността на огромни езера, в които се вливаха няколко реки., Но бреговете им бяха голи и пустинни, без никаква следа от каквато и да било растителност.

— Машаллах, мътните го взели — обади се щафелщайнецът, — ама че мътна история! Планината се е обърнала с главата надолу и е забила върховете си в земята! Амче ако нещата продължават тъй, Хасан Велики ще вземе да ходи на ръце.

И ето на, в този момент пред нас се очерта някакъв великански силует, но обърнат наопаки, а до него се появи и втори. Въпреки неясните им контури успяхме да различим легнала на земята камила и изправен до нея бедуин. Беше ми ясно, че действащите лица в тази картина наистина съществуват и се намират зад дюните нейде пред нас. Вероятно арабинът не беше нищо друго освен преден пост, оставен там от Хеджан Бей, за да му съобщи, когато забележи приближаването на кервана. Фата моргана ни беше издала присъствието на джума, но в същото време миражът нямаше как да

отнесе нашето отражение до поста, защото се намирахме пред слънцето.

Много странна и призрачна гледка представляваше този съгледвач на грабителския керван — увиснал във въздуха с главата надолу, и то във великански измерения!

— Ррреее — стой! — наредих аз. — Джумът е пред нас. Хора, слезте от седлата, издигнете шатрите и се пригответе за бивакуване!

Докато траеше тази работа, слънцето се спускаше все по-ниско над хоризонта, а пък миражът, увеличавайки съответно размерите си, се издигаше по небосклона. Имах впечатлението, сякаш се намирах пред някоя широка няколко мили „камера обскура“ (Най-простите фотоапарати, които са били без обектив. Б. пр.), чиято леща с всеки изминал миг ставаше все по-дебела и по-дебела, а увеличителната ѝ сила неспирно нарастваше.

Изведнъж зад миража, изобразяващ мъжа във въздуха, изникна друг силует, който изплува отстрани сякаш от земята. Можехме добре да наблюдаваме всяко от движенията му. Той вдигна ръце и насочи някакъв дълъг и тесен предмет към главата на поста — след кратък миг цялата картина потрепна и се разклати по странен начин и... съгледвачът рухна на земята.

— Аллах керим — Бог е милостив! — извика Хасан. — Слава и хвала на Пророка, че на тази картина не е моето тяло, защото там един човек застреля друг!

Той имаше право, макар че поради голямото разстояние ние не чухме изстрела.

Кой ли беше убиецът? Силно увеличената му фигура се наведе над падналия човек, а после той насочи продълговатия предмет, който не можеше да бъде нищо друго освен пушка, и към камила — отново последва потрепване и разклащане на целия мираж — могъщият силует на животното подскочи, а после някак бавно падна.

— Видяхте ли го, мъже? Това е Пехливан Бей, Удушвача на разбойници. Той изпрати поста на джума в царството на смъртта. Останете тук и ме чакайте! Хайде Абу била ибна, хайде Корн-дъорфер, трябва да отидем при него!

Няколко мига по-късно ние седяхме вече на камилите си и веднага препуснахме в посока на миража.

Колкото повече напредвахме, толкова повече и по-бързо той губеше очертанията си. Съвсем скоро след втория изстрел другият силует, който смятах за Емери Ботуел, изчезна. Тъй като пясъкът беше дълбок и се налагаше да заобикаляме многобройните дюни, въпреки бързата ни езда ние се придвижвахме твърде бавно напред. Когато най-сетне миражът окончателно се стопи, местопрестъплението сигурно се намираше вече нейде в нашия кръгзор.

Но трябваше доста дълго да търсим, докато намерим мястото.

Оказа се, че предположението ми действително е било правилно. На пясъка лежеше един туарег, застрелян малко отстрани в челото, на два пръста над основата на носа, а и камилата му беше убита по същия начин. Както на бурнуса, така и в единия ъгъл на покривалото под седлото се виждаха инициалите А. Л., един знак, който като магнит привличаше безпогрешния куршум на Пехливан Бей.

Беше ни необходим половин час, за да стигнем до това място, а и Емери го беше напуснал също от толкова време. Дали трябваше да тръгна подир него? Краткото проследяване на дирята му ми показва, че той много хитро бе избирал онези места, където по каменистата земя не оставаха никакви отпечатыци или пък дълбокият пясък веднага се затваряше над тях. И така, щеше да ми е много трудно да го догоня, а и тъй като скоро щеше да падне нощта, сигурно щях да объркам пътя и нямаше да мога да се върна при нашия кафила. Освен това беше съвсем близко до ума предположението, че англичанинът щеше да се навърта около джума, а понеже и ние си имаме работа с разбойниците, без съмнение щях да го срещна. Ето защо се отказах да го следвам.

Но сега пък неизбежно бе да ми се натрапи и една друга мисъл.

Убитият пост беше имал само няколко глътки вода, което бе сигурен признак, че или очакваха скорошното му завръщане, или пък че след кратко време някой щеше да дойде да го смени. И в единия, и в другия случай щяха да открият смъртта му. Без съмнение наблизо се намираха и други постове, проверявани от самия Хеджан Бей. Биваше ли тогава да напусна това място без никакви предпазни мерки? И кое ли беше най-доброто, което можех да предприема? Дали трябваше да засипя с пясък двата трупа и да си тръгна, или пък да остана наблизо? Във втория случай ми се откриваше възможността лесно да направя чудесен улов, но пък и въпреки цялото ми безстрашие като нищо

можех да се изложам на такава опасност, от която при всичката ми смелост нямаше да има отървяване.

Реших да направя първото.

Пясъкът беше рохкав и никак не беше трудно само за броени минути да издигнем малка дюна над туарега и камила му. После се върнахме към кервана. Посрещнаха ни с въпроса, дали сме видели Пехливан Бей.

— Камилата на Удушвача на разбойници е бърза като литналата във въздуха птица — отвърнах аз. — Той беше вече изчезнал. Но аз знам мислите на моя брат. Той няма да остави джума на мира, докато не го унищожи. Скоро ще можете да видите лицето му и да чуете неговия глас.

Слънцето потъна зад хоризонта и нажежената земя започна да излъчва двойно по-голяма горещина. Бяхме завързали камилите за забити в пясъка колчета и бяхме приключили с повече от скромната си вечеря. Но сънят бягаше от очите ни. Звездите изгряха на небето и полунощ наближи. С убийството на туарега Емери ми беше объркал сметките. Ако съгледвачът беше видял кервана ни, то той щеше да уведоми Хеджан Бей и навярно главатарят на разбойниците отдавна вече щеше да се намира нейде наблизо. Но ето че сега гласът на хиената не се чуваше и не се чуваше. Дали пък да не рискувах сам да потърся бандита, оставяйки кервана без предводител?

Дадох нужните указания на Йозеф и на тебуса, на когото можех да имам пълно доверие, и изчезнах в притихналата нощ.

Звездите пръскаха достатъчно светлина, за да различавам ясно близката околност на кристалния пустинен въздух. Въпреки измамната прилика между отделните дюни скоро стигнах близо до мястото, където Емери беше убил туарега. Оттук нататък трябваше да бъда двойно по-предпазлив. По маниера на индианците легнах на земята и започнах безшумно да пълзя напред.

Точно там, където бе стоял постът, видях неподвижно изправени двама мъже, които внимателно се заслушаха и оглеждаха. Промъкнах се съвсем близо до тях, а после изведнъж се изправих. Те се изплашиха и грабвайки оръжията си в ръка, отскочиха назад.

— Рррее — стой! Кой си ти? — попита единият от тях, като се прицели с пушката си в мен.

— Къде е Хеджан Бей? — отговорих на въпроса с въпрос.

— А ти познаваш ли го? От неговите хора ли си?

Извадих кораловия алама.

— Ето виж неговия знак! Къде е той?

И двамата мъже посегнаха към аламата, за да го разгледат по-добре.

— Ти притежаваш марджан (Корал. Б. нем. изд.) и си от нашите хора — отсече човекът, който ме беше заговорил. — А знаеш ли нещо за онзи кафила, дето очакваме тук?

— Знам, защото дойдох с него.

— Къде е кабирът, защо не идва? Защо не спря на мястото, определено от Хеджан Бей?

— Много говориш, а въпросите ти нямат край. Заведи ме при Бея и той ще чуе моя отговор.

— Кракът ти не бива да се приближава до джума, преди да ти е разрешил Бея. Ще го повикам и ще му кажа името ти.

— Аллах и на мен ми е дал уста и Бея ще чуе името ми от моите собствени устни.

— Твоята уста е като Бир била ма, Кладенеца без вода, а езикът ти не обича капките на речта, ала те ще потекат, защото отивам да доведа Бея.

Той се отдалечи и аз останах с другия, който така не се и опита да завърже някакъв разговор. Наоколо цареше дълбока тишина и съвсем лекият полъх на нощния ветрец донасяше до слуха ми странните, едва доловими звуци на подвижните пясъци. Но ето че неочаквано до ухото ми долетя съвсем друг шум, шум, който ме изненада и ме накара да застана нащрек.

Разнесе се изстрел и макар да беше нейде твърде далече, звукът бе все пак толкова ясен, че не бе възможно да съм се заблудил. Проехтя от срещуположната страна на мястото, където се намираше нашият кафила. Постът до мен също изпъна снага и наостри слух.

— Ти чу ли гласа на смъртта в пустинята? — попитах го аз.

— Нощта е мълчалива към окото, но затова пък говори на ухото. Чух онзи глас.

— Чий беше той?

— Ти си приятел на Бея, а не познаваш този глас?— Кажи на душата си да започне да се моли със сурата Ясин. Тя избавя правоверните от смъртта.

— Че кой го заплашва със смърт?

— Не си ли чувал за Пехливан Бей, Удушвача на джума? Преди малко проговори неговата пушка.

— Как да чуя, като идвам от толкова далече!

— Тогава моли Аллаха да те пази от него, защото иначе душата ти ще стане плячка на смъртта, а тялото ти — храна за животните. Ал тиб, пустинният вълк, ще изпие кръвта ти, ал бюдж, брадатият лешояд, ще изкълве очите ти, ал табея, хиената, ще опита вкуса на месото ти и абу суф, лисицата, ще изяде сърцето ти. Пехливан Бей е Баща на гибелта и смъртта го следва по петите.

— Не се страхувам от него. Щом смъртта го следва по петите, тогава скоро ще го догони и връхлети.

— Пехливан Бей не може да умре. Тялото му не е от човешка плът и не може да го убие нито копие, нито куршум. Той стои край теб, а ти не го виждаш, язди редом с теб, а ти не го чуваш, идва при теб, когато не го очакваш, и изчезва, преди да ти мине мисълта да го задържиш. Той не е човек, а е най-върховният измежду джиновете, комуто никой простосмъртен не може да се противопостави. Пушката му е изработена от шейтана, който живее в геената. Тя изпраща куршумите си из цялата Сахара и ще те улучи, дори и да се скриеш вдън земя. Не си ли виждал вече в пустинята мъртъвци с дупка от куршум точно в челото на два пръста над носа?

— Срецнах не един и двама.

— Всички те са паднали убити от неговата ръка. Той е всезнаещ, познава всички мъже от джума и никога не убива друг човек.

Ако разбойникът знаеше, че „всезнанието“ на моя приятел се дължеше на съдбоносните инициали А. Л., то сигурно бързо щеше да промени фантасмагоричното си мнение за доблестния Емери.

— Какво зло му е сторил джумът?

— Не знам, а и никой друг няма да може да ти каже. Сам го попитай.

— Така и ще направя веднага щом го срещна.

— Не позволявай на езика си да изрича подобни думи! Не знаеш ли, че когато се говори за тях, призраците идват? Я слушай! Той се приближава. Чу ли го?

Беше се разнесъл втори изстрел, и то по-наблизо от предишния. Вече беше сигурно, че стрелецът е Емери Ботуел. Опитното ухо умее

добре да различава пукота на една пушка от друга, а аз бях чувал твърде често гласа на тази безпогрешна кентъкийска карабина, за да не го позная незабавно. Стана ми ясно, че в дързостта си моят приятел дебнеше около джума и търсеше мишена за своите куршуми. Нямаше съмнение, че двамината, застреляни от него, бяха от хората, оставени на пост от Хеджан Бей. Ако не променеше посоката, в която предполагаш, че се движи, то англичанинът би трябвало да мине съвсем близо край мястото, където се намирахме ние, а в такъв случай се налагаше да се пазя от него също като разбойника до мен, защото нямаше как да не ме помисли за негов другар.

В този момент се разнесоха стъпки от двама души, които се приближаваха. Между дюните се появиха два широки бурнуса. Постът се връщаше с още един човек, който незабавно пристъпи към мен и започна да ме оглежда, доколкото му позволяваше тъмнината.

— Селям лейлет — нека нощта бъде щастлива за теб! — поздрави той. — Ти ли желаеш да говориш с Хеджан Бей?

— Да. Ти ли си предводителят на джума?

— Не. Бея няма да изостави своя керван, докато не си отиде Удушвача, който дебне около него. Каква вест му носиш?

Значи главатарят на разбойниците се страхуваше от Пехливан Бей и беше останал при своите хора под претекста, че иска да ги закриля.

Много ми се щеше още сега да се срещна с Бея, но тъй като знаех, че Емери е наблизил, предпочетох на първо време да се присъединя към него.

— Трябва да говоря с Хеджан Бей, а не с теб. Защо се крие? Нима страхът от Удушвача е причината да му се схванат краката?

— Внимавай какво говориш! Нашият предводител не знае що е страх. Той властва над всички шилуги и амазиги (Свободни мъже. Б. нем. изд.) в пустинята, а аз съм мюдирът (В случая водач, началник. Б. пр.) на джума. Покажи ми аламата!

— Ето го! — отвърнах аз, като отстъпих назад и се прицелих с пушката си в него. — Щом си мюдирът на този джум, тогава върви преди него в геената!

Канех се да натисна спусъка, ала от изненада и тримата мъже стояха пред мен толкова слисани и беззащитни, че свалих пушката.

— Човече, да не полудя?.- попита ме мюдирът, след като се посъвзе с тон, който изразяваше безкрайното му учудване. — Ти притежаваш алама, а ме заплашваш със смърт! Да не би да искаш куршумът ми да пониже сърцето ти?

— Разбойнико, нима моят куршум нямаше да те изпревари? Нима уплахата не парализира цялото ти тяло така, че ти не можеше да се помръднеш? Знай, че преди още да успееш да вдигнеш кремъклийката си, и тримата ще станете плячка на смъртта. Бея се страхува от Удушвача. Тогава нека ти кажа, че аз съм брат на Пехливан Бей, който ще унищожи джума до последния му човек!

Той ме зяпна така, като че действително ме смяташе за умопобъркан.

— Аллах акбар — Бог е велик! Той може да дава разум и да го отнема, когато си поиска. Но пророкът заповядва да щадим лудите. Ела, последвай ни!

— Пътищата ни са различни. Моят води към Ал каср, а твоят — право в ръцете на смъртта.

— Умът ти е помрачен като нощ без звезди. Какво ще правиш в Ал каср?

— Умът ми е бистър и ясен като слънчев ден, който разкрива пред теб всичко. Аз не съм мюсюлманин, а християнин, и отивам в Ал каср, за да освободя френеца, когото държите в плен.

— Ти си гяурин и имаш алама? Умри, предател такъв!

Той вдигна пушката си, но моята карабина изгърмя и негодникът рухна на земята. Вторият изстрел улучи единия от постовите, а револверен куршум просна и другия, преди още някой от тях да беше успял да използва оръжията си. Бях постъпил честно и не ги бях убил, преди да им кажа, че съм техен неприятел.

Едва що бяха заглъхнали трите изстрела, когато нейде наблизо се разнесе силен глас:

— Хелоу — и — о — о!

Това беше викът, който надавахме с Емери винаги когато се скитахме разделени през гората или из саваната.

— Хелоу — и — о — о! — отговорих му, без да ме е грижа нито за Хеджан Бей, нито за неговия джум.

Повторихме вика още няколко пъти, докато се приближавахме един към друг, и най-сетне се изправихме лице в лице в сърцето на

Сахара, както си бяхме обещали преди време в Щатите да се срещнем пак в Африка.

Той сложи ръце върху раменете ми и ме погледна в очите.

— Welcome in the Sahar! (Добре дошъл в Сахара! Б. пр.) — поздрави ме най-сетне Емери, като радостно ми стисна ръката.

Този израз на сърдечни чувства бе за него напълно достатъчен.

Не последва никакъв въпрос за нещо минало. Настоящото изцяло бе погълнало вниманието ни.

— Зареди! — каза той по своя лаконичен маниер.

И наистина в радостта си за пръв път бях допуснал непредпазливостта да забравя тази задължителна мярка. Веднага наваксах пропуснатото.

— Три изстрела — три разбойника, нали? — попита той.

— Да.

— А аз само двама. Къде ти е бивакът?

— Спрял съм с един кафила на десет изстрела оттук.

— Колко е голям?

— С мен са осемнайсет, като броя и двамата си слуги, един тебус и един немец, на когото изцяло мога да разчитам.

— Кабирът е човек на Хеджан Бей, нали?

— Да. И той, и шейхът ал джемали са мъртви. Ти защо ми определи среща в Баб ал Гуд?

— Защото няма съмнение, че някъде наблизо разбойниците имат таен склад. Всеки джум се завръща там.

— Знам къде е свърталището им. То е в някакъв каср, а там ще намерим и Рено.

Хладнокръвният и сдържан англичанин все пак извика от изненада:

— Ти го знаеш, а аз не, макар да се скитам от толкова време наоколо, докато ти току-що пристигаш!

— Успях да го изкопча от кабира, който ми имаше доверие, защото притежавам аламата на Бея.

— Ти имаш неговия знак? Кой ти го даде?

— Самият той. Застрелях лъва, който го беше затиснал с лапите си.

— Убил си лъв? Ловджийската му кръв кипна.

— Един лъв и двойка черни пантери. Ще видиш кожата им.

— Pshaw! (Възклицание, изразяващо пренебрежение и неодобрение, Б. пр.) Та нали не са мои! Ами къде срещна Бея?

— В подножието на планините Аурес.

— Невъзможно. Той е в Гуд!

— Те са двама братя.

— А-а! И къде е сега другият?

— Мъртъв е.

Накратко му разказах най-важното.

— Приятелю, ти имаш направо нечовешки късмет! — недоволно измърмори той, след като свърших. — Напред, първо трябва да очистя и аз трети бандит и после ще видим какво ще правим по-нататък!

— Колко души наброява джумът?

— Рано сутринта бяха четирийсет и трима, а сега, като извадим петима, остават трийсет и осем.

— Къде са твоите спътници?

— Съвсем наблизо. Обикалям сам около джума, а после се присъединявам към тях. Умира всеки пост, на който се натъкна.

— Но защо само постовете? Ако искаш, още днес ще спипаме целия джум.

— Well, тогава искам!

— Ела!

Повървах още малко напред и спрях. Ако наблизо се намираше още някой пост, то можех да очаквам, че щеше да се отзове на уговорения сигнал. Сложих длани около устата си и имитирах дълбоките звуци „ом-му, ом-му“, издавани от хиената.

Не се бях излъгал, защото недалеч от нас се разнесе същият зов.

— Чакай ме тук! — наредих на Емери и продължих нататък. Срещу мен бавно се зададе някакъв арабин.

— Къде е Хеджан Бей? — попитах го аз.

— Ти ли си кабирът? — отговори ми той с въпрос.

— Да — кимнах аз.

— Пази се от Пехливан Бей! Ти не чу ли изстрелите му?

— Чух ги, а дори видях и него самия. Той уби трима мъже на джума, които стояха близо до мен. Кажи го на Бея! Трябва да говоря с него.

— Защо си спрял кервана не на определеното място? — продължи да ме разпитва той.

— Нима мога да го заведа там, където се намира Пехливан Бей?

— Прав си. Чакай тук!

Той се отдалечи, но скоро се върна. Очаквах нещо подобно. Арабинът ми каза:

— Опиши ми пътя до кервана! След като Удушвача се отдалечи, джумът ще дойде.

Показах му с ръка посоката.

— Ей там сме спрели, на двайсет пъти по-голямо разстояние от това, на което бие кремъклийката ти.

— Колко мъже има този кафила?

— Седемнайсет, изтощени от жажда и преумора.

— Ти разговаря ли с мюдирата?

— Да. Куршумите на Удушвача убиха и него, и още други двама, както стояха до мен.

— Тогава слави Аллаха и му благодари, че си се отървал! Върни се и остани буден, за да чуеш, когато пристигнем!

Този пост сигурно беше някой нов член на бандата, понеже не познаваше кабира. Върнах се към Емери и го последвах настрани между дюните. Там се намираха неговите мехари, пазени от слугата му и водача. Заведох ги при кервана. Хората бяха чули изстрелите и се тревожеха за мен.

— Хамдулиллах — слава Богу, сихди, че се връщаш! — обади се Хасан Велики. — Чух пет изстрела и си помислих, че Хеджан Бей те е убил петкратно.

— Сихди Емир, Пехливан Бей! — извика тебусът веднага щом зърна англичанина.

При този вик всички керванджии със страхопочитание и боязън отправиха погледи към високата фигура на моя спътник.

— Да, хора, този ефенди е Пехливан Бей, чиито куршуми кажиречи изядоха джума. Скоро разбойниците ще дойдат, за да ни нападнат. Пригответе се да ги посрещнем! — заповядах аз.

Тази вест предизвика голямо вълнение. Въоръжените до зъби хора се държаха като овце, които очакват идването на вълка, и само с помощта на компаса успях поне донякъде да им вдъхна кураж и самоувереност. Най-силно възмутен от тяхното поведение беше Хасан.

— Аллах акбар — Бог е велик, той дава на храбреца мъжко сърце, а на героя — челичен юмрук — викна им той с гръмовен

глас. — Ала вие сте като бълхи, на които, покажеш ли им пръст, побягват с огромни скокове. Не ви ли казах, че се наричам Хасан ал Кебир и Джесар Бей, Удушвача на хора? Е, добре, тогава защо се страхувате? Страхувайте се от мен, а не от разбойниците, чиито мяса ще изям и чиято кръв ще изпия като мериса и вода, подправена със зибиб!

— Дръж си устата затворена! — предупреди го щафелщайнецът.

— Самият ти си истински забиб и джумът ще те изгълта, като остави от теб само голямата ти уста, с която няма да могат да се справят и десет хиляди мъже. Започне ли стрелбата, тогава ми се ще да те видя къде ще се свреш!

— Мълчи! — избухна охуленият Хасан. — Аз съм кабаш от ферката ен Нураб, а ти си само Юсеф Ко ер дарб и твоите прадеди имат същото име като теб. Ти знаеш ли какво представлява един хаджия, един поклонник, посетил Мека? Аз съм бил два пъти в Мека, града на Пророка, веднъж в Медина, прославения, и съм се молил в Джида, където е погребана Ева, майката на човечеството — петстотин стъпки дълга и дванайсет широка. Ами ти какво си направил и на кое богоугодно място си бил? Ти си един френец, който яде свинско месо и който трябва да пътува през земите на правоверните, когато поиска да види страната на Пророка. Щеше да постъпиш по-умно, ако си беше останал в Ка ал брун. Затова си затваряй устата и мълчи!

— Машаллах, мътните го взели, ама колко го е яд тоз' тип, че не може като мен да яде пушена шунка и свински бабек! Но затуй пък пие Ма ал Зат, което ще рече сок от крастави жаби и гущери, и се надува като хипопотам. Вярно, не съм бил в Мека или в Медина — обърна се той на арабски към Хасан след това енергично баварско словоизлияние, — но ако си мислиш, че си нещо по-добро от някой християнин от Калтенбрун, така ще те цапардосам право във физиономията, че тя ще стане триж по-дълга и по-широка от твоята петстотинстъпкова майка на човечеството в Джида!

Този път храбрият кабаш предпочете да си замълчи.

След кратко съвещание между Емери и мен решихме да поставим разбойниците между два огъня. Затова се разделихме. Присъствието на Пехливан Бей сигурно би окуражило керванджиите. По тази причина той остана при тях, докато аз и неговите спътници заедно с тебуса и моя сънародник, тоест всичко на всичко петима

души, поехме между дюните, за да се скрием там, да изчакаме джума и да го нападнем в гръб.

Изглежда нашите изстрели здравата бяха сплашили Хеджан Бей, защото измина твърде дълго време, преди да доловим първите леки шумове от приближаващите се разбойници.

Двама от тях се промъкваха пред другите като разузнавачи, а останалите ги следваха на известно разстояние. Сенките им пробягнаха покрай нас, без някой да ни забележи, макар че се намирахме съвсем наблизко. Двамата съгледвачи обиколиха бивака на кервана, но там цареше такава тишина и такова спокойствие, че изглежда всичко живо отдавна вече спеше. После разбойниците се скупчиха на едно място, за да чуят заповедите на своя предводител. Несъмнено това бе най-удобният момент за нападение. Така, събрани в гъста тълпа, те предлагаха дори и на лошия стрелец сигурна цел, а ако, от друга страна, веднъж ги допуснехме да влязат в бивака, то аз и тогава не се съмнявах в победата, но тя щеше да ни струва далеч повече жертви. Явно Емери бе на същото мнение, защото в този миг между шатрите се разнесе заповедническият му глас:

— Рррее! Стойте, убийци! Ей сега отмъщението и Пехливан Бей ще ви връхлетят. Мъже, огън!

В следващата секунда от двете страни на разбойниците проехтя по един залп. Три двуцевки изпратиха сред тях и втория си куршум, а после бързо грабнах карабината „Хенри“. Успях да стрелям само два пъти с нея, защото след това на полесражението не остана нито един противник. Емери, щафелщайнецът и тебусът се втурнаха срещу изненаданите нападатели, но скоро разбраха, че за тях не бе останала никаква работа, тъй като, щом първоначалната уплаха на разбойниците премина и Хеджан Бей видя колко много от хората му лежаха на земята мъртви или ранени, веднага проехтя неговият вик:

— Аллах инхал — Бог да ги погуби! Бягайте, спасявайте се!

Разбойниците на пустинята нападат пътниците само заради плячката. Ако опасността е твърде голяма, а самата плячка не си заслужава риска, то те се отказват от намерението си. На тях им липсва онази смелост, която се изявява и върши чудеса сама по себе си, съвсем независимо от някаква си печалба. При големия страх, който изпитваше всичко живо от джума, на разбойниците никой досега не беше оказвал никаква що-годе по-значителна съпротива. Този път

обаче една минута се беше оказала напълно достатъчна, за да бъдат обърнати в бягство. Всяващите ужас мъже на Хеджан Бей изчезнаха между дюните, без на някой от нашите хора да падне и косъм от главата.

Оставихме ги да избягат, без дори и да помислим да ги преследваме, понеже бяхме сигурни, че пак щяхме да се срещнем с тях. Керванджиите нададоха оглушителни победни крясъци, а тебусът с безмълвна ярост се нахвърли върху ранените, пренасяйки ги в жертва на своето отмъщение.

— Машаллах, мътните го взели! Ама че сражение! — недоволстваше щафелщайнецът. — И тия за кви ми се пишат? Разбойници ли били? Да имат да вземат! Негодници са те, които заслужават да ги нашибаш с камшик! Човек се зарадва веднъж, че ще падне хубав тупаник, а остава да се облизва като някой котарак, който е изпуснал птичето. Ама щом джумът пак ми падне, тогава хич няма да вземам пушката, ами направо ще се нахвърля върху тях с юмруци!

Ето че завесата на входа на моята шатра бе отметната настрани и навън се показва една глава, която предпазливо се огледа наоколо, за да види какво е положението на нещата. После подир нея се измъкна дълго и огромно тяло, което с бърз скок се озова сред ликуващите мъже.

Беше Хасан, който още при появяването на враговете ни беше пропъзлял в шатрата и се беше скрил на сигурно място.

— Хамдулиллах — слава на Бога, който ни даде силата да съкрुшим неприятелите си! — успя да надреве той гласовете на останалите. — Ние ги посрещнахме като герои, а те избягаха като фусти. Нашите погледи ги изплашиха и краката им ги спасиха от нашата дързост. Щом видяха Хасан ал Кебир, изпаднаха в ужас, щом зърнаха Джесар Бей, Удушвача на хора, започнаха да вият от страх. Неговите куршуми пронизаха сърцата им, а ножът му преряза техните гърла. Сега лежат мъртви на земята. Почитайте Аллаха, хвала и слава на Хасан ал Кабаши от ферката ен Нураб!

— Ще млъкнеш ли, страхливецо От ферката Заешко сърце? — отвърна му разяреният Йозеф Корндьорфер. — Амче кой се беше скрил ей там в шатрата? Добре видях как пропъзля под платнището й, ах ти, Страхлив Бей и Удушвач на Ма ал Зат!

— Каква е тази жаба, дето квака тук? — гордо попита кабашът. — Не е ли някакъв френец, който взема за истина всичко, каквото пише в Ал Китаб ал Мукадес? (Светото писание. Б. нем. изд.) Но аз съм мюсюлманин, който се моли според Корана. Ти не знаеш ли, че Адам е бил създаден в петък? А жена му е правена в събота, когато се пада и твойт рожден ден, ти жено, син на жена и братовчед на безброй фусты! Чува ли си някога кабаш да се е свирал в шатра по време на битка? Не убих ли аз десет разбойника, докато ти, гяурино, се криеше зад гърба ми?

Това бе вече твърде много за доблестния щафелщайнец. Той се нахвърли върху кабаша, за да го накаже заради лъжите му. Ала великанът се отдръпна с мощен скок и побърза да се скрие зад най-близката шатра, където бе последван от разгневения „братовчед на безброй фусты“. Изглежда Йозеф успя там да спипа Хасан Велики, защото се разнесоха онези тъй познати звуци, които може да предизвика една здрава длан при допира си с човешка буза. След няколко минути Корндьорфер се завърна с доволна физиономия. Хасан се появи след като измина доста време. Той пристъпи към мен, като си гладеше брадата.

— Сихди, ти си мъдър и справедлив. Какво заслужава един неверник, който удря правоверен?

— Заслужава да получи толкова удари, колкото самият той е раздал. Върви и му ги нанеси!

— Тогава му заповядай да стои мирно на едно място!

— А ти стоя ли мирно?

— Не! Отбранявах се храбро, както подобава на правоверен.

— Ами тогава и той има право да се отбранява, както подобава на френец.

— Заповядай на някой друг да му нанесе ударите! Не ми е на мен това работата, защото не съм палач, който изпълнява волята на закона.

— Нима Джесар не означава палач (В случая думата за удушвач има значение и на палач. Б. пр.) и нима самият ти не се наричаш Джесар Бей, най-главният сред палачите? Върви и направи каквото ти казах!

— Сихди, ти си строг съдия, но аз съм милостив и състрадателен и ще му опростя наказанието, защото ръката ми е толкова тежка, че сигурно ще го смаже!

С гордо вдигната глава той се оттегли.

През останалата част от нощта нямахме възможност да предприемем каквото и да било срещу разбойниците, тъй че след като изпратихме необходимите постове по местата им, ние легнахме да спим. Преди това обаче седнахме двамата с Емери, за да си разкажем досегашните преживелици и да съставим план за действията си през следващия ден.

Той беше за незабавното преследване на джума, обаче аз предложих да се отправим към Баб ал Гуд и оттам да тръгнем за Ал каср, където разбойниците съвсем сигурно щяха да отидат. Най-сетне англичанинът се съгласи, защото несъмнено и за него, както и за мен бе много важно възможно по-скоро да освободим Рено. Керванджиите веднага бяха ограбили мъртвите разбойници. Благодарение на победата ни те бяха станали по-смели и по-решителни и затова изявиха готовност да ни последват.

Времето до зазоряване премина спокойно. Скоро тръгнахме на път.

Понякога се случва камилата на някой пътуващ през пустинята да спре на дадено място, което с нищо да не се отличава от околността, и никой да не е в състояние да я помръдне оттам. А когато пътникът слезе, за да се огледа, забелязва, че пясъкът е влажен и че колкото по-надълбоко се копае, толкова по-влажно става, докато най-сетне на дълбочина от няколко стъпки той се натъкне на вода. Дивите туареги пазят такива кладенци в дълбока тайна. Те ги закриват с кожа, която затрупват с пясък така, че мястото по нищо да не се отличава от околността. Този водоизточник им дава възможност да издържат дълго в пустинни затънтени райони, откъдето могат колкото си искат да предприемат своите скитнически набези и пак да се връщат там.

Точно такъв кладенец открихме и ние. Животните ни получиха възможност да се освежат и тъй като предишния ден ни бяха паднали като плячка няколко камили, ние можехме да намалим товарите на останалите животни. В резултат на това този ден яздохме вече с желаната бързина и успяхме да стигнем до Баб ал Гуд малко след падането на нощта.

Хаосът от разхвърляни във всичките посоки дюни ставаше все по-голям, а камилите трябваше да газят в нажежения пясък почти до коляно. Но в Баб ал Гуд попаднахме на цяло стълпотворение от скали,

камъни и пясък, което в нощния мрак изглеждаше още по-зловещо. Откъм запад към каменните маси на Серира напиреха високите разбунени вълни на Морето от дюни и като някакъв страшен прибой, който сякаш заповедта на някой могъщ дух беше вкаменила наред най-силното им вълнение, дюните като че се разбиваха във високите отвесни „крайбрежни“ скали на каменната пустиня, която не бяха успели да залее. Едва дневната светлина бе в състояние да ни разкрие всички подробности на тази битка между пясъците и скалите. Но даже и в тази безнадеждна пустош добрият Бог се беше погрижил да има един от по-горе описаните кладенци. Тебусът го беше открил и той ни заведе при него. Там опънахме шатрите си.

На следващото утро посетихме Баб ал Хаджар — най-страшната част от Баб ал Гуд. Тя носеше името си Порта на камъните с пълно право.

Дали тук, на това място в пустинята титаните от праисторическите времена не бяха струпвали скали върху скали, за да щурмуват небето на Юпитер? Или пък великани бяха съградили огромен замък, чиито зъбери са искрели между звездите, но разядени от хилядолетията, зидовете им са се пръснали из пустинята, като е останала да стърчи само портата, под чийто свод се бяхме спрели сега, подобно на джуджета пред огромна катедрала? Две могъщи колонии, високи по неколкостотин стъпки, изградени от грамадни каменни блокове, се издигаха към небето, като високо горе се накланяха към друга и допирайки се, образуваха островърха арка, каквато човешка ръка не беше способна да създаде. Отделните каменни късове бяха силно разядени от различните атмосферни влияния. Както изглеждаше, те едва се крепяха един върху друг и все пак Портата имаше достатъчно здрав вид, за да издържи още столетия.

Ето това беше Баб ал Хаджар, през която според сведенията, получени от кабира, минаваше пътят ни за Ал каср.

Яздехме бързо на изток. Лека-полека пясъчната пустиня се изгуби и отстъпи място на една от онези каменисти равнини, които, понеже са осеяни с хаотично разхвърляни скалисти късове, са наречени от арабите с името „уар“. Тук нямаше дълбоки пясъци да ни пречат и затова напредвахме по-бързо, отколкото през миналия ден. Както изглеждаше, теренът постепенно се изкачваше и привечер пред нас изплува верига от хълмове, чиито масиви от джир (Гипс, вар. Б.

нем. изд.) отдалеч ни посрещнаха с ослепителната си белота под лъчите на залязващото слънце.

— Сигурно това е Джебел Серир, за която спомена кабирът — казах аз.

Емери кимна.

— Well, времето съвпада.

Продължихме да яздим, приближавайки се все повече до планинските възвишения. Извадих далекогледа си и Емери направи същото.

— Ал каср! — обади се той след минута-две, сочейки с дясната си ръка към средата на веригата от хълмове, която точно пред нас се извиваше и разширяваше във формата на подкова.

Аз също различих високите зидове, които се издигаха там. Както по всичко си личеше, това бяха лишени от всякакви прозорци останки от подобна на замък постройка, издигната там преди много, много години. Те бяха едно ново доказателство, че по-рано някои части от пустинята съвсем не са били тъй безлюдни, както сега, когато човешката цивилизация отново трябва да подеме прекъснатата борба с неплодородната земя.

— Може ли и аз да погледна през тръбата, господине? — попита щафелщайнецът. Подадох му го.

— Сихди, дай и на мен туй нещо! — помоли се Хасан. — Искам да видя какво има вътре!

Усмихнато изпълних и това желание, като нагласих пред окото му далекогледа във въпросната посока.

— Аллах акбар — Бог е велик, сихди, но ти си най-великият измежду мъдреците на земята, защото в твоята тръба има скрит един толкова огромен каср, че в него ще има място и за хиляда души!

Далекогледът тръгна от ръка на ръка. Възгласите на удивление следваха един подир друг и бе съвсем очевидно, че добрата ни репутация сред арабите неудържимо нарастваше.

— Ще забележат идването ни от Ал каср — подхвърли Емери.

— Засега все още не могат да ни видят. Впрочем ще трябва да се отклоним от досегашната си посока.

— Защо? Изкачването сигурно става от тази страна.

— Кабирът спомена за подземни стъпала, които водели към някакъв шот. Но ето че оттук не виждам нито шот, нито каквато и да

било друга вода. Следователно, сигурно се намира от другата страна на възвишението.

— Правилно. Ще заобиколим хълма!

Свърнахме надясно. От деня не беше останало кой знае колко много, а ние трябваше да стигнем до някакъв резултат още преди настъпването на нощта. Затова пришпорихме животните до предела на възможностите им. С удвоена бързина те ни понесоха около планинското възвишение, а както забелязахме, това не беше особено трудно, защото тук веригата от хълмове бе на много места просечена от клисури и проломи. Когато стигнахме приблизително до средата на заобиколния ни път, видяхме тясно дефиле, по което несъмнено се налагаше да свърнем. Навлязохме в него и не след дълго стигнахме до една котловина, разположена сред планината. По-голямата част от дъното ѝ беше заета от солено езеро, което бе пълно с вода, понеже слънчевите лъчи почти не стигаха до него и то не можеше да се изпарява толкова бързо като водата в откритата Сахара. Скалите, образуващи стените на котловината, се издигаха отвесно към небето и горе, точно срещу нас, съзряхме да стърчи Ал каср. .

— Много тежък терен! — промърмори Емери.

— Няма как да преминем отсреща, без да ни забележат.

— Ще успеят най-много един или двама, които умеят тайно да се промъкват.

— Невъзможно е да останем да чакаме тук до падането на нощта. Аз ще се опитам.

— Well — аз също!

Слязохме от седлата и наредихме на останалите да се оттеглят в клисурата, за да не могат да ги забележат от Ал каср. Тъй като Корндьорфер предполагаше, че ще се изложи на опасност, пожела да ме придружава. Струваше ми доста усилия да го накарам да ме чака заедно с другите. А добрият, послушен Хасан остана без никакви възражения.

По скалистите стени на котловината се намираха достатъчно издатини и цепнатини, които при нужната предпазливост ни предлагаха добро прикритие. Придвижвахме се напред, като ту бавно пълзахме, ту като правехме бързи големи скокове и най-сетне се добрахме до тесен и дълбок процеп, врязващ се в скалата точно под

каср. Сигурно от тази цепнатина започваха скритите стъпала, които водеха нагоре. Нямаше друга възможност.

Навлязохме в процепа и видяхме, че предположението ни се потвърждава, защото все още не бяхме вървели кой знае колко през тесния проход, когато открихме в скалата нисък, подобен на врата отвор, от който започваха стъпала, водещи право нагоре.

— Качваме се! — подкани ме Емери.

— Още не! — възпротивих се аз. — Първо трябва да разберем накъде води тази цепнатина.

— Well, значи давай нататък!

Продължихме напред, но процепът скоро задънваше в скалите. Там, където свършваше, пред очите ни се разкри неочаквана гледка. Видяхме няколко стъпки висока купчина от човешки черепи и кости, по които имаше съвсем ясни следи, че са били оглозгани от хиени, чакали или пък от лешояди. С тях се смесваха парцали от различни разпокъсани дрехи, а няколко увиснали дрипи по острите ръбове на скалите над нас ни обясниха по какъв начин костите бяха попаднали тук. Несъмнено на това място Хеджан Бей ликвидираше осъдените на смърт хора, като ги блъскаха горе от скалата в зейналия под тях процеп — нещо, което явно ставаше не дотам рядко, защото преброихме повече от двайсет черепа.

— Такава е участието на неговите пленници! — прошепна Емери.

— А може би и на собствените му хора, които са се провинили в непокорство. Мисля, че това няма да се повтори повече.

— Точно така, освен ако не му се удаде и нас самите да блъсне горе от скалата.

— Сигурно няма да успее, защото и десет такива Хеджан Бейове не струват колкото един-единствен вожд на сиусите. Хайде сега към стъпалата!

Върнахме се пред отвора в скалата.

Изглежда тук някога е имало силно земетресение, което не бе останало без последици за скалата. Процепът, използван от нас, бе навярно резултат от него. Отворът, в който навлязохме, както и стръмният коридор, водещ нагоре, очевидно не бяха дело на човешка ръка, а бяха създадени от природата. Само стъпалата бяха направени допълнително от хората.

Всеки миг можехме да очакваме да се натъкнем на някой от разбойниците, който отиваше да вземе вода. Затова много предпазливо и съвсем безшумно се изкачвахме пипнешком нагоре. Проходът беше толкова тесен, че се налагаше да вървим един подир друг. Следователно при евентуална среща с врага не бе възможно да си помагаме, но пък това се компенсираше от обстоятелството, че и срещу нас имаше място само за един-единствен човек. Тъй като стъпалата имаха съвършено различна височина, едва след продължително и много трудно изкачване успяхме незабелязано да стигнем до горния край на „стълбището“.

При липсата на дървен материал в пустинята не очаквахме да се натъкнем на врата, но въпреки това заварихме входа затворен. Пред него имаше голям къс скала, който, както се установи след нашия оглед, с помощта на някакво невидимо за нас съоръжение можеше да се отмества навътре. Напразни останаха всичките ни усилия да го отстраним.

— Сега какво? — попита Ботуел. — Трябва да влезем вътре!

— Или да щурмуваме Ал каср отвън.

— Само в краен случай. Не ни е известен броят на оставените тук хора и освен това, макар че яздихме бързо, Бея все пак би могъл вече да е пристигнал с джума си. За предпочитане е да използваме хитрост, а не сила.

— Тогава аламата ще помогне и в този случай.

— Аха! И как?

— Нощта все още не е паднала, а моята хеджина е бърза. Ще вляза в замъка и ще отворя отвътре.

— Твърде опасно е, my dear!

— Не чак толкова, колкото изглежда. Или мислиш, че би трябвало да се страхувам?

— Pshaw! Но нима можеш да знаеш с какви обстоятелства ще се сблъскаш и какви пречки те очакват?

— Разполагам с парчето корал и с моите хубави оръжия!

— Well! Но ще дойда с теб!

— Няма как! Нима искаш да оставиш нашите хора без предводител?

— Вярно! Тези араби са толкова неспособни да се оправят, че човек не може да разчита на тях.

— Корндьорфер ще ме придружи.

— Добре, нека рискуваме! Но ти казвам, че ако само те докоснат с пръст, ще направя на кайма и Бея, и цялата му разбойническа сган.

— Не ми се вярва да ти се наложи. До полунощ ще съм разубедил всичко. После заедно с нашите хора ти ще се изкачиш по стъпалата и аз ще ви пусна да влезете.

— Ами ако не успееш?

— Тогава предоставям на теб да решиш как да действаш. За подобен случай не мога да дам предварително никакви указания.

— До един часа ще чакам тук. Не отвориш ли дотогава, час по-късно ще бъдем пред замъка и ще ти дам знак, като имитирам вика на кукумявка. Не дойдеш ли и тогава, ще приема, че се намиращ в опасност и ще нахлуя в Ал каср. Хайде, ела!

Слязохме по обратния път и живи и здрави се добрахме до нашите хора. Когато тебусът разбра, че заедно с Корндьорфер се каня да отида в замъка, ме помоли да му разреша да дойде с нас. Бях принуден да му откажа. Той беше преследвал джума и неколцина от разбойниците го бяха виждали. Следователно бе твърде възможно някой от Ал каср да го познае, което несъмнено щеше да постави успеха на плана ни под въпрос.

Възседнах моята бишарина, а Йосеф взе една от мехарите на Емери. После бързо поехме обратно по пътя, по който бяхме дошли. След като завихме покрай единия край на „подковата“, ние се насочихме право към замъка.

Тъкмо когато стигнахме до високия му открит вход, слънцето потъна зад западния хоризонт. Въпреки че до този момент най-старателно бяхме оглеждали зидовете на старата постройка, ние никъде не зърнахме жив човек и все пак с доста голяма сигурност предпологах, че са забелязали идването ни. Тъкмо се канехме да преминем през входа, когато иззад неговите странични подпорни стълбове изскочиха четирима мъже и насочиха към нас дългите си кремъклийки.

— Рррее — стой! Какво търсите тук?

— Ние сме пътници, нямаме нито храна, нито вода и искаме тази нощ да останем при вас и да си купим всичко от каквото се нуждаем.

— Как стигнахте дотук и кой ви каза, че тук живеят хора?

— В равнината забелязахме следите от вашите животни. Пуснете ни да влезем вътре!

Те си размениха въпросителни погледи, а после единият от тях, чиято физиономия не вдъхваше никакво доверие, ни каза:

— Тогава елате!

— Давате ли ни подслон в името на Пророка?

— Ела, ела!

Ние бяхме открили свърталището им и не биваше да излезем живи от Ал каср. Това си личеше съвсем ясно от израза на лицата им. Обаче аз се чувствах уверен в себе си и за да ги изпитам, продължих с въпросите си:

— Защо не ми отговори?

— Казах ти да влизаш!

— Ще ме закриля ли Коранът при вас?

— Да не би да ни смяташ за разбойници, които избиват гостите си?

— Все едно какви сте! Но не ни поздравихте и ние ще се върнем!

Обърнах моята камила и пушките им веднага пак се насочиха към нас.

— Стой, оставате тук! В този замък живее Хеджан Бей. Никога вече няма да видите Сахара!

Изобщо не посегнах към оръжията си.

— Ти спял ли си, та ме заплашваш? Не виждаш ли пушките ни? Или си мислиш, че само си играем с тях? Не познаваш ли животното, което яздя? Аллах ти е дал очи, ала те нищо не виждат!

Едва сега те познах моята хеджина.

— Бишарината на Бея! Кой ти я даде?

— Самият той. Спасих го от лапите на лъва, когато далеч от тук, на север чакаше завръщането на Махмуд Бен Мустафа Абд Ибрахим Якуб Ибн Башар, когото беше изпратил в града на френците. Ето, вижте неговия алама!

Това дълго добре познато име, както и коралът, изглежда, ги убедиха, но все пак лицата им останаха мрачни.

— Ти от кое племе си?

— Аз съм френец.

— Значи неверник? Какво правиш в пустинята?

— Дойдох на гости на Бея, с когото трябва да поговоря.

— Добре, тогава остани! Нищо лошо няма да ти се случи, докато той се върне.

Накарах камилата си да коленичи и слязох от седлото. Йозеф направи същото. Самотен лешояд се рееше над Ал каср, описвайки широки кръгове. Дали предчувстваше, че щеше да ни намери като готова храна в процепа на скалата? Взех Мечкоубиеца и го застрелях. За кремъклийките на разбойниците това бе нещо невъзможно. Те се смаяха и точно това бе моята цел.

— Вашите уста не благоволиха да ни кажат едно „селям“. Пазете се от моя поглед и от моя куршум!

— Ти имаш знака на Бея, а ни заплашваш? Откраднал си го! Умри, гяурино!

При тези думи той вдигна пушката си и я насочи към мен, но моят револвер го изпревари. Нямаше нужда да натискам спусъка повече от два пъти, защото куршумът на Корндьорфер улучи третия, а прикладът му повали четвъртия на земята.

Незабавно заредихме оръжията и зачакахме да видим дали нямаше да се появи някой нов неприятел, но в двора не се показва жива душа. Нима Хеджан Бей беше оставил само четирима мъже да охраняват Ал каср? Никак не беше чудно, като се има предвид колко затънтен беше този край, а оттам и колко сигурно бе това място. Трябваше да претърсим постройката.

Вътрешността на порутения замък беше по-добре запазена, отколкото човек можеше да предположи при неговия външен вид. Пред нас се откри обширна зала с множество носещи колони, а, както изглеждаше, от нея се влизаше в няколко други помещения. След като видяхме, че залата е празна и в нея нямаше никой, ние се отправихме към околните стаи, за да претърсим и тях. Те нямаха врати и също бяха празни. После през един заден изход се озовахме във втори двор. Сигурно постройката е била издигната през осми век, по времето, когато могъщите уелад муса са нахлули в Серира. Наканих се да изляза на този двор, но в същия миг Корндьорфер ме улови за ръката.

— Чакайте, господине! Ей там, зад оназ' колона не се ли е изправил също някакъв негодник? Той е с гръб към нас и още не ни е забелязал.

Но преди да успея да му отговоря, разбойникът се обърна към нас. Още в следващия миг оръжието му блъвна пламъче и куршумът

одраска ръката на Йозеф.

— Машаллах, колко непредпазлив е този тип! Като нищо можеше да ме застреля!

С тези думи щифелщайнецът прекоси двора с големи скокове и сграбчи човека за гърлото. Бързо го последвах и пристигнах навреме, за да му попреча да го удуши.

— Пусни го! Може би ще ни е полезен.

Йозеф махна ръката си от гърлото му, но продължи здраво да държи разбойника.

— Защо стреляш по един гост на Хеджан Бей? — попитах го аз. Вече ми беше ясно, че освен него в замъка нямаше никакви други хора. Преди да отговори, човекът си пое дълбоко дъх.

— Гост ли? А къде са хората, които ви очакваха? Чух изстрели. Кой сте вие?

— Я виж този алама! Колко души има в замъка? Докато се върне Беят, сме само петима.

— Лъжеш се! Тук си съвсем сам. Четиримата получиха от нас куршуми, понеже ни посрещнаха като врагове.

— Макар че имате корала, избивате хората на Бея. Кой сте вие?

— Аз съм братът на Пехливан Бей и съм дошъл, за да взема френеца, когото държите тук в плен. Къде е той?

— Не казваш истината! Нима е възможно един човек да е брат на призрак?

— Попитай самия Удушвач! Той ще дойде веднага щом го повикам. Къде е френецът?

— Няма да ти кажа.

— Тогава сам ще го намеря, а ти ще трябва да умреш!

— Бея ще отмъсти за мен!

— Той не може да отмъсти за теб. Пехливан Бей го победи и уби шестнайсет от неговите хора. А също и братът на Хеджан Бей е мъртъв, и то заедно с вашия мюдир, кабира и шейха ал Джемали на онзи кафила, който очаквате да пристигне. Ако не ми се подчиниш, геената ще погълне и теб.

— Докажи ми, че казваш истината, и тогава ще направя каквото пожелаеш.

— Ела! Ще ти покажа Удушвача.

През едно срутено място на зида излязох навън и се приближих до самия край на котловината. Озовах се точно срещу процепа в скалите, където се намираше Емери. Човекът, чиито оръжия бях взел, колебливо ме последва.

— Хелоу — и — о — о! — извиках надолу и Емери веднага се показва. — Изкачете се горе!

— Всичко наред ли е?

— Ал каср е мой!

Ето че и керванджиите се показаха и нададоха ликуващи викове. Все още бе достатъчно светло, за да се види ясно всичко, което се разиграваше долу.

Емери остави животните при шота под надзора на трима души, между които беше и исполинът Хасан. Другите се насочиха към входа в скалите, откъдето започваха стъпалата.

— Виждаш ли, че говоря истината? Ще се подчиняваш ли?

— Да, ефенди.

— Тогава отмести камъка, който е пред стълбите!

Разбойникът влезе под един свод, откъдето донесе факел от финикови влакна. След като го запали, той хлътна в тъмната порта, пред която беше стоял на пост, когато го забелязахме за пръв път. Стъпалата ни отведоха надолу до някакво подземно помещение, натъпкано до тавана с какви ли не стоки. Явно Хеджан Бей беше складирал тук своята плячка. В най-отдалечения ъгъл се виждаше каменен блок, поставен върху нещо като два валяка. Закрепени за зида въжета го държаха здраво прилепен към отвора.

— Тук са стъпалата! — обясни нашият пленник.

Стана ни ясно, че заради въжетата ние с Емери не бяхме успели да помръднем камъка. След като ги отвързах, аз отдръпнах блока настрани. Само след няколко минути всички керванджии се намираха в Ал каср. Набързо обясних на Ботуел как стоят нещата, а после пак се обърнах към пленника:

— Къде е френеът?

— Трябва ли да ти кажа? Заклели сме се да мълчим.

— Трябва! Ето тук е застанал Пехливан Бей, който ще ти поиска душата, ако не ни се подчиниш.

— Тогава елате!

В другия ъгъл на сводестото помещение имаше изсечена в скалата ниска, но дълбока ниша, която вместо с врата бе затворена с няколко бали стока. Вътре в нея, на твърдата гола земя лежеше човек, здраво овързан с въжета.

— Рено!

Светлината от факела падаше върху високата фигура на англичанина.

— Емери! — разнесе се силен ликуващ вик.

— Хайде, излизай, момчето ми, по-бързо!

След няколко енергични движения с ножа всички въжета паднаха и двамата приятели се прегърнаха.

След половин час на светлината на намерените факли бяхме претърсили вече целия замък. Тогава изпратихме един човек да доведе нашите животни, защото от пленника научихме, че джумът щял да заведе първо камилите си при шота и едва след това, използвайки стъпалата, хората му щели да се изкачат в Ал каср.

Неописуемо голяма беше радостта на освободения млад човек, който беше изгубил вече всякаква надежда за спасение. Просто не можеше да намери думи да ни благодари. Останахме до късно през нощта будни, за да си разказваме както страданията, така и радостите, които бяхме преживели. После спокойно легнахме да спим, понеже постовецете щяха да ни предпазят от всяка изненада.

Когато се събудих на сутринта и излязох на двора, неочаквано заварих тебуса зает с нещо ужасно. Още през нощта той беше убил разбойника и в момента се канеше да хвърли през бойниците окървавения му труп долу, в процепа на скалите. Накарах го да ми даде обяснения за постъпката си, но единственият му отговор беше:

— Ед дем б'ед дем, ен нефс б'ен нефс — кръв за кръв, живот за живот, сихди! Заклел съм се и трябва да удържа на думата си!

Животните ни бяха пристигнали и като се изпречи пред мен, Хасан Велики каза:

— Хамдулиллах — слава на Бога, сихди, че пак сме заедно, защото без мен ти щеше да... Аллах да погуби Бея! — сам се прекъсна той. — Виждаш ли го откъде се е задал?

И действително, долу през равнината се беше проточила върволица от араби. Вървяха пеша, следователно бяха изпратили камилите си при шота. Щяхме да ги изненадаме с неочакван прием.

Изпратих Хасан, от когото по време на схватката и без друго нямаше да имаме никаква полза, да се изкачи върху зида там, където се издаваше напред, за да наблюдава шота. Останалите приготвиха пушките си за стрелба. Заедно с щафелщайнеца се скрих зад голяма купчина срутили се камъни съвсем близо до входа. Никой от влезлите в Ал каср разбойници не биваше да се измъкне навън.

Нямаше нужда да чакаме дълго. Въпреки че отсъствието на петимата техни пазачи би трябвало да породи в арабите някакви съмнения, те влязоха в двора съвсем безгрижно. Когато стигнаха почти до средата му, срещу тях се появи Емери и с бавни крачки започна да се приближава. Разбойниците се стъписаха.

— Рррее! Аз съм Пехливан Бей. Нека джумът отиде в ада! Огън! Всички пушки изгърмяха.

— Хич няма да стрелям, а ще ги емна с юмруци! — извика щафелщайнецът, захвърли пушката си и заедно с Емери и тебуса веднага се озова сред най-гъстата тълпа на неприятелите. Моята карабина „Хенри“ не пусна никого да избяга през портата. За десетина минути станахме господари на полесражението.

Тогаваше разнесе гръмотевичният глас на Хасан:

— Аллах акбар — Бог е велик. Сихди, те идват заедно със животните и Бея също е с тях. Познах го по бронята!

Излязох навън. Долу камилите бяха нагазили с дългите си крака във водата, а край тях стояха трима мъже. Единият от тях беше свалил бурнуса си и ризницата му блестеше като чисто злато. Той се изми, отново наметна бурнуса и направи знак на хората си да го последват. Тримата се отправиха към отвора в скалите, откъдето започваха стъпалата.

— Той е мой, трябва ми жив! — извика Ботуел. — Скрийте се в залата!

Побързах да сляза долу в сводестото помещение, за да отворя входа откъм стълбите, а после пак се върнах горе.

Още миналия ден Рено Латреомон ме беше помолил да му дам единия от револверите си. Сега потърсих с поглед младия човек, но не го видях. Ето че вече се разнесоха стъпки.

Скоро в двора влезе Бея заедно с двамата си придружители. Изглежда тишината и липсата на всякакви хора му направиха впечатление и той се спря. Пред очите ми беше застанало точното

копие на човека, когото бях срещнал при планините Аурес и по-късно бях застрелял.

Бдителният му и изпитателен поглед обходи всичко наоколо, а от устата му се изтръгна вик на силна изненада.

Откъм колоната изскочи Рено и се втурна към него с револвер в ръка. Тъй като подозирах какво щеше да се случи, аз вдигнах двуцевката си и се прицелих.

— Чакай, остави го на мен! — помоли Емери, докато профучаваше покрай мен.

— Аз съм свободен! Умри, разбойнико! — извика Рено и стреля по Бея.

Куршумът от револвера отскочи от ризницата, а Бея незабавно сграбчи с лявата си ръка слабия французин и с десницата си замахна, за да го прониже с камата. Но не успя да изпълни намерението си, защото Емери го хвана отзад. В същия миг всички се втурнаха към тях. Другите двама разбойници видяха как стоят нещата и побягнаха обратно към портата. Ала не я достигнаха. Моите два куршума ги проснаха на земята.

Емери здраво държеше Бея в желязната си хватка.

— Познаваш ли ме, разбойнико? Аз съм Пехливан Бей. Върви при жертвите си!

Бея получи страхотен удар в главата, който го зашемети. После англичанинът го хвана и го занесе горе на зида, откъдето запокити убиеца долу, в дълбокия процеп, където бяха нахвърляни костите на убитите от Хеджан Бей хора. Така джумът беше унищожен до последния човек.

* * *

Две седмици по-късно ние бяхме оставили Серира зад гърба си, а пред нас се бе открила чудно красива гледка. Безброй палми поклащаха тъмните си перести корони върху стройните стволи, поръсени сякаш със злато от ярката слънчева светлина. Тези дървета се издигаха в една истинска градина от бледочервеникави прасковени цветове, бели бадемови пъпки и светлозелена свежа смокинова шума,

в която се носеше гласът на бюлбюла (Славей. Б. нем. изд.). Това беше оазисът Гат, където заведохме успешно нашия кафила.

След неколкодневен престой и керванджиите, и тебусът се сбогуваха с нас.

— Аллах да те закриля, сихди! — рече той на раздяла. — Ти направи богати хората на този кафила с плячката от Ал каср, но за себе си не взе нищо. Аз вече нямам синове, ала имам за теб една благословия. Отнеси я със себе си в страната на френците!

* * *

След още няколко седмици ние най-сетне влязохме в Алжир, където щастливото семейство Латреомон ни посрещна с неописуема радост. Хасан ни беше придружавал през цялото време, а и щафелщайнецът не искаше да се раздели с мен. Заедно с Емери, който заради мен промени първоначалните си пътешественически планове, той също тръгна за Германия, за да опита отново „пивкото“ питие на своята родина. За Латреомон и неговите близки сбогуването с нас бе особено болезнено, а също и брадата на храбрия кабаш ен Нураб издайнически потръпваше, когато ми каза:

— Сихди, ти си отиваш и ние няма да се видим повече, ала в Алмания ще мислиш с радост и гордост за Хасан Бен Абулфеда Ибн Хаукал ал Уарди Юсуф Ибн Абул Фослан Бен Исхак ал Дули и винаги ще го наричаш Хасан ал Кебир и Джесар Бей, Удушвача на хора, който заедно с Пехливан Бей ти помогна да убиеш Асад Бей и Хеджан Бей.

— И аз няма да те забравя, Хасане — обеща му Йозеф, — и ще разказвам в Алмания за Ма ал Зат Бей, Унищожителя на спирт!

— От твоя език капе отрова и никой няма да ти повярва, защото хората от Алмания ще си кажат: „Ей го, връща се Юсеф Ко ер дарб Бен Ко ер дарб Ибн Ко ер дарб Абу Ко ер дарб ал Ка ал бун, клеветникът, неверникът, чакалът, който яде свинско месо!“ Забранявам ти да говориш за мен и сега, и во веки веков! Но ние, сихди, ще разказваме един за друг и моето име ще се разнесе из всички оазиси и във всички шатри на Алмания. Бъди жив и здрав и остани с мир!

Die Gum, Karl May Verlag, Bamberg, 1952
Издательство "Отечество, том 16

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.